T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HASTANELERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNİN MUHASEBE BİLGİ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: KONYA İL MERKEZİNDE FAALİYET GÖSTEREN ÖZEL HASTANELERDE BİR ARAŞTIRMA

Mohamed Muneer ALAGHA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SAĞLIK YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Özlem YILMAZ

KONYA-2020

ÖNSÖZ

Genel itibariyle iş dünyasında, özelde ise teknoloji ve bilgi sistemlerinde sürekli birçok gelişmeler kaydedilmektedir. Elde edilen büyük miktarlardaki veriler, kalite ve kullanıcılara sağlayacak faydaları açısından işlenmeli ve yapılandırılmalıdır. Küreselleşmenin ortaya çıkışı, iş ortamındaki değişiklikler ve önemli gelişmeler, internetli bilgisayarların varlığından ve yaygın bilgisayar kullanımından dolayı muhasebe işlemlerinin yeniden yapılandırılması ihtiyacını doğurmuştur.

Ekonomik birimlerin genel hedeflerine ulaşmak için uygulandıkları alanların her biri için bilgi sistemlerine sahip olmaları gerekebilir. Ayrıca, iş ortamında yoğun ve artan bir rekabet söz konusudur ki bu çalışmada son yıllardaki büyük gelişmeler üzerinden bu konu üzerinde yoğunlaşacaktır.

Bu nedenle muhasebe bilgi sistemlerinin sağladığı bilgilerin kalitesi ve bunun kullanılan teknolojinin faydası üzerindeki rolünü değerlendirmek gerekmektedir. Bilgi teknolojisi, bir şirketin rekabet stratejilerini doğrudan destekleyen bir dizi çeşitli ve mükemmel özellikler sağlanmasında önemli rol oynamaktadır. Bu teknoloji sayesinde bir işletme, maliyet azaltma, mükemmellik ve odaklanma gibi rekabet stratejileri geliştirebilir; ayrıca inovasyon stratejilerini formüle etmek, uygulamak, kaliteyi iyileştirmek ve verimliliği artırmak için güçlü bir ivme ortaya koyabilir. Tüm bu avantajlar, bilgi teknolojisi kullanılmadan elde edilemez ki, şirketin sağladığı muhasebe bilgilerinin kalitesini garanti altına almak da ancak bununla mümkün olabilmektedir.

Bu çalışmada, Konya il merkezindeki özel hastanelerde kullanılan muhasebe bilgi sistemlerinin muhasebe bilgilerinin kalitesi üzerindeki etkisi değerlendirmektedir.

Mohamed Muneer ALAGHA

İÇİNDEKİLER

SİMGELER VE KISALTMALAR ..... Vİ

ÖZET ..... Vİİ

SUMMARY ..... Vİİİ

1. GİRİŞ 1

1.1. Muhasebe Bilgi Sistemleri 1

1.1.1. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Tanımı: 1

1.1.2. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Hedefleri: 2

1.1.3. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Özellikleri 3

1.1.4. Muhasebe Bilgi Sistemlerini Meydana Getiren Unsurlar: 4

1.1.5. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Görevleri 5

1.1.6. Bilgisayarlı Muhasebe Sisteminin Tasarlanması: 6

1.1.7. Bilgisayar Kullanımının Muhasebe Sistemi Üzerindeki Etkileri 7

1.1.8. Manuel (elle yapılan) Muhasebe Sistemiyle Bilgisayarlı Sistem Arasındaki Temel Fark 8

1.1.9. Sistemlerinin Kullanımındaki Risklerin Sınırlandırılmasının Şartları ve Gereksinimleri Bilgisayarlı Muhasebe 8

1.2. Muhasebe Bilgi Kalitesi 9

1.2.1. Veri ve Bilgi Arasındaki Fark: 10

1.2.2. Muhasebe Bilgisi Kavramı 11

1.2.3. Muhasebe Bilgilerinin Önemi 12

1.2.4. Muhasebe Bilgilerinin Kalitesi Kavramı 14

1.2.5. Muhasebe Bilgisinin Kalite Kriterleri 15

1.2.6. Muhasebe bilgilerinin kalitesine etki eden faktörler: 16

1.2.7. Muhasebe bilgilerinin özellikleri 19

2. GEREÇ VE YÖNTEM **21**

2.1. Araştırmanın Amacı 21

2.2. Araştırmanın Önemi 21

2.3. Araştırmanın Modeli ve Deseni.....22

2.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....23

2.5. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Yöntemi.....25

2.6. Araştırma Verilerinin Toplanması.....28

2.7. Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi.....29

2.8. Araştırmanın Güvenirliği ve Gerçekliği.....29

2.9. Araştırmanın Sınırlılık.....31

2.10. Araştırma Etiği ve Çalışma Takvimi.....31

3. BULGULAR 76

3.1. Özel Hastanelerde Muhasebe Bilgi Sistemine İlişkin Bulgular 16

3.1.1. Kullanılan Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Değerlendirilmesi 32

3.1.2. Geçmiş ve Bugün Arasında Muhasebe Bilgi Sistemleri 16

3.1.3. Muhasebe Bilgi Sistemleri Arasındaki Bir Ülkeden Diğerine Fark 34

3.1.4. Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemleri 35

3.2. Muhasebe Bilgi Sisteminin Hastande Kullanımının Gerçekliğine İlişkin Bulgular 36

3.2.1. Çevresel Değişkenler 36

3.2.2. Örgütsel Düşünceler..... 39

3.2.3. Çalışma Ortamı 41

3.2.4. Alt Yapı 43

3.2.5. Bütçe 45

3.3. Muhasebe Bilgi Sistemini Kullanmanın Fizibilitesine İlişkin Bulgular 47

3.3.1. Ekonomik Fizibilite..... 47

3.3.2. Muhasebe Bilgi Sisteminin Kontrolü..... 49

3.4. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Muhasebe Bilgilerinin Kalitesi Üzerinde etkisine İlişkin Bulgular 52

3.4.1. Bilgiye Hızlı Erişim 52

3.4.2. Doğruluk 54

3.4.3. Gizlilik 56

3.5. Muhasebe Bilgi Sisteminin Kaynaklarına İlişkin Bulgular 59

3.5.1. Fizikel Kaynaklar 59

3.5.2. Yazılım Kaynaklar 61

3.5.3. İnsan Kaynaklar 62

3.5.4. Veri Tabanı Kaynaklar 64

3.5.5. İletişim ve Ağlar Kaynaklar 65

3.6. Muhasebe bilgi sistemlerinin özel hastanede kullanılmasını engelleyen sorunlara ilişkin bulgular 67

3.6.1. Sistem Kaynaklı Zorluklar 67

3.6.2. Sektör Kaynaklı Zorluklar 68

3.6.3. Kullanıcı / Kişi Kaynaklı Zorluklar 68

3.6.4. Karşılaşılan Zorluğunun Bulunmaması 68

4. TARTIŞMA 70

5. SONUÇ VE ÖNERİLER 73

5.1. Sonuç 73

5.2. Öneriler 75

6. KAYNAKLAR 76

7. EKLER 81

EK-A: Etik Kurul Onayı 81

EK-B: Görüşme Formu 82

8. ÖZGEÇMİŞ 84

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği

AIS : Accounting Information systems

BS : Bilgi Sistemi

BT : Bilgi Teknolojileri

C. : Cilt

FMBS : Finansal Muhasebe Bilgi Sistemleri

GİB : Gelir İdaresi Başkanlığı

KDS : Karar Destek Sistemleri

MBS : Muhasebe Bilgi Sistemi

s. : Sayfa

S. : Sayı

Vd. : Ve Diğerleri

YBS : Yönetim Bilgi Sistemi

YMBS : Yönetim Muhasebe Bilgi Sistemi

ÖZET

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HASTANELERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNİN MUHASEBE BİLGİ KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: KONYA İL MERKEZİNDE FAALİYET GÖSTEREN ÖZEL HASTANELERDE BİR ARAŞTIRMA

Mohamed Muneer ALAGHA

Sağlık Yönetimi Ana Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANAS TEZİ / KONYA-2020

Muhasebe bilgi sistemleri finansal bilgi kalitesi sorununu çözmek için kullanılacak finansal bilgiyi sağlama yeteneğini belirlemede önemli rol oynayacak bir etkendir. Bu çalışmada, Konya il Merkezinde bulunan özel hastanelerde muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımının finansal bilgilerin kalitesi üzerindeki etkisinin gösterilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca Konya il merkezindeki özel hastanelerde muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması konusundaki engeller veya sorunları ortaya koymak bu araştırmanın bir diğer amacıdır.

Amaca uygun olarak nitel araştırma yöntemi ve desen olarak da olgubilim deseni tercih edilmiştir. Nitel araştırma; materyallerin, durumların, etkinliklerin veya ilişkilerin niteliklerinin araştırıldığı çalışmalar olarak ifade edilebilir. Olgubilim deseni ise, fark ettiğimiz fakat hakkında ayrıntılı ve derinlemesine bilgi sahibi olmadığımız olgulara odaklanır. Olgubilim, kişilerin olgularla ilgili deneyimlerini, algılarının yanı sıra olguya yüklenen anlamın tespit edilmesi ve aynı zamanda doğrudan alıntılar yapılarak temalar, kodlamalar sayesinde yazına aktarılmasıdır.

Araştırmanın örneklemini Konya merkezinde faaliyet gösteren özel hastanelerin üst düzey sağlık yöneticileri oluşturmaktadır. yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle çalışma gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler her katılımcı için yüz yüze olacak şekilde planlanmış ve katılımcıların izin ve onayı dâhilinde ses kaydı yapılarak görüşmeler yapılmıştır. Araştırma için elde edilen ses kayıtları bilgisayar aracılığıyla yazıya aktarılmıştır. Daha sonrasında nitel araştırma yöntemlerinden bir olan tematik analiz ile kodlama yapılarak veriler ayrıştırılmıştır. Araştırma verilerinin analizi MAXQDA 2018 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın sonucunda MBS'nin kendi içinde büyük bir gelişme gösterdiği ve bu gelişmeye paralel olarak da hastanelerde önceki dönemlere kıyasla, büyük iyileştirmelere rehberlik ettiğini katılımcılar ifade etmişlerdir. Diğer taraftan ise eğitim eksikliği ile ilgili sorun olduğu ve ciddi bir eğitim ihtiyacı ve talebinin olduğu fark edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: MBS; Muhasebe Bilgileri; Özel Hastaneler; Nitel Araştırma; Sağlık Yöneticileri

SUMMARY

REPUBLIC of TURKEY
SELÇUK UNIVERSITY
HEALTH SCIENCES INSTITUTE

THE EFFECT OF ACCOUNTING INFORMATION SYSTEMS ON THE QUALITY OF ACCOUNTING INFORMATION: A RESEARCH AT PRIVATE HOSPITALS IN KONYA

Mohamed Muneer ALAGHA

Department of Health Menagment

MASTER THESIS / KONYA-2020

Accounting information systems are an important factor in determining the ability to provide financial information to be used to solve the problem of financial information quality. In this study, it is aimed to show the effect of the use of accounting information systems on the quality of financial information in private hospitals in Konya city center. In addition, it is another aim of this study to identify obstacles or problems in using accounting information systems in private hospitals in Konya city center.

In accordance with the purpose, qualitative research method and phenomenology design are preferred. Qualitative research; can be expressed as studies in which the qualities of materials, situations, activities or relationships searched. Phenomenology design focuses on phenomena that we notice but do not have detailed and in-depth knowledge about. The phenomenology is the transfer of the experiences of the people with the facts, the perceptions as well as the perceptions of the facts loaded on the facts, and also the themes by means of direct quotations.

The sample of the study consists of senior health managers of private hospitals operating in the center of Konya.The semi-structured interview method was used. Negotiations were planned to face each participant, and interviews were conducted by voice recording with the permission and approval of the participants. The sound recordings obtained for the research were transferred to the computer through the computer. Then, by using thematic analysis which is one of the qualitative research methods, the data are separated by coding. Analysis of the research data was performed using the MAXQDA 2018 program.

As a result of the research participants expressed that AIS , practice has made great progress in itself and, in parallel with this development, has led to major improvements compared to previous periods in hospitals. On the other hand, it was realized that there was a problem with lack of education and that there was a serious training need and demand.

Key Words: AIS; Accounting Information; Private Hospitals; Qualitative Research; Health Managers

1. GİRİŞ

Teknolojik ve ekonomik gelişmeler ve küreselleşmeye bağlı olarak bilişim sistemleri, tüm sektörlerde büyük öneme sahip hale gelmiştir. Bilişim sistemleri, hızlı adımlarla gelişim göstermiş ve idari aşamaların tümünde birçok uygulaması ortaya çıkmıştır. İşletimsel, teknik ve stratejik alanlarda bu sistemler kullanılır hale gelmiştir. Örneğin muhasebe bilgi sistemleri, muhasebe bilgisi kullanan tüm iş kollarına önemli bilgiler temin ederek birçok avantaj sağlamaktadır.

Muhasebe bilgi sistemleri, ekonomik etkinlikler sahasında öneme sahip olması sebebiyle bilişim sistemlerinin en önemlilerinden biri kabul edilir. Muhasebe bilgi sistemleri alanında gerçekleşen akıl almaz gelişim, muhasebe alanında faaliyet gösterenlerin bilimsel ve işlevsel gelişiminin önemini pekiştirmiş ve bu durum, bilgisayar ve uygulama programlarını kullanma konusundaki hızlı gelişime ayak uydurmaları için çalışanların kabiliyet ve meziyetlerini artırmıştır.

1.1. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMLERİ

Bilgisayarlı muhasebe bilişim sistemleri, organizasyonun yararına olacak şekilde, mali veri ve bilgilerin işletimi, işlenmesi, depolanması, nakledilmesi ve bunlardan çıkarımda bulunulması konularında önemli bir rol oynamakta ve bu, bilgisayarlar, iletişim araçları, bağlantı ağları ve diğer bazı donanımlarla gerçekleşmektedir.

Bilgisayarlı muhasebe sistemleri, verilerin işletimini gerçekleştirerek, bunları kullanıcılara sunmakta ve bu kullanıcılar da bu bilgilerin çıktılarından istifade etmektedirler.

1.1.1. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Tanımı

Muhasebe bilgi sistemleri, ekonomiye ait bilgiler elde etme konusunda karar almaya yardımcı olan ve temel kaynak kabul edilen bilişim sistemlerinin en önemlilerinden biri olarak değerlendirilir ki bunlar alınan kararların uygun kararlar olmasında yardımcı olurlar. Muhasebe bilgi sistemine dair yapılan tanımlamalardan bazıları şunlardır:

Muhasebe bilgi sistemi el-Almi (2015) tarafından “Farklı kullanıcıların bilgi ihtiyacını karşılamak hedefiyle, ekonomiye ait verilerin muhasebe bilgilerine dönüştürülmesi için sahip olunan kaynakların ve diğer unsurların kullanımını

sağlayan, iktisadi birim içinde birbirini tamamlayan bir yapıdır.'' şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu sistemi el-İsa (2003) ise "Mali işlemlerin bir araya getirilmesi, sınıflandırılması, bunların işleme tabi tutulması, bilgiye dönüştürülüp karar alma noktasında yol göstermek için ilgili farklı taraflara bu bilgilerin ulaştırılması konularına önem veren, idari bilişim sistemini oluşturan unsurlardan biridir." şeklinde de tanımlanabilir.

Muhasebe bilgi sistemi; işletme içi ve işletme dışı finansal bilgi kullanıcılarına, işletme faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde devam ettirilmesi, planlanması ve denetlenmesi için gerekli olan bilgileri finansal tablolara sunan bir sistemdir (Dinç ve Varıcı 2008).

1.1.2. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Hedefleri

Muhasebe bilgi sistemi, bilginin derlenmesi, kaydedilmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması faaliyetlerinin toplamından oluşur. Muhasebe bilgi sisteminin sunduğu bilgilerin kullanım amaçları şu şekilde özetlenebilir (Şerif 2006):

- ✓ İster mali ister veriye dayalı ister istatistiksel olsun projenin hedeflerine hizmet etmesi için gerekli günlük ve haftalık işletim raporlarının oluşturulması.
- ✓ Hazırlık ve sonuçlara ait hassasiyet derecesini ihtiva eden bazı raporların hazırlanması.
- ✓ Uygun vakitte uygun kararlar alma konusunda yönetime yardımcı olmak için uygun zamanda raporlar sunulması.
- ✓ Sistem içine denetim araçları konularak projenin temel unsurlarının muhafazası ve performansın yükseltilmesine yönelik gerekli iç denetim şartlarının sağlanması.
- ✓ Sistemin maliyetiyle hedefleri arasında denge sağlayacak şekilde, sistem maliyeti ve veri üretim maliyetinin beklenen hedeflere uygun olması.

İşte bu şekilde, muhasebe bilgi sisteminin hedeflerinin gerçekleştirilmesi bu sistemin güvenli olmasını ve elde edilen bilgilerin gizliliğinin korunmasını sağlamaktadır.

1.1.3. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Özellikleri

İşletmede sürdürülen faaliyetlerin plansız yürütülmesi ve söz konusu işletme bilgilerinin değerlendirilip yorumlanmasının son derece çetrefilli bir hal alması nedeniyle, muhasebenin önemi günümüzde daha da artmış durumdadır. Mezkûr durumun beraberinde getirdiği güçlükler ve ağdalı yapılar, muhasebeciliği geçmişe nazaran daha fazla uzmanlık gerektiren bir meslek dalı haline getirmiştir.

Araç gereçlerin belirlenmesi, kararların alınması veya yapılan çalışma ve mesai ile konulan hedeflerin bir mukayeseye tabi tutulması konusunda muhasebe bilgileri önemli bir araç niteliğine sahiptir. Şu da var ki, sözünü etmiş olduğumuz muhasebe bilgilerinin ne kadar etkin olacağı, idarecinin olaylar karşısında ne kadar soğukkanlı olduğu ve verdiği kararlarda ne derece emin olabildiği ile doğrudan ilgilidir. Muhasebe bilgilerini söz konusu şekilde etkin hale getirebilmek için bazı şartların ve hususiyetlerin sağlanması gerekmektedir. (Emin 2013).

Her sistemin sahip olması gereken ve ortaya koymaya çalıştığı bir takım özellikleri vardır. Muhasebe sisteminin de başarılı olması için kendisinde bulunması gereken özellikleri şunlardır (Helou 2014):

- **Netlik:** Bu özellikle, bu sistemin özelliklerinin net olması, sistemin anlaşılmasını engelleyecek bazı kavramların bulunmaması, sistemin anlaşılmasına yardımcı olacak açıklayıcı bilgiler içermesi anlamına gelmektedir.

- **Kolaylık:** Bununla, bir takım zorluklarla karşılaşmadan bu sistemin işlemlerinin kolaylıkla uygulanması kastedilmektedir.

- **Hassasiyet:** Sistemin işlemlerinin doğru şekilde ve uygulama işlemi esnasında hata meydana gelmeyecek şekilde uygulanmasıdır.

- **Hız:** sistemin, uygun zamanda uygun kararlar alınması konusunda etkili ve faydalı olması için bilgiyi, fayda sağlayacak mercilere uygun zamanda sunabilmesi anlamına gelmektedir.

- **Esneklik:** Sistem içinde meydana gelen bir değişiklikle başa çıkabilmesi, kurumun çalışma şartlarına göre uygulama düzenlemeleri yapılabilmesidir.

- **Uygunluk:** Sistemin ekonomik maliyetinin, sistemden umulan maliyete uygun olması bunun yanında elde edilebilecek bilgilerin sistemin hazırlanmasındaki hedefe uygun olmasıdır.

Diğer yandan muhasebe bilgi sistemlerini etkin ve kapasiteli hale getiren özellikler ise şunlardır (El-Rufai 2009):

- ✓ Mali verileri muhasebeye ait bir takım bilgilere dönüştürme işleminde, muhasebe bilgi sistemlerinin yüksek seviyede bir hassasiyet ve hız ortaya koyması.
- ✓ Uygun zamanda eldeki alternatiflerden birini denemeye yönelik karar alabilmek için yönetime, gerekli muhasebe bilgilerini temin etmesi.

Yönetime, kurumun ekonomik faaliyetlerini değerlendirmek ve denetimi sağlamak için gerekli bilgileri temin etmesi.

- ✓ Yönetime, kurumun gelecekteki kısa, orta ve uzun vadeli faaliyetlerini planlamak şeklindeki önemli vazifesini gerçekleştirmek için yardımcı olacak gerekli bilgileri temin etmesi.
- ✓ Veri tabanlarında depolanan sayısal ve işlevsel bilgilerin ihtiyaç duyulduğunda geri çağrılmasında hızlı ve hassas olması.
- ✓ Kurum içindeki beklenmedik değişimlere ayak uydurması için güncelleme ve geliştirme durumu söz konusu olduğunda yeterli esneklik özelliğine sahip olması.

1.1.4. Muhasebe Bilgi Sistemlerini Meydana Getiren Unsurlar:

Muhasebe bilgi sistemleri de diğer sistemler gibi tasarlanmasına sebep olan hedefi gerçekleştirmek için, birbirleriyle etkileşim içinde bulunan bir takım unsurlardan meydana gelir. Bu sistem, bazı kaynakları ve kendisini oluşturan unsurları gerekli kılan maddi ve somut bir sistemdir. Muhasebe bilgi sistemlerini oluşturan unsurlar şunlardır (el-Hulv 2014):

- **Veri toplama birimi:** Bu birim ters besleme yoluyla veya projeyi çevreleyen ortamdan gerekli verilerin toplanması ve bu verilerle yönetime yardımcı olunması fonksiyonunu yerine getiren birimdir. Sadece projenin hedeflerinin yapısına göre elde edilmesi istenen verilerin ve bu projeyle ulaşılmak istenen çıktıların yapısını belirler.

- **Veri işletim birimi:** Bu birim sayesinde, -eğer bir takım faydalı bilgiler haline gelmesi için işletilme ve uygulamaya ihtiyacı varsa-, elde edilen ilk verilerin işletilmesi işi gerçekleştirilir. Eğer elde edilen veriler mevcut halleriyle kullanıma hazır ise bunların işletime tabi tutulmasına gerek yoktur.

- **Veri depolama ve geri çağırma birimi:** Bu birimle, henüz kullanılmamış verilerin depolanması ve ileride faydalanmak ve geri çağırmak üzere korunması işi gerçekleştirilir veya karar alma mercilerine gönderilmeden önce işletilen veriler üzerinde bazı işlemler uygulanır.

- **Veri aktarım birimi:** Bu birim, muhasebe sisteminin birimleri arasında bir iletişim aracı kabul edilir. Bu birim sayesinde muhasebe bilgi sistemi içindeki bir birimden diğer bir birime veri aktarımı gerçekleştirilir. En sonunda bu veriler, projenin sahip olduğu imkânlar ve gözetilen amaca göre manuel veya otomatik olarak karar verme yetkisine sahip mercilere ulaşır.

- **Yönetime ait karar alma birimi:** Bu birimin görevi, elde edilen bilgilere göre uygun kararlar almak, mevcut alternatiflerden hangisinin daha iyi olduğunu tespit etmek, bunları değerlendirmek, projenin hedefleriyle karşılaştırmak ve sonrasında da varsayılan sınırlılık ve kısıtlamalar çerçevesinde projenin muhtemel sonuçlarından en iyisini ortaya çıkaracak uygun alternatifi seçmektir.

1.1.5. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Görevleri

İşletmelerin gerek mali birikimlerine gerekse de kaynak ve faaliyetlerine ait bilgileri belli başlı esaslar altında toplayıp çoğaltan ve bu söz konusu bilgileri bilgi kullanıcılarının hizmetine sunan muhasebenin, tanımından da anlaşılacağı üzere asıl vazifesi bilgi üretmektir. (Özçelik 2010).

Muhasebe bilgi sistemlerinin görevleri şu şekilde özetlenebilir (el-Hafnâvî 2000):

- **Veri Toplanması (Data Collection):** Veri toplama görevi, girdilerin aktarım aşamasıyla gerçekleşir. Verilerin kaydedilmesi, hassas bir şekilde incelenmeleri ve olgunlaştırılmaları gibi birkaç adımdan oluşur. Bu veriler, dışarıdan veya ekonomi biriminin içinden ya da ters besleme yoluyla gelebilir.

- **Veri İşletimi (Data Processing):** Bu görev işletim süreciyle yerine getirilir ve sınıflandırma, kopyalama, sıralama, indeks hazırlama, birleştirme, özetleme ve karşılaştırma gibi bazı aşama ve uygulamaları kapsar.
- **Veri Yönetimi (Data Management):** Verilerin yönetilmesi görevi, bu verilerin depolanması, korunması, gelişen yeni ekonomik olaylar, işlemler ve kararlar doğrultusunda sürekli güncellenmesi ve düzenlenmesiyle yerine getirilir.
- **Veri Denetimi (Data Control):** Verilerin denetimi görevi iki temel hedefe yönelik gerçekleştirilir. Bunlar, temel kaynakların kaybolmasını engellemek ve verilerin tam anlamıyla hassas olduklarından ve doğru şekilde işletildiğinden emin olmaktır. Veri denetimini gerçekleştirme amacıyla muhasebe bilgi sistemlerinde kullanılan çok sayıda teknik ve uygulama vardır. Verilerin test edilip incelenmesine yönelik işlemler, bilgisayarda önceden depolanmış verilerin gözden geçirilmesi ve şifre kullanılması bunların birer örneğidir.
- **Bilgi Temini (Information Generation):** Bu görev, muhasebe bilgi sisteminin nihai görevi kabul edilir. Yorumlama, rapora dökme, bilgileri kullanıcılara aktarma gibi farklı adımları kapsar ve bilgilerin girişinin yapılması ve bunların işletilmesi görevlerinin tamamlayıcısıdır.

1.1.6. Bilgisayarlı Muhasebe Sisteminin Tasarlanması:

Herhangi bir şirket, bilgisayarlı muhasebe sistemi tasarlayıp geliştirmek isterse bazı önemli gereksinimlere bağlı kalmalıdır. Bunlar şu şekilde özetlenebilir (Kâsım 2008):

- ✓ Kullanılmak istenen program için uygun alt yapının var olduğuna emin olmak.
- ✓ Programın, kurumun faaliyet yapısına ne kadar uygun olduğuna emin olmak.
- ✓ Muhasebe işlerinde deneyimli ve şirket faaliyetlerini iyi bilen bir ekibin ve bir de programlamayı yapacak bir ekibin belirlenmesi.
- ✓ Sistemin tasarlanması için gerekli cihazların temin edilmesi ve bu sistemi kullanacak olanların eğitilmeleri.
- ✓ Zorunluluk söz konusu olduğunda dışardan bazı uzmanların görüşlerinden istifade edilmesi.

- ✓ Şirket, bu sistemi geliştirdikten sonra, belli bir süreç içinde manuel yapıyı terk etmelidir. Bunun belli bir sürece yayılmasındaki amaç, bilgisayarlı sistemin ve onun ne kadar etkin olduğunun ve yine manuel sistemle otomatik sistemin birbiriyle ne kadar örtüştüğünün test edilmesidir. Bilgisayarlı sistemin başarılı olduğuna dair kesin deliller ortaya çıktığında ise manuel sistemden vazgeçilebilir.

1.1.7. Bilgisayar Kullanımının Muhasebe Sistemi Üzerindeki Etkileri

Ticari organizasyonlarda bilgisayar kullanılmasının, kurumun kullandığı muhasebe bilgi sistemleri üzerinde büyük etkisi vardır. Bu etkilerden bazıları şunlardır (el-Hısbân 2013):

- ✓ İşletimin hızlanması.
- ✓ Geri çağrımın kolaylaşması.
- ✓ Elle tutulan kayıtlarla kıyaslandığında çok küçük bir alanda devasa boyutta verinin depolanmasının mümkün hale gelmesi.
- ✓ Verilerin tam bir yeterlilikle işleme tabi tutulmasında üstün performans gösterilmesi. Öyle ki bilgisayar, çok büyük miktardaki veriyi işlemekte ve bunu durmadan ve uzun saatler boyunca yapabilmektedir.
- ✓ İster şekil ister zamanlama açısından olsun raporların hazırlanmasında esneklik sağlanması.
- ✓ Bilgilere dair ekstra analizler yapılması işinin daha iyi hale gelip kolaylaşması ve bilgi kalitesinin artması.
- ✓ Daha az maliyetle ve daha kısa sürede çok büyük miktarda bilginin işletilebilmesi ve karmaşık hesapların yapılabilmesi.
- ✓ İnsan faktörüne bağlılığın azalması sonucunda işletim ve hesaplamaya ait hataların da azalması.
- ✓ Hata tespit işlemlerinin kolaylaşması.

1.1.8. Manuel (elle yapılan) Muhasebe Sistemiyle Bilgisayarlı Sistem Arasındaki Temel Fark

Özü itibariyle manuel muhasebe sistemiyle bilgisayarlı sistem arasındaki temel fark, uygulamayı gerçekleştiren akılda gizlidir. Yani manuel muhasebe sisteminde bizzat insan, aklını ve fıtri zekâsını kullanarak olayları analiz eder; alışageldiği uygulama ve politikalara uygun olarak kararlar alır ve bunları uygular. Bu noktada isabetli karar da verebilir hataya da düşebilir. Hatanın farkına vardığında da bu hatayı düzeltir. Fakat bilgisayarlı sistemde yine insanın tasarlayıp programladığı elektronik akıl kullanılır. Bu akıl insan tarafından daha önce kendisine verilen emirleri yerine getirir. Başka bir deyişle hata yapması mümkün değildir. Bu akıl, analiz yapamaz sadece daha önceden belirlenmiş analiz mekanizmasını devreye sokar ve yine daha önceden belirlenmiş uygulama ve politikalara uygun olarak bu mekanizmayı işletir. İnsan tarafından belirlenmiş planlamaların dışına çıkması mümkün değildir (Kâsım 2013).

1.1.9. Bilgisayarlı Muhasebe Sistemlerinin Kullanımındaki Risklerin Sınırlandırılmasının Şartları ve Gereksinimleri

Arap Resmi Muhasebeciler Kurulu (2011), bu riskleri sınırlandırmak için şu şartların sağlanması gerektiğini bildirmiştir:

- **Güvenlik (Security):** Güvenlik konusu, ağ içindeki faaliyetlerde en riskli konulardan biri olarak kabul edilmektedir. Çünkü mali bilgilerin güvenli hale getirilmesi, şirketin faaliyetlerini icra ederken göz önünde bulundurması gereken önemli işlerden biridir. Bu da kaynağı belirlenemeyen saldırılara açık olmaktan sistemi koruma altına almaya çok özen göstererek; güvenliği sağlamak ve mevcut bilgilerin yasal olmayan şekilde fırsatçıların eline geçmemesi adına her türlü çabayı sarf ederek gerçekleştirilir.

- **Sistemin hazırbulunuşluğu (Readiness):** Belirlenen politikalara uygun olarak ve ihtiyaç halinde sistemin çalışmaya hazır olduğuna emin olunması halidir.

- **İşletim sürecindeki uygulamaların entegrasyonu (Processing Integrity):** İşletim uygulamalarının yapılan planlamaya göre gerçekleşiyor olduğuna ve uygun zamanda doğru ve açıklanabilir bilgiler verdiğine emin olunmasıyla gerçekleşen bir durumdur.

- **Ağ üzerinde kişisel hakların korunması (Online Privacy):** Bu durum, ağ üzerinde işlem yapan kimselerin kişisel haklarını korumaya yönelik kurumlar idaresinin belirlediği politikalara uygun şekilde bilgilerin kullanıldığına emin olunmasıyla sağlanır.

- **Gizlilik (Confidentiality):** Bu konuda belirlenen idari politikalara uygun şekilde bilgilerin gizliliğini sağlayacak şartların bulunduğuna emin olunmasıdır.

- **Denetim (Monitoring):** Veri girişi aşamasından başlayıp sonrasında verilerin işletilmesi ve en sonunda çıktı aşamasına kadar tüm kullanım aşamalarında, sistemin uygulanışının şirket yönetimi, mali idare ve sistemle ilişkisi bulunan diğer merciler tarafından denetlenmesidir.

1.2. MUHASEBE BİLGİ KALİTESİ

Günümüz bilgi teknoloji çağında Muhasebe Bilgi Sistemleri'nin başarıya ulaşması için bilgi kalitesinin doğrudan büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Çok hızlı gelişme kaydeden bilgi teknolojisi sistemleri, eski usul muhasebecilikle elde edilen bilgilerin doğasını da etkiledi ve değişeme uğrattı. Bilgi teknolojileri sistemleri tarafından değişime uğratılan birli üretim ortamları ile beraber, kullanıcıların gereksinim duydukları bilgiler, teknolojik alt yapıya sahip muhasebe sistemleri ile işlenerek toplanmış ve ihtiyaç duyulduğunda bilgi kullanıcıların hizmetine sunulmuştur. Muhasebe Bilgi sistemlerinin etkinliğini, üretkenliğini ve kalitesini artıran ve hızla gelişen bilgi teknolojileri, eski usul muhasebe sistemlerinde bulunmayan birtakım yenilikleri de beraberinde getirdi. Bu bilgi teknolojilerinin Muhasebe bilgi sistemlerinde sağladığı kalite, söz konusu yeniliklerin en önemlilerinden bir tanesidir.

İşletmelerde günden güne artan ve kendisini gösteren bilgi kalitesi sorunları, idarecileri endişeye sevk etmektedir. Bilgilerin toparlanıp hizmete sunulmasında takip edilmesinden ve verilerin eski usulle giriş ve kaydının yapılmasından ötürü, bilgi kalitesi bizzat sistemin kendisinden de olumsuz şekilde etkilenebilmektedir. Alınan kararlarda bilgi kalitesinin düşüklüğünden kaynaklanan ters etkilerin meydana gelmesi, birçok işletmeyi kötü duruma sokmuştur. (Özçelik 2010)

1.2.1. Veri ve Bilgi Arasındaki Fark:

Veri ve bilgi kavramları her ne kadar aralarında güçlü bir ilişki bulunsa da birbirinden farklı iki kavramdır. Kimileri bu kavramları birbirine karıştırır, kimi de eş anlamlı iki kelime olduğunu düşünerek aynı manada kullanır. Bu kavramlar tartışmaya sebep olan kavramlardandır.

- **Veri**

Belli sonuçlara dönüştürmek için insan tarafından uygun şekilde iletilebilen, tercüme edilebilen ve işleme tabi tutulabilen bir takım realite ve kavramları ifade eden sayılar, alfabe harfleri ve sembollerdir (boufroua 2012).

Ayrıca bu kavram, "gözlem yoluyla ve ya belli bir sektör için elde edilen marifet aracılığıyla realitelerin ve ya değerlendirmelerin, kurum içindeki bireyler arasında aktarımı mümkün olacak şekilde kayıt altına alınması" olarak da tanımlanmaktadır (Hilali 2016).

Yani veriler düzensizdir ve değeri belli değildir. Ölçmeye ve ya hesap yapmaya uygun nitelikte olabilirler veya karar alma işleminde doğrudan kullanılmaları için uygun nitelikte olmayabilirler. Dolayısıyla veriler bir ham madde konumdadırlar (Ajila 2011).

- **Bilgi**

Cari veya gelecekte gerçekleştirilecek işlemlerde kararlar alabilmek için kullanılabilecek, tam bir anlam ifade etmesi için uygun şekilde işleme tabi tutulmuş verilerdir. Bunlar bilişim sisteminin bir ürünüdürler ve bir değer ifade edecek şekilde dönüştürülmüş ve işletilmiş verilerden oluşurlar. Öyleyse bilgi bir marifet şeklinde kendini gösterir ve hedeflerin gerçekleştirilmesi noktasında fayda sahibidir (Ajila 2011).

Yukarıda ifade edilen bilgiler ışığında ve çoğu kimse bu iki kavramın kullanımında hataya düştüğü için bu iki kavram arasındaki farkı aşağıdaki tabloyla açıklamaya çalışalım:

Tablo 1: (Veri kavramı ile bilgi kavramı arasındaki farkı açıklamaktadır.)

Durum	**Veri**	**Bilgi**
Düzenlenme	Sistemli bir yapı içinde düzenlenmiş değildir.	Sistemli bir yapıda düzenlenmiştir.

Değer	Değeri belli değildir.	Değeri tam olarak belirlenmiştir.
Kullanım	Resmi olarak kullanılmaz.	Hem resmi hem de gayrı resmi olarak kullanılır.
Kaynak	Çok kaynağa sahiptir.	Sınırlı kaynağa sahiptir.
Hassasiyet	Düşüktür.	Yüksektir.
Konum	Girdiler şeklindedir.	Çıktılar şeklindedir.
Hacim	Çok büyüktür.	Veri hacmiyle kıyaslandığında nispeten küçüktür.

Kaynak: (Ajila 2011)

Bu bilgilere göre şu çıkarımlarda bulunabiliriz:

- ✓ Bilgi, kendi geleceği veya bu bilgiyi kullanan için bir takım ilave yeni düşünceler ve gerçekler ortaya koyar.
- ✓ Bilgi, kullanıcı için marifetin artmasına ve emin olmama durumunun zayıflamasına yardımcı olur. Bu da belirlenen çerçeve içerisinde hedefe yönelik kararlar alınmasına katkı sunar.
- ✓ Daha kapsamlı bir tanımlamayla bilgi, nihai bir üründür. Bu ürünü kullanan kişi bu sayede uygun kararlar alabilmektedir.

1.2.2. Muhasebe Bilgisi Kavramı

Muhasebeye dair bilgiler, bir görüş ortaya koyma hedefiyle veya bir tahminde bulunma ya da karar almada esas teşkil etmek üzere yeniden ele alınan ve işleme tabi tutulan verilerden oluşur. Muhasebe bilgileri mali tablolar gibi rakamsal ifadelerdir. Mesela finans merkezi tablosu, gelir tablosu, hacizli kazanç tablosu, para akışı tablosu, finans merkezindeki değişimleri gösteren tablo, tahmini bütçelere ait işlevsel uygulamaların performansına dair raporlar, kurum içindeki etkinlik ve faaliyetlerin işlevsel performansı konusunda müracaat edilen bilgileri ifade eden tablolar bunların örneğidir. Dolayısıyla muhasebe bilgileri, bir takım kararlar alma ve geleceğe dair tahminde bulunma işinin temeli olarak kullanılan anlamlı bir takım göstergeler elde etmek için işleme tabi tutulan verilerdir.

Bu tür bilgiler: "Cari ve geleceğe ait işlemlerde belli kararlar alırken kullanmak için tam bir anlam ifade etmesi amacıyla uygun şekilde işleme tabi tutulan verilerden ibarettir" şeklinde de tanımlanmaktadır (Kâsım 1997).

Ayrıca muhasebe bilgileri, uygun bir marifet türü ve işletim işlemlerinin bir sonucu olarak değerlendirilir. Bunlar, ilgili tarafların aldığı kararlara ve faaliyetlerine

destek olan çıktılar veya kabul edilebilir nihai sonuçlar şeklinde kendini gösteren bir takım amaçlara hizmet ederler.

Muhasebe bilgileri kendi içinde karşılıklı ilişkilerle birbirine bağlanan niteliksel ve tanımlayıcı bir şekilde düzenlenmiş ve tasnif edilmiş bir takım gerçeklikler ve değerler anlamına gelir. Bunlar, bireylerin ve farklı yönetimlerin sahip olduğu davranış biçimi üzerinde büyük bir etkiye sahiptirler ve ekonomik açıdan değerleri kullanıcılarına sağladıkları menfaate göre artar. Bu bağlamda muhasebe bilgilerinin işlevi, karar alıcıların farklı görevleri yerine getirirken karşılaştıkları emin olmama halinin azaltılması için marifetin artırılması şeklinde ortaya çıkar (Kâsım 1997).

Bu anlatılanlar ışığında şöyle bir çıkarımda bulunulabilir: Muhasebe verileri, ham maddeden ibarettir. Bilişim sistemlerinin girdileri olarak karşımıza çıkarlar, bunlarla karar alınması uygun değildir ve en önemli özelliği de düzenlenmemiş olmalarıdır. Bilgiler ise bir takım ekonomik gerçekliği ve olayı ifade etmek üzere işletilmiş ve işleme tabi tutulmuş verilerle donatılan muhasebe sisteminin nihai ürünüdür ve bunun, uygun kararlar alabilme noktasında kullanıcıların kabiliyetini artırdığı da kesindir.

1.2.3. Muhasebe Bilgilerinin Önemi

Devamlı gelişen ve değişen şartlarda faaliyetlerinin sürdüren işletmeler, günümüz rekabetinden kopmamak ve yarışta kalmak adına her alanda en iyisi olmak zorundadırlar. Zira söz konusu faaliyetlerde kullanılan bu bilgiler, işletmenin faaliyet planlaması, tatbiki ve kontrolü için temel teşkil etmektedir. Şirket bünyesinde yer alan karar alma mercileri ve bilgi kullanıcıları, bilgi sistemleri tarafından üretilen bilgileri kullanmaktadırlar. Söz konusu işletmedeki faaliyetlerin icra edilmesi için kullanılan bilgiler ne kadar kaliteli olursa, şirket bünyesindeki karar alma mercileri ve bilgi kullanıcılarının işlemlerinin kalitesi de o kadar olur. İşletme faaliyetlerinde kullanılan bilgiler, yanlış, alakasız ve istenildiğine ulaşılamaz olursa bu, yapılan işlemlerin neticelerine olumsuz tesirleri olacaktır.

Marifet eksikliği ve ekonomik faaliyetlerde her zaman var olan emin olamama hali sebebiyle muhasebe bilgilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Öyleyse muhasebe bilgilerinin sunumunun ve bu bilgilerin temin edilmesinin amacı, başta

karar alıcı merciler olmak üzere bu bilgileri kullananların içinde bulunduğu kaygı halinin sınırlandırılmasıdır (Matuh 2012).

Bu noktadan hareketle açıkça anlıyoruz ki bu bilgilerin önemi karar alınırken ortaya çıkmaktadır. Çünkü karar alıcı merci, belli bir problemi çözmek istediğinde önce bu problemi tanımlar sonra çözüm için alternatifler geliştirir ardından da her alternatif için bilgi toplar. Topladığı bu bilgilerden emin de olabilir veya emin olamama hali içinde de bulunabilir (Bakari 2015).

Öyleyse muhasebe bilgilerinin önemi bunlara duyulan ihtiyacın hangi boyutta olduğunda gizlidir. Zira bu bilgiler beklenen hedefleri tutturmayı sağlayacak doğru kararlar alınmasında ekonomi birimine yardımcı olmaktadır. Ayrıca bu bilgiler, idarecilerin ve karar alıcı mercilerin görevlerini daha sağlam ve hassas bir şekilde yerine getirebilmelerini sağlar (El-Hısban 2012).

Günümüzde bir takım farklı etkenler sebebiyle muhasebe bilgilerine duyulan ihtiyaç artış göstermiştir. Bu artışa sebep olan unsurlar genel anlamda şunlardır (Matuh 2012):

- ✓ Şirket hacminin artması; devamlı surette bilgi üretilmesini zorunlu hale getirir.
- ✓ Şirket içindeki iletişim kanallarının artması; dikey ve yatay anlamda (alt-üst makamlar ve aynı seviyedeki makamlar arasında) bilgi akışının sağlanmasını gerekli kılar.
- ✓ Ekonomi biriminin hedeflerinin çoğalması, bu farklı hedeflere hizmet edecek bilgilerin temin edilmesini gerektirir.
- ✓ Dış çevrenin etkisi: Şirketler, dış çevreden etkilenir ve de onu etkiler. Çevrede meydana gelen değişikliklerin çokluğu nedeniyle bu ilişki daha da artmıştır ve bu da çok fazla bilgiyi gerekli kılmaktadır.

İşletmelerde elde edilen bilgilerin hepsi herkes için aynı manada önem arz etmez. Birisi için bilgi sayılan bir veri bir başkası için aynı çerçevede değer bulmayabilir. Şu da var ki, alakadar olunan konu ile ilgisi olmayan bir bilginin de aynı şekilde bir kıymeti söz konusu değildir. Dolayısıyla kullanıcı adına bir anlam ifade edebilmesi yani yararlı olabilmesi için bilginin, gerekli bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Kullanıcıların beklenti ve ihtiyaçlarına göre bilgi kalitesinde

bir takım değişiklerin söz konusu olması ihtimal dâhilindedir. Bilgi kalitesi gereksinimi, değişik sebeplerle meydana gelir. (Özçelik 2010);

- ✓ Finansal sebepler (Masraflar nasıl aşağı çekilebilir),
- ✓ Hizmet kalitesi ile ilgili sebepler (En kaliteli hizmet, bilgi kullanıcılarına nasıl verilebilir),
- ✓ Aktif oluşum (işletmenin, bütün birimleriyle hedefe ulaşması),
- ✓ Uygulamada aktiflik (Yazılıma ve ekipmana yapılan yatırımlarda artış sağlanması).

1.2.4. Muhasebe Bilgilerinin Kalitesi Kavramı

Bilgi kalitesi kavramı, finansal bilgilerin türünü belirlemede uyulması gereken temel kuralları veya faydalı bilgide bulunması gereken özellikleri belirler. Bu özelliklerin neler olduğunun belirlenmesi, muhasebe yöntemleri uygulanarak elde edilen finansal bilgilerin değerlendirilmesinde kullanılan finansal tabloların hazırlanmasında, bu bilgilerden kesin olarak açıklanabilenlerle böyle olmayanların birbirinden ayırt edilmesinde sorumlulara yardımcı olur. Üzerine yoğunlaşılan finansal tabloların hedefleri temel alınarak finansal bilgilerin faydası değerlendirilmelidir.

Bilgi kalitesi kavramıyla faydalı muhasebe bilgilerinin sahip olması gereken tipik özellikler kastedilir. Yani bu bilgiler, onları kullanan farklı merciler için büyük bir fayda sağlayacak şekilde bu özelliklere uygun halde olmalıdır.

Muhasebe bilgisinin kalitesi demek bu bilgilerin güvenilirlik özelliğine sahip olması, kullanıcılar için bir menfaat sağlaması, tahrifattan ve yanıltıcı olma özelliğinden uzak olması, kanuni, denetimsel, mesleki ve teknik kriterlere uygun kabul edilmesi ve böylece belirlenene hedefin gerçekleşmesine yardımcı olması demektir (Halil 2005).

Muhasebe sisteminin ürünü olan muhasebe bilgileri, karakteristik özelliklerine uygun olarak yüksek bir kaliteye sahip olmalıdır ki bu şekilde çıkar sahipleri, kendi ihtiyaçlarına uygun olarak farklı kararalar almak için bu bilgilere itimat edebilsinler (Mahademah 2007).

Ayrıca muhasebe bilgilerinin, kurumların faaliyet ve performansının belirlenmesinde etkin rol oynayan üretimin, önemli unsurlardan biri olduğu kabul

edilir. Bu sebeple kurumlar, yönetimleri için gerekli olan çok büyük miktarda bilgiyi kontrol altında tutmak için gelişmiş sistemler tasarlayıp bu sistemleri kurmaya gayret etmişlerdir. Bu, doğru kararlar almak için kullanılmak üzere, uygun zaman ve şekilde, tüm yönetim katmanlarına hassas ve kaliteli bilgilerin ulaşmasını garanti altına almak içindir (Al-Michali 2009).

Muhasebe bilgilerinin kalitesi, mevcut durumda kullanılma imkânının veya gelecekte kullanım beklentisinin ve bu bilgiler üzerine bina edilecek kararların etkinlik ve yeterlilik sınırlarını ve bunlara ilaveten karar alıcı merkezlerin tüm katmanlarında ortaya konulacak ekstra değeri belirler. Buna bağlı olarak, bu bilgilerin rekabet değerleri üzerine odaklanılır ve bunların analizi noktasında menfaat ve maliyet faktörleri devreye girer (Suisse 2011).

1.2.5. Muhasebe Bilgisinin Kalite Kriterleri

Muhasebe bilgilerinin kalitesini ölçmede kullanılan birçok ölçüt bulunmaktadır. Genel anlamıyla bu ölçütler şu şekildedir (El-Fadl 2002):

Muhasebe bilgilerinin kalite ölçütü olarak, hassasiyet (hatasızlık): Bu tür bilgilerin kalitesi sahip olduğu hassasiyet özelliğinin derecesiyle yani hem geçmiş hem günümüz hem de gelecek için bu bilgilerin ne kadar hassas olduklarıyla ifade edilebilir. Şüphesiz ki bu bilgilerin hassasiyetleri arttıkça kaliteleri ve yine tarihi realiteleri ve gelecek beklentilerini ifade etmedeki kıymetleri de artacaktır.

Bu tür bilgilerin kalitesini ifade etme adına kullanılan bu ölçütün önemine rağmen bunun gerçekleşmesi pek mümkün olmaz. Çünkü üzerine karar bina edilen bu bilgiler geleceği de kapsamaktadır. Dolayısıyla bu bilgiler kesin emin olunacak seviyede değildir. Bu sebeple çoğu zaman karar almaya uygun bilgiler temin edilirken bu hassasiyet kurban edilir.

Muhasebe bilgilerinin kalite ölçütü olarak, menfaat: Menfaat olgusu şu iki unsurla ortaya çıkar: Birincisi bilginin doğruluğu ikincisi ise kullanım kolaylığıdır. Bu noktada menfaat olgusu, şu şekillerden biriyle gerçekleşir:

✓ Şekilsel menfaat: Bilgiler, şekil ve muhteva açısından karar alıcı merciinin gereksinimleriyle örtüştükçe bu bilgilerin değeri de yükselir.

✓ Zaman açısından menfaat: Kolaylıkla elde edilmeleri mümkün oldukça bu bilgilerin değeri de artar. Mesela bilgisayar sayesinde gerçekleşen doğrudan iletişim, bu bilgilerin hem zaman hem de mekân açısından sağladığı menfaati daha da artırır.

✓ Değerlendirme ve düzeltme açısından menfaat: Uygulanan kararlar sonrasında ortaya çıkan sonuçların değerlendirilebilmesi özelliğinin artması anlamına gelir. Ayrıca bu sonuçlarda meydana gelebilecek tahrifatın düzeltilebilmesi özelliğinin güçlü olması da kastedilir.

Muhasebe bilgilerinin kalite ölçütü olarak, işlevsellik: İşlevsellik, kurumun belirli kaynaklarla hedeflerini ne kadar gerçekleştirdiğinin ifadesidir. Bu bağlamda, muhasebe bilgilerinin kalite tanımı: "Bu bilgilerin belirli kaynaklar kullanılarak kurumun ve ya karar alıcı mercilerin hedeflerini ne ölçüde gerçekleştirdiğidir." şeklinde yapılabilir. Dolayısıyla bilgilerin işlevselliği bu bilgiler için bir kalite ölçütüdür.

Muhasebe bilgilerinin kalite ölçütü olarak, geleceğe dair tahminde bulunabilme: Şimdiki ve geçmişteki bilgilerin gelecekte yaşanacak olayları ve bunların sonuçlarını tahmin etmeye yönelik bir araç olarak kullanılabilmesidir. Bu beklenti ve tahminler planlamada ve karar almada kullanılır. Bu bilgilerin kalitesi, ileriye dönük tahminlerde bulunulmasının ve güvensizlik halinin azaltılmasının bir aracı olması özelliğiyle kendini göstermektedir.

Muhasebe bilgilerinin kalite ölçütü olarak, yeterlilik: Kurumun mümkün olan en az kaynakla hedeflerini gerçekleştirmesidir. Bazıları, ekonomik olma ilkesinin, bilişim sistemlerinde uygulanması gerektiği görüşünü benimsemekte ve mümkün olan en az maliyetle bu bilgilerin kalitesinin artırılmasını hedeflemektedirler.

1.2.6. Muhasebe bilgilerinin kalitesine etki eden faktörler

Muhasebe bilgilerinin kalitesine özellikle de uygunluk ve güvenilirlik özelliklerine bir şekilde etki eden birçok faktör bulunur. Bunlardan bazısını şu şekilde ele alabiliriz:

Yürürlükteki muhasebe sistemi

Devlet içindeki kanun yapıcı merciler tarafından yürürlüğe konulmuş muhasebe sistemi, bu sistemi uygulamak zorunda olan birimlerdeki muhasebe işleri

için bazı kural ve hükümler içermektedir. Bu hüküm ve kurallar, bu muhasebe işlerinin bir özeti olarak hazırlanan rapor ve belgelerin, türüne, sayısına, şekline, muhtevasına ve kalitesine etki etmektedir (Şubir 2006).

Şirketlerin kurumsallığı

Bazıları bu kavramı, "şirket yönetimini, paydaşlarını ve çıkar sahiplerini bir arada tutan, üzerinde anlaşmaya varılmış ilişkiler bütünü" olarak tanımlamaktadır. Bu durum, performans, açıklık, şeffaflık ve sorumluluk ilkelerini geliştirmek, uzun vadede paydaşların kazancını artırmak, tüm tarafların çıkarlarını gözetmek üzere şirket işlerinin yönetilmesi ve faaliyetlerinin yönlendirilmesinde kullanılan uygulama ve teknikler aracılığıyla ortaya çıkmaktadır (Al-Sakka 2016).

Bir başka yazar ise: "Çöküp giden, iflas eden şirketlerin başına gelenler kendilerinin de başına gelmesin diye şirketler, kendi iç bünyesinde şeffaflık, hesap verebilirlik, mali ve idari sorumluluk ilkelerini uygulayarak yani kurumsallık kavramıyla, yapılan işi daha güçlü ve sağlam hale getirmektedirler" demiştir (Ahmed 2006).

Muhasebeciliğin ulaştığı boyutlar çerçevesinde, şirket kurumsallığı (sorumluluk, muhasebe denetimi, muhasebe ve değerlendirme ölçütlerine bağlılık, iç ve dış unsurların ve komisyonların değerlendirme süreçleri, deklarasyon ve şeffaflık ilkelerinin gerçekleştirilmesi) ve bunun muhasebe bilgileri üzerindeki yansımaları konusunda İbrahim Halil şu noktalara işaret etmiştir (Halil 2005):

- ✓ İster yasal, ister örgütsel ister sosyal olsun şirket kurumsallığının birçok farklı boyutu bulunsa da işin muhasebeyle ilgili boyutu büyük önem taşımakta; şirketlerde kurumsallığın hayata geçirilmesinde kullanılan uygulama ve yöntemler içinde en geniş yeri işgal etmektedir.
- ✓ Kurumsallık işleminin muhasebe boyutu, muhasebe işiyle ilgili şu üç aşamayı kapsamaktadır:
    - Muhasebe işinin denetlenme aşaması. Bu aşama önceden ve sonradan denetim olmak üzere iki denetim aşamasını kapsar.
    - Muhasebe işinin uygulamaya konulması aşaması: Bu aşamada, öncelikle muhasebeye ait ölçütler uygulanır, performans takibi ve

değerlendirmesi yapılır ve uygulamanın sonucu raporlar ve mali tablolarla açıklanır.

- Uygulama sonrası aşama: Bu aşama, komisyonların ve dış unsurların değerlendirme yapması ve bu açıklanan muhasebe bilgilerinin doğruluk ve güvenilirliklerinin ortaya konulması süreçlerini kapsar.

✓ Kurumsallığın muhasebe boyutunun nihai sonucu, ekonomi birimiyle ilişkisi bulunan tüm taraflarca çeşitli şekillerde kullanılabilecek muhasebe bilgileri üretmektir. Bu bilgiler sayesinde ilgili tüm tarafların ekonomi birimi karşısında haklarının korunması mümkün olmaktadır. Böylece bu bilgiler, kendilerine itimat edilecek ve genel anlamda kaliteli kabul edilecek derecede önemli hale gelmekte ve aynı zamanda ilgili tarafların, bu ekonomi birimine ve onun yönetimine duyduğu güveni de yansıtmaktadır.

Bilgisayar Kullanımı

Bilgisayarlar çeşitli şekillerde kullanılmaktadır. Verileri işleme tabi tutup bunları, bir takım muhasebe bilgileri haline getirmek üzere muhasebe bilişim sistemi içinde kullanılması da bunlardan biridir. Vâil İbrahim er-Râşid'e göre, son yıllarda mali değeri olan kâğıtlara özellikle de hisse senetlerine yatırım yapma kararı alınırken gerekli olan bilgi ihtiyacı daha çok muhasebe bilgi sistemleri tarafından karşılanmaktadır. Bu, gelişmiş bilgisayar programlarının kullanılmasıyla bilgilerin karşılaştırılması, işletilmesi ve analiz edilmesinde kullanılan araçların daha iyi hale gelmesinin bir sonucudur. Bu durum, mali değeri olan kâğıtların gelecekteki fiyatlarıyla ilgili birçok farklı ölçütün ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Al-Raşid 1990).

Rufâi (2009) yaptığı araştırma işaret etmektedir ki kullanımdaki bilgisayarların kalitesi ve yazılımlarındaki uygunluğa dair gerçekleşen ikincil değişimler, muhasebe bilgilerinin dört özelliği (uygunluk, güvenilirlik, kesinlik ve karşılaştırılabilir olma) üzerinde en çok etkiye sahip değişimlerdir. Bilgisayar kullanıcılarına yönelik eğitim ve desteğe ve de kullanım kolaylığına dair değişimlerin muhasebe bilgilerinin özelliklerine yönelik bir etkisi yoktur.

Tarihi maliyet değerine ve adil değere itimat edilmesi

Rıza İbrahim Salih'e göre, muhasebe bilgilerinin kalitesine ait karakteristik özelliklerle ilgili olarak, hem tarihi maliyet değerinin hem de adil değerin bu konuda hem olumlu hem de olumsuz yanları bulunmaktadır (Salih 2009).

1.2.7. Muhasebe bilgilerinin özellikleri

Şüphesiz ki güvensizliğin ve bunun ortaya çıkaracağı risk derecesinin azaltılmasının yanında herhangi bir karar alırken karar alıcı mercilerin daha marifetli hale gelmeleri, bu konuda aydınlatılmaları ve rehberlik edilmeleri muhasebe bilgileri sayesinde gerçekleşir. Dolayısıyla muhasebe bilgilerinin özelliklerinin neler olduğu belirlenmelidir. Bunun belirlenmesi, muhasebeye dair ölçütleri uygularken ve mali tablolar oluştururken sorumlu kimselere yardımcı olur. Bunlar şu şekilde açıklanabilir (Şubir 2006):

Uygunluk: Mali hesaplardan elde edilen bilgilerle ortaya konan hedefler arasında güçlü bir bağ olmasıdır. Verilen kararla ilgili alternatiflerden birinin genel değerlendirmesi noktasında karar alıcı merciye yardımcı olması durumunda bu bilgilerin uygun bilgiler olduğu kabul edilir. Bu bağlamda bunların faydalı olarak nitelendirilmesi için gereken diğer özelliklerin de bulunması şarttır.

Bilgilerin, güvenilir, doğrulanabilir ve itimat edilebilir olması: Bu bilgileri kullananlar için yüksek seviyede güvenilir olmaları tercih edilir. Bu güvenilir finansal bilgiler şu iki özelliğe sahiptirler:

- ✓ Ulaşılmak istenen hedefin içeriğini hassas bir şekilde ortaya koyması.
- ✓ Bilgilerin araştırılabilir ve yeniden gözden geçirilebilir olması.

Bilgilerin tarafsız olması: Bu özellik, bilgilerin yanlı olmaması şeklinde nitelenmesini gerekli kılan bir kavramdır. Bu, bilgilerin güvenilirliği özelliğiyle iç içe geçmiş bir özelliktir. Çünkü yanlı bilgiler de güvenilmesi veya itimat edilmesi mümkün olan bilgilerdir.

Bilgilerin karşılaştırma yapılabilir olmaları: Bu özellik, finansal muhasebe bilgilerini kullananlara, belli bir süreç içinde kurumun performansıyla diğer kurumların performansı arasındaki benzeşmeyi ve ya farklılığı gerçek şekliyle anlama fırsatı verir. Bunun yanında aynı kurumun farklı zaman dilimlerinde ortaya koyduğu performansının karşılaştırılmasını da mümkün kılar.

Uygun zamanlama: Bilgilerin vaktinde sunulmasıdır. Yani kullanıcılara, ihtiyaç duydukları anda bu muhasebe bilgilerinin verilmesidir. Çünkü bu bilgiler, kullanılma ihtiyacı ortaya çıktığı anda verilmezse faydalı olma özelliğini kaybetmiş olurlar. Uygun zamanlamanın iki yönü vardır:

- ✓ Finansal tabloların hazırlanma süreci. Yani bu tabloların en kısa ne kadar sürede hazırlandığı.
- ✓ Finansal tabloların hazırlanma sürecinin son bulmasıyla, bu tablolara ait raporların hazırlanıp kullanıma sunulması arasında geçen zaman.

Bilgilerin anlaşılabilir ve kavranabilir olması: Kullanıcıları için anlaşılmaz olmaları durumunda bu bilgilerden yararlanılması mümkün değildir. Bilgilerin anlaşılabilir olmaları ise bir yönüyle finansal tabloların içeriğindeki verilerin yapısıyla ve bunların nasıl sunulduğuyla diğer yönüyle de kullanıcıların yetenek ve kültürleriyle ilgili bir durumdur.

Bilgilerin göreceli öneme sahip olması ve en iyi şekilde açıklanması (Deklarasyon): Bu iki özellik hem birbirleriyle hem de uygunluk ve güvenilirlik özellikleriyle irtibatlıdır. Göreceli öneme sahip olma özelliğinin deklere edilme özelliğiyle irtibatlı olmasının sebebi; önemli bilgilerin, açıklanmış bilgiler olması ve açıklanmamış bilgilerin de daha önceden önemsiz kabul edilmeleridir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında; çalışmanın amacı ve önemi, modeli ve deseni, evreni ve örneklemi, geçerliği ve güvenirliği, araştırmanın sınırlılıkları, katılımcılar, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve değerlendirilmesi, araştırma etiği ve çalışma takvimi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın amacı

Muhasebe bilgi sistemleri finansal bilgi kalitesi sorununu çözmek için kullanılacak finansal bilgiyi sağlama yeteneğini belirlemede önemli rol oynayacak bir etkendir. Bu çalışmada, Konya il Merkezinde bulunan özel hastanelerde muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımının finansal bilgilerin kalitesi üzerindeki etkisinin gösterilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca Konya il merkezindeki özel hastanelerde muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması konusundaki engeller veya sorunları ortaya koymak bu araştırmanın bir diğer amacıdır.

2.2. Araştırmanın önemi

Hâlihazırdaki işletmelerin karar almalarında önemli bir yeri olan bilginin kalitesi, hiç şüphesiz işletmelerin başarısı için kilit rol oynamaktadır. MBS, geniş bir kullanım alanına sahiptir. İşletmeler, muhasebe bilgi sistemlerini, inceleme ve planlama, iş akışını ve mali durumlarını belirleyecek bilgiyi elde etmek için kullanırlar. Bu sebeple söz konusu sistemlerin işletmeler tarafından kullanılmasının asıl amacı, doğru ve kaliteli bilgiyi elde etmektedir. Muhasebe bilgi sistemleri ile elde dilen bilgilin kalitesini yükseltmek için söz konusu kaliteyi etkileyen etkenlerin bilinmesi önem arz etmektedir. Dolayısıyla aşağıda ifade edilen düşüncelerden dolayı bu çalışma, önemli bir yere sahiptir:

1. Çalışmanın önemi, muhasebe bilgi sistemlerinin kar amaçlı veya kar amaçsız gibi çeşitli kuruluşlarda muhasebe bilgilerinin sağlanmasındaki önemli rolünden kaynaklanmaktadır.
2. Bu çalışma, zaman ve çaba kaybı engelleyen ve idari başarı arttıran muhasebe bilgi sektörüne yatırım yapmak için muhasebe bilgi sistemlerinin dış ortamına bir çağrı yapmaktadır.
3. Özel hastanelerin topluma sağlık hizmeti sağlamadaki sürekliliğini destekleyen denetim ve finansman sorunları ile diğer sorunlara çözüm

bulmak için kullandıkları bilgi sistemlerinde yaşanan teknik gelişmelere ayak uydurmak için muhasebe bilgi sistemlerinin sürekli olarak iyileştirilmesidir.

4. Özel sağlık sektörü, finansal ve maddi olanakların zayıflığı ve dalgalanmasından kaynaklanan şartlar değişmelere maruz kaldığı için geleceği tahmin edebilecek kaliteli bir bilgi sistemine ihtyacı vardır.

2.3. Araştırmanın Modeli ve Deseni

Amaca hizmet edecek şekilde gözlem, görüşme ve doküman analizi nitel veri toplama yöntemi ve biçim itibariyle de bireylerin deneyimlerinden yararlanan (olgubilim) metodu takip edilmiştir.

Sosyal hayatın özel bir bölümünü ele alarak incelemek olan nitel araştırmaların amacı, insanların toplum ya da fert olarak özel bir konuya yönelik temayül ve tecrübelerini anlamak ve tespit etmektir. Nicel araştırmalar, sayı ve miktar üzerinde yapılırken nitel araştırmalar olguları, keyfiyet ve sebepler zaviyesinden ele almaktadır (McKusker ve Günaydın, 2015). Eğer bir olay hakkında, fert ve toplumun algısı ve tecrübeleri incelenmek isteniyorsa bu durumda nitel araştırma yöntemlerinin kullanılması yerinde olacaktır. Bu nedenle söz konusu nitel araştırmalar, algı ve tecrübeler hakkında bir hükme varırken sayıları değil kelimeleri kullanmaktadır (Sönmez, İlgün 2018).

Nitel araştırmaların iki kullanım sahası bulunmaktadır. Bunlardan birincisin gelişen olaylarda, olaylara dair elde bazı sayısal veriler olmasına rağmen söz konusu olayın ne sebeple o şekilde geliştiğine ilişkin bir bilgi yoksa olayın perde arkasındaki nedenleri keşfetmek için nitel araştırma yöntemleri kullanılabilir. Diğerinde ise bir konuyla alakalı bir araştırma yapılması isteniyor ancak konuyla ilgi ön bir bilgiye sahip bulunulmuyorsa nitel araştırma yöntemleri kullanılarak konuya dair ön bir bilgi edinilir ardından hedeflenen araştırmanın yapılması gerektiği hallerde söz konusu bu bilgiler kullanılır (Gelling, 2015).

Hızlı değişimlerin yaşanması ve insanın önemli bir odak noktası olmasından ötürü nitel araştırma yöntemlerinin sağlık hizmetleri ve sağlık stratejilerinde kullanılmasının önemi oldukça büyüktür (Khankeh vd., 2015). Sağlık sektöründe yapılan nitel araştırmaların önemi her ne kadar artmış olsa da yapılan değerlendirmelerin öznellik arz etmesi ve uygulamada karşılaşılan zorluklar

sebebiyle söz konusu araştırma yöntemlerinin dikkatle icra edilmesi gerekmektedir (Sönmez, İlgün 2018).

İdari ve finansal sorumluların ya da özel hastane yöneticilerinin noktainazarından muhasebe bilgi sistemlerinin söz konusu sistemlerden elde dilen bilgiler üzerindeki etkisi hakkında etraflıca bilgi edinmek için yapılmıştır bu araştırma.

2.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Yukarıda tanımını yaptığımız nitel araştırma konusu ve amacı göz önüne alındığında örnek verme yöntemi olarak maksatlı örnekleme yöntemlerinin kullanılması gerektiği ifade edilmektedir. Belli bir grubun ya da şahsın temayül ve tecrübelerini veyahut her hangi bir kavramın daha da geliştirilmesi ve ilerletilmesi için yapılan araştırma planları için tercih edilmektedir amaçlı örnekleme yöntemleri. Bu yöntemle daha dolu ve derin bilgilere ulaşılabileceği böylece meselenin daha iyi anlaşılmasına imkân tanıyacak şahıslara ya da gruplara ulaşılabileceği hedeflenmektedir. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden birini kullanmak isteyen araştırmacının, söz konusu yöntemleri kullanma nedenlerini son derece açık şekilde belirtmelidir. Aksi halde yapılan araştırma örnekleme yönünden eksik kalacağı gibi eleştirilerin de hedefi olacaktır (Devers ve Frankel, 2000). Kısaca nitel araştırmalarda örnekleme seçimine oldukça dikkat edilmelidir ve araştırmacı tarafından benimsenen örnekleme yöntemleri çok açık bir şekilde belirtilmelidir. Zira nitel araştırmalarda örneklemin, araştırmanın doğruluk ve kalitesine doğrudan etkisi söz konusu olmaktadır (Coyne, 1997). Bu nedenle araştırmayı amacına ulaştırmak ve tayin edilen konuya dair tespit edilen sorulara ilişkin malumat ve tecrübesi olduğu düşünülen kişilere ve verilere ulaşabilmek adına amaca hizmet edecek örnekleme yöntemleri tayin edilmiştir.

Bu araştırmanın yapıldığı sırada Konya ilinin merkez ilçelerinde on özel hastane faaliyet halindedir. Bu münasebetle çalışmanın eksenini söz konusu hastanelerde üst düzey yönetici olarak görev alan sağlık yöneticileri teşkil etmektedir. Gözlem, görüşme ve doküman analizi nitel veri toplama yöntemine ve biçim itibariyle de bireylerin deneyimlerinden yararlanan (olgubilim) metoduna dayanan araştırmalarda örneklem olarak az sayıda gruplar daha çok tercihe şayan görülmektedir. Çünkü yapılan bu tür araştırmalarda uzun soluklu görüşmelere ihtiyaç duyulmasından ve araştırma konusu yapılan olayı tecrübe edenlerin sayısının pek

fazla olmamasından ötürü söz konusu örneği verilecek kişi sayısı sınırlı tutulmaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2016). Bunun için çalışmanın amacına uygun olarak çok çeşitliliğe ve rahat ulaşılabilir durum örneklemesine istinaden söz konusu hastanelerde görevli bulunan üst düzey sağlık yöneticilerinden en az birine ulaşılması amaçlanmıştır.

Araştırmaya katılmayı kabul eden toplam altı hastanenin altı sağlık yöneticisinden elde edilen bilgiler ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırma esnasından kendilerinden istifade edilen sağlık yöneticilerinin isimleri etik açıdan gizli tutulmuş ve başka isimlerle kendilerine atıfta bulunulmuştur.

Çizelge 2.1: Katılımcılara Ait Tanımlayıcı Bilgiler.

	İsimler	**Lisans Eğitimi Aldığı Üniversite**	**Lisansüstü Eğitim Alma Durumu**	**Özel Sektörde Çalışma Yılı**	**Yöneticilik Yapma Yılı**	**MBS İle İlgili Eğitim Alma Durumu**
1	Yusuf Bey	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Hayır	10	2	Hayır
2	Kemal Bey	Anadolu Üniversitesi	Hayır	9	5	Muhasebe bilgi sistemi ile ilgili eğitim aldı
3	Ali Bey	Anadolu Üniversitesi	Hayır	10	3	Muhasebe bilgi sistemi ile ilgili eğitim aldı
4	Halil Bey	Selçuk Üniversitesi	Sağlık Yönetimi	15	15	Muhasebe bilgi sistemi ile ilgili eğitim aldı
5	Mehmet Bey	Anadolu Üniversitesi	Hayır	9	1	Muhasebe bilgi sistemi ile ilgili eğitim aldı

6	İbrahim Bey	Başkent Üniversitesi	Sağlık Yönetimi	5	5	Muhasebe bilgi sistemi ile ilgili eğitim aldı

Çizelge 2.1'de, araştırmaya katılan bireylerin, eğitim gördükleri üniversite, lisansüstü eğitim durumları, özel sektörde edindikleri tecrübe ve çalışma süreleri ile muhasebe bilgi sistemeler hakkında aldıkları eğitime dair bilgilere yer verilmiştir. Tabloda belirtildiği üzere araştırmaya dâhil olan katılımcılardan üçü Anadolu üniversitesin, biri Selçuk Üniversitesi'nde, bir diğeri Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde ve sonuncusu da başkent üniversitesinde lisans eğitimlerini tamamlamışlardır. Bununla beraber araştırmaya dâhil olan söz konusu katılımcılardan sadece ikisi sağlık yönetimi alanından mastır yaptıklarını belirtmişleridir. Söz konusu katılımcıların özel sektörde harcadığı mesailer ve yöneticilik tecrübeleri göz önüne alındığında ise şunu görmekteyiz ki, mastır eğitimi almış olan Halil Bey ve İbrahim'in özel sektörde on beş yıl çalışmış ve beşer yıl da yöneticilik yapmışlardır. Mastır eğitimi almayan Yusuf Bey ise, on iki yıl özel sektörde çalışmış bunun iki yılını yönetici olarak yapmıştır. Dokuz senesini özel sektörde görevli olarak geçiren Kemal Bey'in beş yıl, on yılını görevli olarak geçiren Ali Bey'in üç yıllık yöneticilik tecrübesi bulunmaktadır. Araştırmanın diğer katılımcısı Mehmet Bey ise, dokuz yıl özel sektörde çalıştıktan sonra bir yıl yöneticilik yapmıştır. Bununla birlikte muhasebe bilgi sistemleri konusunda katılımcıların beşi eğitim almışken Yusuf Bey'in bu alanda her hangi bir eğitim almadığı anlaşılmıştır.

2.5. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Yöntemi

Konumuzu araştırırken inceleme, görüşme ve belge analizi gibi nitel araştırma yöntemlerine başvurarak bazı değerlendirme ve analizlerde bulunulmuştur. Burada olayların nedenselliğini ve biçimini inceleyen araştırmacının esas amacı, nicel araştırmalarda olduğu gibi sayısal değerlendirmelerde bulunmak değil, araştırma konusu yapılan olaya dair detaylı bilgilere ve olay hakkında varılan kanaatlere ulaşmaktır.

Görüşerek bilgi toplama, nicel araştırmalarda en çok başvurulan yöntem olarak öne çıkmaktadır. Araştırmanın amacına hizmet edecek şekilde görüşmeler, katılımcılarla sohbet şekilde gerçekleştirilmektedir. Katılımcılarla gerçekleştirilecek

olan görüşmeler, araştırmanın hedefine uygun şekilde tertip edilmiş, yarı tertip edilmiş ve hiç tertip edilmemiş olmak üzere üç kategoride ele alınmaktadır. Birincisinde araştırmacı, görüşmeden önce belli başlı sorular hazırlar ve bu sorular araştırmaya katılan bireylere sistemli bir şekilde sorar ve konunun dışına çıkmadan katılımı gerçekleştiren bireylerden karşılaştırılabilir bilgiler toplamaya gayret eder. Bu sebeple ifade edilir ki, bu veri toplama yönteminde, söz konusu araştırmacı konu hakkında evvelden belli bir fikre sahiptir ve bu toplayacağım bilgilerden hep bu minvalde olacaktır (Green ve Thorogood, 2004). Bu yöntemi kullanan araştırmacı, soracağı soruları genel ifadeler kullanarak sormaya gayret etmekte ve konuyla alakalı detaylı bilgiler elde etmeyi hedeflemektedir. Bu araştırma yöntemini kullanmayı tercih eden araştırmacılara beş ila on soru arasında soru sormaları tavsiye edilmektedir (DiCicco-Bloom ve Crabtree, 2006). Eğer araştırması yapılan konuya dair eğer örneği bulunmayan birtakım tutum ve durumlar ortaya çıkarmak amaçlanıyor ise görüşerek veri toplama yönteminin kullanılması uygun olmamaktadır. Yarı tertiplenmiş görüşmeler diğer iki çeşit görüşmeye tipine nazaran ortada yer almaktadır. Bu araştırma konu hakkında detaylı bilgi edinmek veya İnsanın toplumsal varlığını niteliksel ve niceliksel olarak incelemek için yapılan görüşmelere nazaran daha tertipli fakat benzer cevaplar almak için katılımcılara aynı soruların sorulduğu görüşmelerden ise daha az tertiplenmiş bir niteliğe sahiptir. Yarı yapılandırılmış yöntemlerin avantajı, katılımcılara kapalı uçlu sorular sorarak onların verdiği cevapların karşılaştırılabilir olmasından istifade etmek iken diğer araştırma yönteminde sohbetin akışına göre farklı sorular sorarak konu hakkında daha detaylı bilgiler elde edilebilmektedir. Bu araştırma yönteminde, araştırmacı görüşmeye başlamadan önce birkaç soruluk bir forum hazırlayarak katılımcıların her birine hem bu soruları yöneltir hem de sohbet esnasında katılımcının yönelimine göre başka sorular sorarak bilgiler elde etmeye çalışır. Araştırmacı daha mahiyetli ve kapsamlı bilgiler elde etmek için katılımcıya açık ve net sorular yöneltmeli, basit cevaplar verilebilecek sorular sormaktan daha çok katılımcının konu hakkındaki düşünce ve algılarının neden ve keyfiyetine cevap teşkil edecek sorular tasarlamalı ve katılımcının sorulara yanıt vermesine yardımcı olunmalıdır (Sankar ve Jones, 2008). Tertibi önceden belli olmayan görüşmeler düzenlenmeden önce her han gibi bir hazırlık safhası söz konusu değildir. Dolaysıyla araştırmaya katılan katılımcılara yöneltilecek sorular aynı nitelikte olmamaktadır. Fakat araştırmacı bu araştırma yönteminde belli bir yöne kilitlidir ve katılımcılara soracağa sorular da hep bu kilit

noktada toplanmaktadır. Araştırmacı, katılımcının sorulara verdiği cevaplar arasından önemli bilgi değer taşıyanları seçip alır ve katılımcının davranışlarını da göz önünde bulundurarak konu hakkında bir sonuca varmaya gayret eder (DiCicco-Bloom ve Crabtree, 2006). Netice itibariyle bu araştırma yönteminde amaç sadece önceden tasarlanan sorulara cevap almak, var olan teori ve varsayımları bir incelemeye tabi tutmak veya mevcut olgu ve kavramlara yeni değerler biçmek değildir. Aksine katılımcıların konuya dair sahip oldukları algı ve düşüncelerini, deneyimlerini ve bunu nasıl anlattıklarını tespit etmeye çalışmaktır bu görüşme yönteminin temel amacı (Seidman, 2006).

Yapılan incelemenin ardından söz konusu araştırma yönteminin elimizdeki araştırma konusu için takip edilebilecek en uygun teknik olduğu kararına varılmıştır.

Kısaca araştırmada kullanacağımız bilgileri toplama yüz yüze görüşme yöntemin kullanmanın en iyi yol olduğu düşünülmüştür. Tasarlamış olduğumuz ve içinde katılımcılara sormak üzere hazırlamış bulunduğumuz soru formunda beş adaet birbirinde ayrı ve hepsi de farklı beş soru bulanmakta olup, bu sorular öğrencilerin ön lisanlarını tamamladıkları üniversitelerine, mastır durumlarına özel sektördeki tecrübe ve kaç yıllık yöneticilik yaptıklarına yönelik sorulardır. Bunlara ilaveten katılımcılara sorulmak üzere hazırlanmış muhasebe bilgi sistemlerine ilişkin de beş soru mevcuttur. Araştırmanın amacına hizmet edecek şekilde ve katılımcılara sorulmak üzere hazırlanmış olan bu soru formunun yanı sıra toplanan bilgilerin kayıt altına alınması için de ses kayıt cihazlarından istifade edilmiştir.

Bu araştırma yöntemini kullanacak araştırmacının formun hazırlanması ve soruların yazılma sürecinde dikkat etmesi gereken bazı hususlar bulunmaktadır. Öncelikle araştırmacı, katılımcılara açık ve net sorular sormalıdır. Sorular oldukça anlaşılır ve ucu açık olmalıdır. Katılımcıyı belli bir yöne sevk edici ve konuyu dağıtıcı sorular sormaktan kaçınılmalıdır. Son olarak katılımcıya yöneltilen sorular aynı nitelikte olmamalı sorularda çeşitlilik ve farklılık söz önünde bulundurulmalıdır (Yıldırım ve Şimşek 2016). Araştırmacı görüşme formu hazırlarken bu kaideleri göz önünde bulundurması gerekmemektedir. İşte sözü edilen bu kaidelere ve çalışmanın amacına hizmet edecek bir görüşme forum hazırlayabilmek adına gerek tez danışmanının gerek, gerek muhasebe bilgi sistemleri alanında tecrübe sahibi kimselerin gerekse de nitel araştırmada konusunda kendisini ispatlamış uzman

kişilerin tavsiyeleri göz önünde tutulmuştur. Bu doğrultuda hazırlanmış olan görüşme formunda bulunan sorular;

1. Muhasebe bilgi sistemi hakkında ne düşünüyorsunuz?

2. Muhasebe bilgi sisteminin hastanenizde kullanımının gerçekliği hakkında ne söyleyebilirsiniz?

3. Sizce hastanenizde muhasebe bilgi sistemini kullanımı için bir kontrol sistemi ve ekonomik fizibilite var mı?

4. Bir sağlık yöneticisi olarak Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması hastanenizde muhasebe bilgi kalitesini etkiledi mi?

5. Sizce, muhasebe sisteminin kaynakları ile özel hastanede muhasebe bilgilerinin kalitesi arasındaki ilişki nedir?

6. Muhasebe bilgi sistemlerinin özel hastanede kullanılmasını engelleyen sorunlar ve zorluklar var mı? Bu konuda neler yapılabilir?

2.6. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmaya katılacak olan bütün bireyler görüşmelerin kendi ofislerinde yapılması talebinde bulunmuş ve sohbet ve görüşmeler kendi tayin ettikleri süre içerisinde gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra araştırma konusu hakkında katılımcılardan elde edilen bilgilerin kolay şekilde kayıt altına almak ve görüşmenin seyrini bozmamak adına katılımcıların onayını da alarak görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Katılımcıların onayı ve rızası ile başvurulan bu kayıt altına alma yöntem, söz konusu görüşmenin planladığı şekilde düzgün ve akıcı bir şekilde gerçekleştirilmesine büyük katkısı olmuştur.

Çizelge 2.3: Katılımcılarla Görüşülen Mekan, Görüşme Sayısı ve Görüşme Süreleri İle İlgili Bilgiler.

Katılımcı No	**Katılımcı Adı**	**Görüşmenin Yapıldığı Yer**	**Görüşme sayısı**	**Görüşme Süresi (dk)**
1	Yusuf Bey	Katılımcıların kendi ofisi	Her katılımcı ile ‘1’görüşme	37
2	Kemal Bey			34

3	Ali Bey		gerçekleştirildi	36
4	Halil Bey			40
5	Mehmet Bey			39
6	İbrahim Bey			42

Araştırma konusunda kullanılacak bilgiler toplanırken bütün katılımcılar ile birer defa oturum gerçekleştirilmiştir. Ayrıca oturumun gerçekle irildiği mekânlar, katılımcıların isteklerine göre tayin edilmiş ve bütün oturumlar araştırmaya katılan bireylerin ofislerinde yapılmıştır. Bu süreçte Kemal Bey ile otuz dört dakika, Ali Bey ile otuz altı dakika, Yusuf Bey ile otuz yedi dakika, Mehmet Bey ile otuz dokuz dakika ve Halil Bey ile kırk dakika toplantı yapıldı. (Çizelge 2.3).

2.7. Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

Asli konunun değerlendirilmesinde, toplanan bilgilerin benzer ve birbirinden ayrı tarafları tespit edilir ve bir kavram ortaya konur. Tespit edilen işaret ve parça sayesinde meselenin bütün hususiyetleri tayin edilir (Gibbs, 2007, Yıldırım ve Şimşek, 2008, Demirkıran, 2014). Söz konusu işaret ve parçaların tespit edilmesindeki amaç, niteliksel çaptaki verilerden istifade ederek detaylarda gizli olan hakikatin keşfedilip ortaya konulmasıdır. Bu nedenle burada bahsetmiş olduğumuz işaretleme sürecinde tespit edilen bilgiler arası bağlar, kıyaslama yöntemine başvurarak eldeki verilerin tefrik edilmesinde kullanılır (Staus ve Corbin, 1990, Punch, 2005). Bunun ardından nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan konusuna göre değerlendirme ile kodlama yapılarak bilgiler temize çekilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin analizi, MAXQDA 2018 programında yapılmıştır.

2.8. Araştırmanın Güvenirliği ve Geçerliği

Sayısal araştırmalarda, kabul edilirlik ve güvenilirlik meselesi, araştırmanın planlanması, bilgilerin değerlendirilmesi, elde edilen verilen bir açıklanması ve araştırmanın ne derece kaliteli olduğunun belirtilmesi ne kadar önemli ise nicel araştırmalarda da tüm bu hususlar bir o kadar önem arz etmektedir. Ancak nitel araştırmada geçerlilik ve güvenilirlik diğerinden farklı şekillerde izah edilmektedir. Zira nitel araştırmada amaç, elde edilen sonucu genellemek değil söz konusu olguya

dair detaylı ve etraflı bilgiler elde etmektir. Bu husus, yani iki araştırma yöntemindeki farklılıklar aşağıdaki tabloda karşılıklı olarak gösterilmiştir.

Söz konusu araştırmanın neticesinde toplanan bilgilerin güvenilirlik ve geçerlilik seviyesini artırmak için farklı birçok metot bulunmaktadır. Şimdi bunları bir tablo halinde gösterelim.

Çizelge 2.4. Nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik ölçme yöntemleri

Ölçüt	Takip edilebilecek yöntemler
Kredibilite	Anlamı çeşitleme olarak açıklanan bu kavram ile araştırma sürecinde farklı farklı bilgi elde etme ve bunları tahlil etme yöntemleri kullanılarak ve birçok araştırmacının elde ettiği bilgiler yorumlanarak çeşitlilik artırılmaya çalışılmaktadır.
Nakledilebilir	Araştırmanın birebirine yakın diğer durumlara nakledilebilmesi için uygun bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Tabiiyet Olgunun araştırmacılığını üstelenen bireyler, aynı şartlar altında ve aynı katılımcılaralar ile birlikte görüşmeleri tekrarlayarak toplanan bilgilerin birbirine benzer olduklarını ispat etmelidirler.
Prosodi	Araştırma görevlileri, bulguların birbirine uygunluğunu gösterebilmek için katılımcılar ile gerçekleştirdikleri görüşmelerde elde ettikleri bilgileri sürekli not etmelidirler.

Kaynak: (Krahn ve Putnam, 2003)

Yapılan nitel araştırmalarda elde edilen sonucun güvenilirliği ve geçerliliğini sağlayan etkenlerden bir diğeri de araştırmacıların bizzat kendileridir. Şöyle ki, araştırmacı, araştırdığı konu üzerinde ne kadar dikkatli olur, malumat ve tecrübe sahibi olursa, yapılan araştırmalardaki güvenilirliğin ve geçerliliğin seviyesi de o kadar yüksek olur (Pyett, 2003).

Bu tip araştırmalarda her araştırmacının konuyla ilgili yorum ve yaklaşımları farklılık arz etmektedir. Şöyle ki elde edilen bir bilgiyi iki araştırmacı kendi mizacına

göre farklı şekilde değerlendirip farklı bir sonuca varabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.9. Araştırmanın Sınırlılıkları

Burada ise araştırmada dikkat edilmesi lazım gelen kayıtlara dikkat çekeceğiz. İlk olarak ifade etmiş olalım ki, bu araştırmada elde edilen bütün bilgiler, katılımcıların aktardıkları düşünce ve fikirleri ile kayıtlıdır. Bir diğer husus, bu araştırma, sözü edilen tarihlerde ve Konya'da özel hastanelerde üst düzey görevlerde yer alan yöneticilerin katılımlarıyla sınırlıdır. Bu araştırma diğer taraftan, nitel inceleme metotları ve olgubilim biçimine uygun olarak kullanılan bilgilerle ve bilgilerin tematik tahliliyle sınırlıdır.

2.10. Araştırma Etiği ve Çalışma Takvimi

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kuruluna bu nitel araştırmanın etik izni alabilmek için belgeler takdim edilmiş ve heyetin incelemesi neticesinde 29.05.2019 tarihli, 571 sayılı ve 2019/571 karar numaralı belge ile elinizdeki araştırmanın yapılabilmesi konusunda etik olarak bir sakınca görülmemiş ve belge ekte verilmiştir.

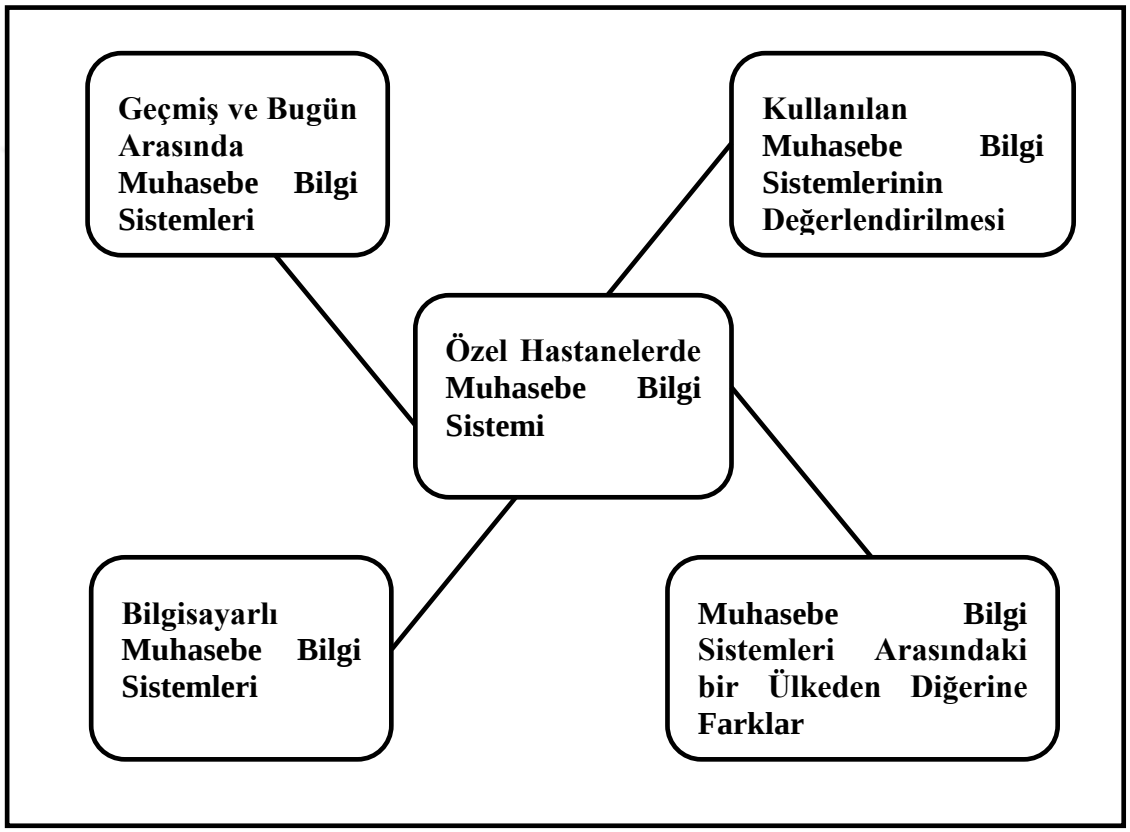
Muhasebe bilgi sitemlerine dair etraflı bir inceleme araştırma konusuna karar verilmesi, tez önerisi sunulmadan yaklaşık iki ay önce yapılmıştır. Bu süreçten sonra altı aylık bir zaman dilimi içerisinde araştırmaya dair inceleme tamamlanmış ve tez yazımı bitirilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılar ile görüşülüp toplantıların gerçekleştirilmesi ve verilerin toplanması toplamda iki aylık bir zaman dilimine tekabül etmektedir. İki aylık bir sürede de toplanan verilerin değerlendirilmesi yapılmış ve araştırma tamamlanmıştır. Tüm faaliyetler, araştırma konusun tayin edilmesi, etik iznin alınması, katılımcılarla görüşülüp verilen toplanması ve bunların değerlendirilerek araştırmanın sonlandırılması toplamda on iki ay gibi bir sürede gerçekleştirilirmiştir.

3. BULGULAR

Bulgular kısmında, katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilmiş olan verilerin analizi gerçekleştirilerek tema ve alt temalar oluşturulmuş ve bunlara ilişkin verilere yer verilmiştir.

3.1. Özel Hastanelerde Muhasebe Bilgi Sistemine İlişkin Bulgular

Bu bölümde özel hastanelerde muhasebe bilgi sistemine ilişkin katılımcıların vermiş oldukları cevaplardan elde edilen bulgulara yer verilmiştir

Şekil 3.1. Özel Hastanelerde Muhasebe Bilgi Sistemine İlişkin Bulgular

Şekil 3.1. de görüldüğü gibi bu bölümün temaları Muhasebe bilgi sisteminin geçmişle kıyaslanması, günümüzdeki durumu, Kullanılan Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Değerlendirilmesi, Muhasebe Bilgi Sistemleri Arasındaki bir Ülkeden Diğerine Farklar, Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemleridir.

3.1.1. Kullanılan Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Değerlendirilmesi

Bu bölümde özel hastanelerde muhasebe bilgi sisteminin değerlendirilmesine ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplardan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcılar bu konuda genel itibariyle kullanım konusunda özel hastaneleri oldukça ileri seviyede bulmaktadırlar.

> *"Her hastane farklı farklı programlar kullanmaktadır hastaların kaydı için vezne süreci için ücretlerin alımı için, muhasebe bilgi sistemleri bu alınan ücretleri farkları hastaneye giren çıkan tüm işlemleri elektronik sistem üzerinden direkt olarak kayıt altına alır bundan dolayı hastanenin işlem sürecini oldukça hızlandırmaktadır. Hastaneye giren bir hasta için ücretini ödedikten sonra sistem üzerinden bir fatura kesilir bu fatura elektronik sisteme direkt olarak düşer ve bu da muhasebe çalışanları için oldukça kolaylık sağlar." (İbrahim Bey).*

> *"Muhasebe bir işletmenin olması gereken parçasıdır. Muhasebesi olmayan herhangi bir işletmenin ayakta kalması gibi bir ihtimali yoktur , muhasebeye önem verilmesi gerekiyor. İşletmenin gelir-giderini ,kar-zararını görebilmesi ve ilerisini görebilmesi gerekiyor bu bakımdan her işletmenin bir muhasebe bilgi işletmesine ihtiyacı vardır ve oluşturulması şarttır." (Ali Bey).*

> *"Muhasebe bilgi sistemleri hakkında hastaneler için örnek verecek olursak hastanenin mali yapısını bununla ilgili işlemleri belirli bir sınıflandırmaya tabi tuttuktan sonra üst yetkililere aktarıyoruz bu veri girişleri doğru yapıldığı müddetçe bununla ilgili çalışmalar yürütülüyor yatırım yapılacaksa yapılıyor yapılmayacaksa kalıyor.muhasebe bilgi sistemleri hakkında değerledirmelerim çok önemli oldu. Muhasebe bilgi sistemlerinin olmayışı karar alma sürecinin olamayacağı da aşikardır." (Halil Bey).*

3.1.2. Geçmiş ve Bugün Arasında Muhasebe Bilgi Sistemleri

Şu anda kullanılan muhasebe bilgi sistemlerinin geçmişte kullanılanlardan farklı olduğuna şüphe yoktur. Bu temada katılımcılar mevcut ve önceki sistemler arasında büyük bir fark olduğunu bildirmişlerdir. Modern sistemler çok zaman ve emek tasarrufu sağlamıştır.

> *"-Eski sistemde çalışanlara ücretlerini ödemek maksatlı 3 kişilik bir ekiple birlikte bordrolar yapılırdı bu işlem bir hafta sürerdi şuan 10 dakika içinde bu işlem günümüz sistemiyle yapılabliyor. Bu büyük bir kolaylık eski dönemlere oranla kıyaslayamayacak kadar hem de. Fakat şuan gelişen sistemle birlikte detaylar da artmış durumda istenilen bilgiler öncekine kıyasla daha da fazla." (Halil Bey).*

"Kurumumuzun içerisindeki muhasebe bilgi sistemleri bizim tüm ihtiyaçlarımızı karşılayacak seviyede şuan için ki günümüz itibari ile kullandığımız teknoloji de geçmişe göre çok daha ileri bir teknoloji ,tüm vergi sistemine entegre olan bir teknoloji." (Mehmet Bey).

"Elbette farklıdır şöyle ki elektronik faturaya geçilmeden önce elden kağıt üzerinde kesilirdi veyahut Hastanelere kağıt üzerinde gelirdi ve muhasebe elemanları tarafından bu işlemler gerçekleştirilirdi. Şuanki süreçle birlikte faturalar elektronik sisteme kağıt üzerinde değil elektronik yolla direkt olarak sisteme düşmektedir dolayısıyla girdi-çıktı olayları daha da kolaylaştırılmaktadır. Yıl sonu bilançosu alındığında da yine bu işlem kolay hale getirilmiştir bu sistemler sayesinde." (İbrahim Bey).

"Geçmişteki yaygın muhasebe metotlarından biri not tutmak deftere yazmak ve hesaplamayı bunun üzerinden yapmaktı şuan ise bilgisayar ortamından takip edilmektedir. Şuanda kullanılan metot ve teknolojiler tamamıyla değişmiştir ve buna binaen gerekli programlama ve yazılımlar ortaya çıkmıştır ki günümüzde kullanılan teknolojik sistemler çok kullanışlı sistemlerdir, insan hatalarını tamamen ortadan kaldırmaya yöneliktir." (Ali Bey).

3.1.3. Muhasebe Bilgi Sistemleri Arasındaki bir Ülkeden Diğerine Farklar

Bu bölümde muhasebe bilgi sistemleri bir ülke diğerine farklılığına ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplardan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar, diğer ülkelerdeki muhasebe bilgi sistemlerinin Türkiye'de kullanılanlardan farklı olduğunu ifade etmişlerdir.

"Programlarla alakalı süreçte birlikte bu yurtdışı ile birlikte entegre bir sistem belki olmamakla birlikte çok ta bir farklılık teşkil edeceğini sanmıyorum , fark etmemeli de. Türkiye bu sisteme yeni geçtiğinden dolayı belki bazı eksiklikler olabilir fakat sistemler üzerinde pek bir değişiklik olacağını sanmıyorum." (İbrahim Bey).

"Ülkeler arasında farklılık arz eden vergi sistemine göre elbette farklılık gösterir." (Ali Bey).

"Elbette her ülkenin kendisine göre bir muhasebe standartları mevcut .uluslararası anlamda bir standartlaşma söz konusu olmadı örneğin bizim ülkenin standartları farklı Filistin in farklıdır hatta Katar da vergi olmadığından dolayı muhasebeye de ihtiyaç duyulmamaktadır." (Halil Bey).

"Çoğu ülkelerde farklılık gösterir örneğin bizim yurtdışı şubelerimizde daha farklı sistemler kullanılmakta." (Mehmet Bey).

3.1.4. Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemleri

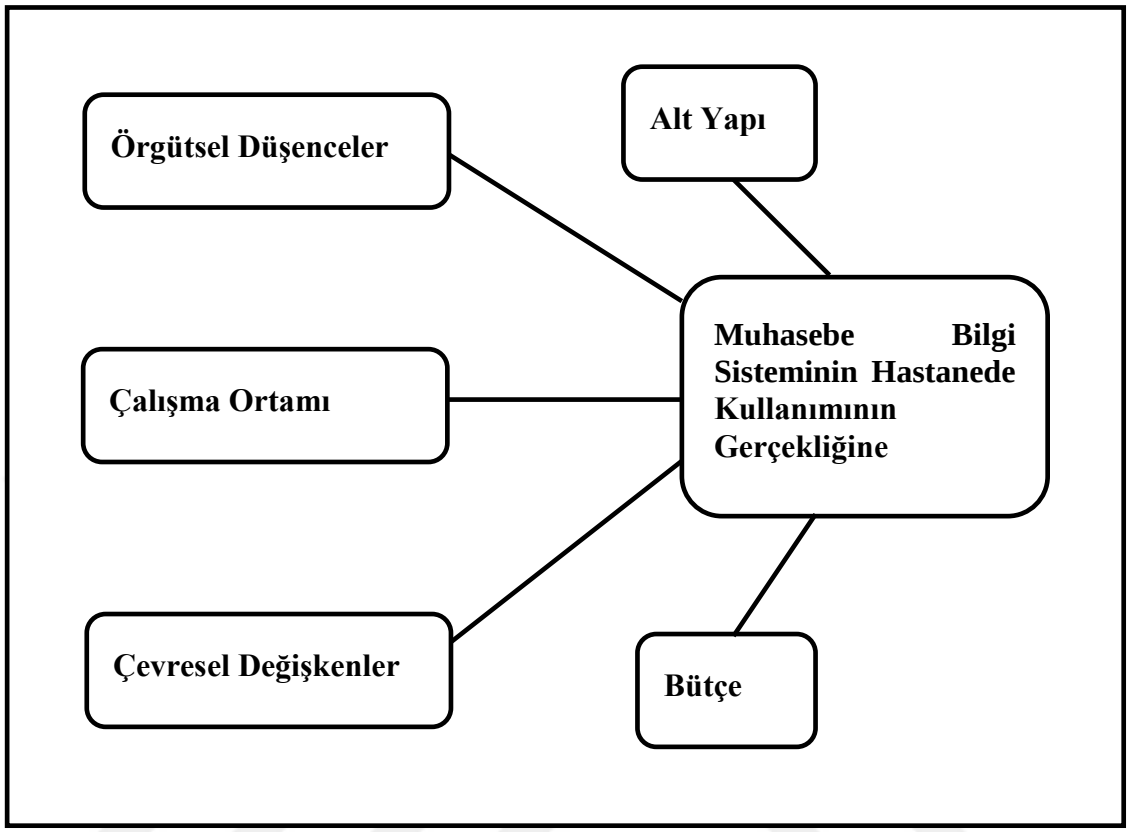
Ticari organizasyonlarda bilgisayar kullanılmasının, kurumun kullandığı muhasebe bilgi sistemleri üzerinde büyük etkisi vardır. Örneği, elle tutulan kayıtlarla kıyaslandığında çok küçük bir alanda devasa boyutta verinin depolanmasının mümkün hale gelmesi. Verilerin tam bir yeterlilikle işleme tabi tutulmasında üstün performans gösterilmesi. Bu bağlamda, katılımcılar bilgisayarlı muhasebe bilgi sistemlerinin manuel muhasebe bilgi sistemlerinin yerini aldığını belirtmişlerdir.

"Az önce açıklandığı üzere Türkiye bu sistemin daha başında belki tam anlamıyla kapsamıyor ama yavaş yavaş tüm muhasebe sistemini alacağını zannediyorum." (İbrahim Bey).

"Evet daha fazla alıyor. Kişilerin dijital ortamda manuel sisteme oranla daha çabuk bilgi sahibi olması ve daha çabuk hesap yapabilmesine imkan sağlıyor." (Ali Bey).

"Bilgisayarlı muhasebe sistemleri manuel sistemlerin yerini tamamıyla hatta fazlasıyla bile alıyor." (Halil Bey).

3.2. Muhasebe Bilgi Sisteminin Hastanede Kullanımının Gerçekliğine İlişkin Bulgular

Şekil 3.2. Muhasebe Bilgi Sisteminini Hastanede Kullanımının Gerçekliğine İlişkin Bulgular

Şekil 3.2'te görüldüğü gibi bu bölüm, muhasebe bilgi sistemlerinin özel hastanelerde, çevresel değişiklikler, örgütsel düşünceler, çalışma ortamı, altyapı ve bütçe açısından kullanıldığını belirlenmiştir.

3.2.1. Çevresel Değişkenler

Muhasebe bilgi sistemlerinin önemi son yıllarda rekabetin yoğunlaşmasının bir sonucu olarak artmıştır. Günümüzde, işletmelerdeki idari sürecin yapısını etkileyen ekonomik ve idari gelişmeler nedeniyle, muhasebe sisteminin amaçlarına ulaşabilmesi ve yönetimlerin işletmelerin karşılaştığı idari sorunları çözmesine yardımcı olmak için çevresel değişikliklere uyum sağlaması gerekmektedir. Bu temada katılımcılar MBS'nin önemli ölçüde özel hastaneler için ufuk açtığını, sürekli iyileştirme anlayışının kurum kültürü haline getirdiğini ifade etmişlerdir.

"Hastane müdürü olarak, hastane hiyerarşimiz konusunda tam bir malumata sahip olduğumu ifade etmek

isterim. Bu bağlamda bizler, üst yönetimde, hastanedeki muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesini denetliyoruz. Söz konusu muhasebe bilgi sistemlerini hazırlarken ve geliştirirken, çeşitli idari bölümleri, genellikle programa dâhil ederek mevcut bilgi sistemlerinin olumlu ve olumsuz yanları ile ilgili görüşlerini ortaya koyuyoruz. Ayrıca istenilen hedeflere ulaşmak ve diğer hastanelerle rekabeti devam ettirmek adına bilgi sistemlerinin sürekli gelişimi konusunda çağdaş çalışma ortamına uygun önerilerini alıyoruz. Hastane içindeki muhasebe bilgi sistemlerinin, hastanedeki tüm finansal durumu yansıtan bir ayna olduğunu net bir şekilde ortaya koymaya gayret edeceğim. Zira söz konusu muhasebe bilgi sistemleri, hastanedeki karar mercilerinin kendisine bağlı olduğu güçlü ve etkili bir temel direk olarak kabul edilmektedir. Hastane müdürü olarak, şunu ifade edebilirim ki, yöneticilerimizin daha önce belirlenen hedef ve planlara uygun olan ihtiyaçları belirlemek için dış çevre analizlerine dayanarak yönetim kararları aldıklarını sürekli olarak gözlemlemekteyim. Bu tutum, halkın isteklerine kolayca ve rahatça ulaşmaya yardımcı oluyor. Şöyle ki, faaliyet gösterdiğimiz hastane içinde alınan idari kararlar, yöneticilerin kişisel isteklerine bağlı olmayıp aksine istenen hedeflere mümkün olan en hızlı vakitte ve en düşük maliyetle ulaşmak bağlamında tam bir nesnellik arz etmektedir. " (Halil Bey).

"Bildiğiniz üzere bilgi teknolojisi çağında yaşıyoruz. Toplum içindeki hemen her alanda bir gelişim söz konusudur. Bu gelişim, tüm şirketler ve kurumlar arasında şiddetli bir rekabete neden oluyor. Hastane içindeki muhasebe bilgi sistemlerinde görülen teknolojik gelişme, aynı alanda faaliyet gösteren diğer hastanelerle yapılan rekabete de yansımıştır. Hastane yönetimi olarak, hastanenin çevre ortamına uygunluk arz eden muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi üzerinde çalışıyoruz. Çevresel gelişime ayak uydurmak için muhasebe bilgi sistemlerinin, büyük çapta sürekli planlanması ve geliştirilmesi için çalışmalar yürütüyoruz. Çalışma ortamındaki yoğun rekabet durumunda muhasebe bilgi sistemlerine olan güven, çarpıcı biçimde artmaktadır. Yönetim kararları, yöneticiler tarafından sadece kişisel deneyimlerine göre değil, dış çevre analizine dayanarak alınmaktadır." (Mehmet Bey).

"Hastane müdürü olarak, hastane için muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanmasında ve geliştirilmesinde çevre analizinin hastaneden hastaneye değişiklik gösterdiğine inanıyorum. Şöyle ki, üst yönetim çevresel değişimlere ayak uydurabilmek için muhasebe bilgi sistemlerinin planlanması ve geliştirilmesinin takibini yapmaktadır. Muhasebe bilgi sistemlerine güvenin önemi, hastane iş ortamının yoğun

rekabetinde kendini göstermektedir. Hastanemizdeki idari kararlar, yöneticiler tarafından; şahsi görüşlere dayanarak değil, çalışma ortamındaki deneyimlere dayanarak alınmaktadır. Bu noktada muhasebe bilgi sistemlerinin, personelin vaziyeti ve hastane çalışma ortamı ile ilgili küçük ve büyük her şey hakkında yetkililere bilgi sağladığını söyleyebiliriz." (Yusuf Bey).

"İşin başında hastanedeki tüm değişkenleri, her yönüyle incelemek için çalışıyoruz. Kullanılan muhasebe sistemlerinin planlanması, hazırlanması ve geliştirilmesi sürecinde, çevre analizi yapılmaktadır. Yönetimde üstelenmiş olduğumuz rolümüz gereği çevredeki değişiklikleri takip ediyor ve muhasebe bilgi sistemlerinin planlanması ve geliştirilmesini takip ediyoruz. Zira Çalışma ortamındaki rekabetin yoğunluğundan ötürü muhasebe bilgi sistemlerine daha fazla güvenmemiz gerekmektedir. Ayrıca, dış ortamın analizi, yönetimin idari kararlar almasında önemli rol oynamaktadır. Muhasebe bilgi sistemleri, sadece şahsi deneyimlere dayanmazlar. Muhasebe bilgi sistemleri, aynı zamanda hastanede çalışan personelin faaliyet ve koşulları hakkında yetkililere gerekli bilgiler sağlar." (Kemal Bey).

"Yürürlükte olan sistemler tarafından üretilen bilgiler, hastanelerin en temel kaynakları sayılmaktadır. İşletme, yatırım veya finansman bakımından olsun, finansal kararların bel kemiğidirler. Bu kararlar, teşkilat performansının artmasına katkıda bulunmakta ve hastanenin piyasa değerine olumlu yansıyacak şekilde bir rekabet avantajı sağlamaktadır. Şöyle ki, idari kararlar, yöneticiler tarafından, yaptıkları dış çevre analizlere ve biraz da yöneticilerin kişisel deneyimlerine dayanarak verilir. Çevre analizi yaparken, dış çevredeki değişikliklere ayak uydurmak adına, hastanenin muhasebe bilgi sistemlerini sürekli hazırlıyor ve geliştiriyoruz." (İbrahim Bey).

"Muhasebe bilgi sistemlerinin önemi son yıllarda yoğun rekabetin bir sonucu olarak artmıştır. Günümüzde işletmelerde idari sürecin niteliğini etkileyen ekonomik, teknik ve idari gelişmeler nedeniyle muhasebe sisteminin, işletmelerin hedeflerine ulaşabilmesi ve karşılaştığı idari sorunları çözmesine yardımcı olması için yeni işlevlere uyum sağlaması gerekmektedir. Muhasebe bilgi sistemleri ile iyi karar verme süreci arasında manevi bir tesir ve alaka vardır. Zira araştırmalarımız sonucunda bazı neticelere ulaştık ki, en önemlisi, yönetimsel kararlar, yöneticiler tarafından dış çevre analizlerine dayanarak değil kişisel deneyimlere dayanarak alınmaktadır. Muhasebe bilgi sistemleri, gerekli bilgileri kurumdaki yetkililerin zamanında elde etmesini sağlar ve hastanenin müşterilerine sunulan hizmetin kalitesini artırır. Ayrıca yetkililer ve bu kuruluşla ilgilenenler

de, muhasebe bilgi sistemlerinden istifade edebilirler." (Ali Bey).

3.2.2. Örgütsel Düşenceler

Bu temada, katılımcılar muhasebe yönetim sisteminin hazırlanması veya geliştirilmesinde üst yönetimin örgütsel yapı anlayışını dikkate aldığını belirtmişlerdir. Bu noktaya özellikle dikkat çeken katılımcılar fikirlerini şu şekilde açıklamışlardır;

"Özel hastanemizde en üst düzeyde bir idari kalite elde etmek için, bilgi kullanıcılarının özel ihtiyaçlarını belirlemek için titizlikle çalışıyoruz. Neden? Şöyle ki bu çalışma, söz konusu özel ihtiyaçları karşılamak ve istenen plan ve hedeflere ulaşmak için önemli bir adımdır ve üst yönetim ile bilgi kullanıcıları arasında bir köprü kurulmasına yardımcı olmaktadır. Böylece bu iki taraf arasından karşılıklı anlayışı temel alan yakın bir ilişki meydana gelir ve bu ilişki diğer hastanelerle kıyaslandığında hastanenin çalışmalarına ve ilerlemesine olumlu yansır; ayrıca halkın hastaneye olan güvenini arttırır. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, hem bireylerin hem de kullanıcıların muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi sürecine katılmalarının birçok yönden yararı ve faydası vardır. Bu fayda ve yararların en önemlisi şudur ki, söz konusu bu çalışmalar, çalışanlar üzerinde psikolojik yönden olumlu etkiler bırakır ve çalıştıkları hastaneye karşı memnuniyet ve saygılarını artırır. Böylece, sistemden ve idari yapıdan genel bir memnuniyet ortaya çıkar ki bu da, psikolojik baskıyı ortadan kaldırarak çalışanların, işi, idari yapıyı ve sistemi genel olarak severek karşılamalarına yardımcı olacak pozitif bir enerji meydana getirir." (Halil Bey).

"Hiyerarşinin yokluğu ve bunun iyi anlaşılamamış olması, muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesinde zorluklara yol açmaktadır. Bu dikkat edilmesi gereken çok önemli bir husustur. Mesela hastanemizde bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesinde ve muhasebe sürecinde her hangi bir zorlukla karşılaşmıyoruz. Neden? Şöyle ki; hastanemizdeki hiyerarşinin, idari yapı ve bölümlerinin görevleri bellidir ve bu bölümler arasında birinin diğerine her hangi bir müdahalesi söz konusu değildir. Bu sayede, hastaneye olumlu şekilde yansıyan muhasebe bilgi sisteminin hazırlanması ve geliştirilmesi için yaptığımız çalışmalarımızın olumlu bir göstergedir. Muhasebe bilgi sistemleri, hastanede kullanılan politika ve prosedürlerden etkilenmektedir. Bazen muhasebe ve idari sistemler hakkında kararlar alıyoruz ve bir süre sonra bu kararların, muhasebe bilgi sistemleri üzerinde

olumsuz bir etkisi olduğunu anladığımızda bunlardan vazgeçiyor, akabinde muhasebe bilgi sistemlerine uygun olan ve işbu sisteme faydası dokunacak değişikliklerde bulunuyoruz. Çünkü bunun bir bütün olarak hastanenin çalışmalarına yansıyacağının farkındayız. Bu nedenle hastanemizdeki bu bölümü önemsiyoruz ve muhasebe bilgi sistemleriyle uyumlu ve kaliteyi artıran tedbirler almak için sürekli çalışıyoruz." (Mehmet Bey).

"Bu konuda çok açık konuşmak gerekirse, her hastane, bir bilgi ortamına sahiptir. Zaman zaman bilgi kullanıcılarının, özellikle de yönetimin ihtiyaçlarının belirlemesi gerekmektedir, onun içindir ki bu, sürekli gelişim için gerekli temel bir adım olarak görülmektedir. Bireylerin ve kullanıcıların Muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi sürecine katıldıklarını unutmamalıyız. Bu durum, personelin kişisel memnuniyetini sağlamaktadır ki, bu hastanedeki çalışma ortamına olumlu şekilde yansımaktadır. Hastane içindeki bölümler ve şubeler arasında bir nevi entegrasyon meydana gelmektedir. Bilgi sistemleri, kullanılan muhasebe politikalarını ve prosedürlerini etkilediğini bilmek durumundayız. Ayrıca, hastanenin üst yönetimi modern bilgi sistemlerini kullanmanın maliyetini ve faydalarını göz önünde bulundurmaktadır. Diğer taraftan Muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi sürecinde hastanenin hiyerarşik yapısı dikkate alınmalıdır." (Yusuf Bey).

"Yönetici olarak, bilgi kullanıcılarının, özellikle de yönetimin ihtiyaç ve gereksinimlerini ortaya koyacak şekilde hastanenin mükemmel bir muhasebe bilgi sistemlerine sahip olması için gayret ediyorum. Bireylerin hoşnutluğunu kazanmak ve sisteme karşı olan dirençlerini azaltmak için de kendilerinin bu sistemlerin hazırlanmasına ve geliştirilmesine katılmalarına izin veriyoruz. Böylece hastanede farklı bölüm ve şubeler arasında entegrasyon sağlanmış olmaktadır. Bizim açımızdan, muhasebe bilgi sistemleri üzerindeki etkisinden dolayı hastanede kullanılan muhasebe politikalarını ve prosedürlerini önemsiyoruz." (Kemal Bey).

"Hastane müdürü olarak diyorum ki; teşkilat ve idari bakımdan başarılı olmak istiyorsanız, hem bireyleri, hem de kullanıcıları, muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesine dâhil etmeniz gerekmektedir. Böylece aklınıza gelmeyen fikirlere sahip olacak ve genel olarak hastaneye fayda sağlayacak önerileri öğreneceksiniz. Bireyleri ve kullanıcıları, muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesine dâhil etmek, işçilerin her birinin memnuniyet derecesini arttırır; dolayısıyla bu da hastane içindeki üretime katkı sağlar. Ayrıca, bireylerin ve müşterilerin, hastanedeki memnuniyetini sağlar. Böylece bunlar ile hastanenin üst yönetimi arasında karşılıklı bir

farkındalık meydana gelir ki, bu da hastanenin itibarına ve genel olarak hizmetlerine müspet yönde katkıda bulunur. Muhasebe bilgi sistemlerini hazırlarken ya da geliştirirken, hastanenin hiyerarşik yapısını iyi anlamak gerekir. Hastanenin farklı bölüm ve kısımları arasında bir gelişme meydana getirmek için bunun olması şarttır." (İbrahim Bey).

"Muhasebe bilgi sistemlerinin kurulması için atılması gereken temel adım, bilgi kullanıcılarını, özellikle de yönetimi belirlemek ve ihtiyaç duyulan geliştirme projeleri ile bunları birleştirmektir. Böylece muhtemel kullanıcıların seviyeleri ve türleri belirlenmiş olacaktır. Muhasebe bilgi sistemlerinin kuruluşunu sağlayan hususlara, hastanelerin çok az ilgi gösteridekileri görülmektedir. Ne var ki bu hususlara ilgi göstermek zarureti vardır, özellikle bireylerin muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanmasına ve geliştirilmesine katılımı sağlanmalıdır. Hastanenin hiyerarşik yapısının belirlenmesi ve modern bilgi teknolojilerinden yararlanılması da aynı şekilde büyük önem arz etmektedir. Şüphesiz ki bireylerin ve kullanıcıların muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi sürecine katılımlarının kişisel memnuniyetlerini artırdığı ve sisteme karşı taşıdıkları olumsuzlukları azalttığı bir gerçektir. Ayrıca bu, onların işe olan isteklerini ve idari kademeler arasındaki güveni artırdığı gibi genel olarak performans seviyesini yükseltmektedir." (Ali Bey).

3.2.3. Çalışma Ortamı

Katılımcılar, hastanelerinin gecikmeden işlerin yapılmasına yardımcı olan uygun bir çalışma ortamına sahip olduğunu ve çalışmak için hiçbir engel bulunmadığını ifade etmişler.

"Çalıştığım hastanenin müdürü olarak ifade ediyorum ki hastanemizde dâhili ve harici bir ağın bulunması, hastane müşterilerinin işlemlerinin hızlı bir şekilde bitirilmesi konusunda büyük bir öneme sahiptir. Lakin hastanemizde elektriklerin sürekli kesilmesi nedeniyle aksamalar meydana gelmektedir. Bu durum, hastanemizi tercih eden müşterilerin işlemlerinin tamamlanmasını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sorunun çözümü için önümüzdeki dönemlerde çalışmalarda bulunmayı hedefliyoruz; zira söz konusu aksilik, diğer hastanelerle kıyaslandığında hastanenin itibarına önemli derecede tesir etmektedir. Elektrik problemine gelince, bu problem tüm hastanelerin karşılaştığı genel bir sorundur. Şu da var ki, bu sorunun mümkün olan en kısa zamanda halledilmesi gerekmektedir; zira söz konusu problem, hastane içindeki çalışmaların tümünü olumsuz anlamada etkilemektedir. " (Halil Bey).

"Bildiğiniz üzere, işlemleri kolaylaştırmak, zamandan ve emekten tasarruf etmek ve işlemleri hızlı ve etkin bir şekilde tamamlamak için her hastanede, iç idari departmanları birbirine bağlamaya yardımcı olan dâhili bir ağ bulunmalıdır. Çalıştığım hastanede, iç ağa bağlanmanın önünde bazı engeller bulunmaktadır. Önümüzdeki aylarda bu engellerin üstesinden gelmeye çalışacağız. Zira bu engeller, hastane içerisinde faaliyet gösteren tüm bölümlerin işlemlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca hastanemizde Web bağlantısıyla ilgili bazı problemeler de yaşamaktayız. Önümüzdeki dönemde bu problemleri halletmeye ve bunları en kısa sürede düzeltmeye çalışacağız. Zira söz konusu engeller, bazı muhasebe raporlarının hazırlanmasında gecikmelere yol açmaktadır." (Mehmet Bey).

"her hastane, iş ortamıyla ilgili günlük çalışmalarının yerine getirilmesine yardımcı olan bir ağa sahiptir. Elektrik, hastanemizde sürekli mevcuttur ve hiçbir aksama söz konusu değildir. Şunu da kesin olarak ifade edebilirim ki, hastanenin iç ağında her hangi bir kusur bulunmamakta; İnternet bağlantısı sırasında her hangi bir kesinti olmamaktadır. Ayrıca hastanemizde, ekipmanların ve sunucuların zarar görmemesi için klima kullanmaktayız. Bütün bunlar, işin kalitesini olumlu yönde etkilemekte, faydalı bir şekilde geri dönmektedir. Ayrıca tüm çalışanları bir araya getiren iyi ilişki meydana getirmektedir." (Yusuf Bey).

"Her kuruluşta iç ve dış işlemlerin gerçekleştirilebilmesi için ağların hatta internet ağının dahi büyük öneme sahip olduğunun farkındayız. Bu yüzdendir ki hastanemizde bir iç ağ hatta bundan başka bir de web ağı kullanmaktayız. Muhasebe bilgi sistemlerinde çalışanlar arasındaki iletişimin rolünü ve önemini biliyoruz. Ekipman ve sunucuların hasar görmemesi için gerekli önlemli alıyor ve bunun için gerekli klimaları sağlamaya çalışıyoruz." (Kemal Bey).

"Hastane müdürü olarak diyebilirim ki, bilgi sistemleri ve muhasebe alanında çalışan personel arasında iyi bir iletişim olursa, bu hastanenin bütün çalışmalarına olumlu yönde yansıyacaktır. Böylece hastanede mevcut olan tüm idari bölümlerde çalışanların, çalışma sevgisi artar, çalışanların hastane içindeki iş sevgisi arttıkça da, işlemler daha hızlı gerçekleşir. Böylece hastane çalışmalarından duyulan memnuniyet en üst seviyeye ulaşır. Ekipmanların ve sunucuların zarar görmesini engellemek için merkezi klima odasının takip ve gözetimini bizzat kendim yapıyorum. Hassas bir konu daha var ki, şayet merkezi klima ünitesi arızalanacak olursa, hastanenin bilgi sistemlerinde hizmet veren bilgisayar donanımı, ciddi bir şekilde hasar görecektir. Bu durum, hastane içindeki tüm idari bölümlerin çalışmalarını olumsuz yönde etkileyecek ve böylece

hastanenin sürekli müşterilerine verilen işlemlerin tamamlanma hızında aksaklıklara neden olacaktır." (İbrahim Bey).

"Verileri ve bilgileri iletmek için kullanılan iletişim ağı, gerekli işi zamanında, dışarıdan ve içeriden tamamlamak için yeterli sayılmaktadır. Böylece veri işleme görevleri ağ sistemleri arasında dağıtılır ve bu sistemler veri çalışmasını ve iletişimi uzaktan gerçekleştirmeyi mümkün kılar. Hastanemizdeki muhasebe bilgi sistemlerini karakterize eden en önemli özelliklerden biri, elektrik enerjisinin sürekli mevcut olması nedeniyle herhangi bir aksamanın olmamasıdır. Muhasebe bilgi sistemi risklerinin oluşması, hastane departmanlarındaki internete bağlanmanın neden olduğu kısıtlamalar ile ilgili nedenlerden kaynaklanmaktadır. Bazen, İnternet bağlantısı nedeniyle kısıtlamaların olduğunu da fark etmekteyiz. (Hastaneyle ilgili olmamakla beraber genel ağ kapsamındaki bir sorun)" (Ali Bey).

3.2.4. Alt Yapı

Bu temada katılımcılar, işlerinin niteliğine ve büyüklüğüne uygun en iyi programları kullanarak hastanelerinin oldukça verimli bir altyapıya sahip olduklarından bahsetmişlerdir.

"Daha önce de ifade ettiğim gibi, hastane ağında meydana gelen arızalar, hastanenin genel performansını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu da, hastanede faaliyet gösteren tüm idari bölümlerde aksaklıklar meydana getiriyor. Örneklerin dili ile konuşacak olursak çalıştığımız hastanede, merkezi ağda arızalar var. Önümüzdeki birkaç gün içinde bu sorunun üstesinden gelmeye çalışacağız. Zira söz konusu problem, hastanenin itibarına gölge düşürmekte ve müşterilerin memnuniyetini de olumsuz yönde etkilemektedir. Üst yönetim tarafından hastane içerisinde faaliyet gösteren tüm idari bölümlerle gerçekleştirilen düzenli toplantılar neticesinde hastane müdürü olarak diyebilirim ki, hastanede kullanılan yazılım ve muhasebe bilgi sistemleri, hastane çalışmalarının niteliğine ve ölçeğine uygunluk arz etmektedir. Bu sayede, halkın işlemlerinin hızlıca yapılması konusunda olumlu geri bildirimler alınmaktadır. Ayrıca hastanede, ani ve sürpriz gelişen arızaların giderilmesini yapmakla görevli bir uzman ekibimiz de mevcuttur." (Halil Bey).

"İşlemlerin aksamasına yol açan en önemli sorun, muhasebe bilgi sisteminde meydana gelen arızalardır. Bu nedenle, işin kesintiye uğramamasını sağlamak için sistemin sürekli bakımını yapmaya gayret ediyoruz. Zira hastane içindeki ağlar, nadir görülen arızalardan dolayı sekteye uğruyor. Bu nedenle işin sürekliliğini sağlamak adına bu

problemi hızlı bir şekilde halletmeye çalışıyoruz. Ayrıca hastane içerisinde kullanılan programların çalışma ortamına ve iş yüküne uygun olmasına özen gösteriyoruz. İşbu bilgi sistemlerinin periyodik olarak bakımını yapmak üzere, nitelikli ve deneyimli bakım uzmanlarından oluşan bir ekip kurduk. Bilgisayar teknolojilerine harcadığımız gelirler, büyük ölçüde tatmin edici olmuştur. Aynı zamanda muhasebe sistemlerinin kullanımında tatmin edici performansı ve memnuniyeti yakalamak için program kullanıcılarına sistemli olarak eğitim veriyoruz." (Mehmet Bey).

"Hastane müdürü olarak şunu açıkça ifade etmeliyim ki, hastane ağlarında bazı hata ve kopuklukların meydana gelmesi ihtimal dâhilindedir. Ancak bu hata ve kopukluklar doğal olup, sistemin işleyişine engel teşkil etmemektedir. Zira kullandığımız programlar, altyapıya hizmet eden ve yarar sağlayan yüksek özellikli programlardır. Hastane içinde bilgisayar bakımı konusunda uzmanlaşmış bir ekibe sahibiz. Böylece hastane içindeki altyapının, günlük çalışmaların tümünü en iyi şekilde tamamlamak üzere birbirine entegresi ve mükemmelliği sağlanmış olmaktadır, bu da görev çatışması yaşanmasının önüne geçmektedir. Öte yandan Özel Hastanemizde bulunan her bölümün, kendisine ait bir personel ekibi bulunmaktadır ki bu da işin kalitesine olumlu yansımaktadır." (Yusuf Bey).

"Altyapı üzerine yapacağımız açıklamalar birkaç yönden oluşuyor ki, belki de bunların en önemlisi istihdam edilen ağların kullanımının kolay olmasıdır. Ağlarda bazı kesintilerin meydana gelmesi doğal olarak ihtimal dâhilindedir; ancak her hangi bir kesinti meydana gelecek olursa da nitelikli bakım uzmanlarımız hastanemizde mevcuttur. Bu nedenle, çalışmanın niteliğine uygun programları kullanmaktayız. Ve bu programları kullananlar, hastanenin en iyi şekilde hizmet verebilmesi ve işlemleri, tatmin edici biçimde tamamlamak için iş hakkında yeterli bilgiye sahiptirler." (Kemal Bey).

"Hastanemizde, ağlarda veya yazılımlarda aniden meydana gelebilecek arızaların bakımını yapacak bir uzman ekibimiz vardır. Söz konusu uzman ekibin varlığı, sorunları vaktinde tespit etmeye ve çözmeye yardımcı olmakta; hastane müşterilerine en iyi hizmeti en kısa sürede verebilmek için idari tekerleğin rotasyonunun sürdürülmesine yardımcı olmaktadır. Nitelikli uzmanlardan oluşan bir ekibe sahip olmak, aynı zamanda hastanemizin halk nazarında saygınlık kazanmasına da olumlu katkı sağlamaktadır. Hastane müdürü olarak, hastanede muhasebe yazılımı deneyimine sahip olan ve tatmin edici bir şekilde işini yapmaya yetecek bilgi ve birikime sahip seçkin kadrolara sahip bulunduğumuzu kesin olarak ifade edebilirim. Yine diyebilirim ki, muhasebe programları kullanıcıları, ne kadar

deneyim ve pratik bilgiye sahip olursa, hastane içindeki çalışmalara o kadar olumlu yansır ve bu, hastane ile ilgili bütün hiyerarşik ve idari yapının yapısı üzerinde, son derece olumlu izler bırakır." (İbrahim Bey).

3.2.5. Bütçe

Bütçe, belirli bir dönem boyunca bir projenin gelirini, maliyetlerini ve koşullarını inceleyerek gelecekteki belirli finansal hedeflere ulaşmak olarak tanımlanabilir. Çalışmanın performans derecesini bilmeye ve finansal hedeflere ulaşmaya yardımcı olan en önemli yönetim yöntemlerinden biridir. Bu temada katılımcılar, yönetimin kullanılan muhasebe bilgi sistemlerini geliştirmek için yeterli fon tahsis ettiğini ifade etmişlerdir.

"Bütçe, hastane hizmetleri ve ihtiyaçları için tahsis edilen paradan ibarettir ve hastane içinde başarılı iş akışını sağlayacak uygulamalar için harcanmaktadır. Hastanemizin bütçesinden biraz söz edecek olursak doğrusu şu anda maddi sıkıntı çekmekteyiz. Şöyle ki; muhasebe odaklı bilgisayar yazılımının geliştirilmesi için her hangi bir fon tahsis edemiyoruz. Hastanedeki bilgisayar programlarımız modern ve kaliteli olmakla birlikte genel olarak mali sebeplerden ötürü söz konusu programların geliştirilmesini sağlayamıyoruz. Daha önce, muhasebe bilişim sistemleri alanında mükemmel bir kadroya sahip olduğumuzu söylemiştim. Söz konusu kadro, mükemmel ve etkili bir şekilde çalışmalarını yapmak konusunda yeterli deneyime sahiptir. Ancak şu var ki, finansal durum nedeniyle, muhasebe bilgi sistemlerinde çalışan personelin eğitimine harcama yapılmamaktadır. Bunun içindir ki, Hastane Müdürü olarak hastanenin genel idari durumunu tespit etmeye yönelik düzenlediğim değerlendirme toplantılarından anlaşıldığına göre, muhasebe uygulamalarında bilgisayar tekniklerinin kullanılması, memnun edici olmuştur. Bu şu anlama gelir ki, hastanede işin sürekliliğini sağlayan ve hastanemizi tercih konusunda müşterilere fayda sağlayan tatmin edici sonuçlar elde edilmiştir." (Halil Bey).

"Hastane muhasebe bilgi sistemlerinin başarısını sağlamak için, iş yazılımının geliştirilmesi gerektiğinden, bütçenin bir kısmını bu alana tahsis ediyoruz. Bütçenin bir diğer kısmını da muhasebe bilgi sistemleri için personel yetiştirmeye tahsis ediyoruz. Bilişim teknolojileri hususunda harcadığımız gelirler oldukça tatmin edici olmuştur. Sözün kısası, çalıştığınız hastanede seçkin ve başarılı biri olmak istiyorsanız, hastanenin üst yönetiminde yer alan birisi olarak bilgi sistemlerini maddi ve manevi olarak geliştirmeyi amaçlayan fikirleri desteklemelisiniz. Daha önce söylediğim

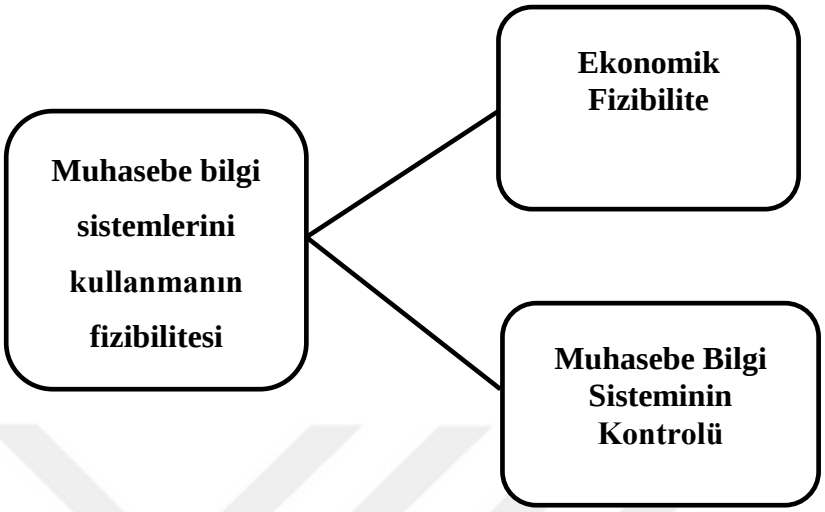
sözlerimle çelişmemek için söylemek isterim ki, hastane içindeki mali durum, çok önemli bir yer işgal eder. Şöyle ki, eğer bir hastanenin mali durumu tatmin edici ise, muhasebe bilgi sistemlerini geliştirecek fikirleri şiddetle destekliyoruz." (Mehmet Bey).

"Hastanemizdeki üst yönetimin yazılım geliştirme giderleri için yeterli kaynak ayırdığını söyleyebilirim. Ayrıca, modern teknoloji ve yazılım dünyasındaki yeniliklere ayak uydurulabilmeleri için muhasebe bilgi sistemleri alanında çalışan personelin eğitimine de harcama yapılmaktadır. Öte yandan Üst yönetimin, gelişime yönelik personelin sunmuş olduğu fikir ve önerileri kabul ettiğini görüyoruz. Bütün bunlar çalışma ortamına olumlu bir şekilde yansıtmakta ve iç ve dış kitle tarafından hastaneye duyulan güveni arttırmaktadır." (Yusuf Bey).

"Bildiğiniz üzere sermayenin ve genel bütçenin incelenmesi, tüm gelişim, eğitim ve diğer çalışmaların tamamlanması açısından oldukça önemlidir. Muhasebe çalışması için gerekli yazılımların geliştirilmesi için yapılan giderleri karşılamak için yeterli bir fon ayırıyoruz. Ayrıca sürekli eğitim çalışmaları yapmaya gayret ediyoruz. Ardından, tatmin edici seviyeye ulaşması ve mükemmel olması için bilgisayar teknolojileri kullanımının geliştirilmesinden elde edilen getiriyi araştırıyoruz. Yönetim olarak finansal ve manevi açıdan gelişimi ve istenen sonuçları elde etmeyi amaçlayan fikirleri destekliyoruz." (Kemal Bey).

"Dış ortamdaki gelişmelere ayak uydurabilmek için iş yazılımını geliştirmek konusunda yeterli maddi kaynak tahsis etmeye çalışıyor; ayrıca işin sürekliliğini sağlamak maksadıyla da gerekli ekipman ve cihazlar satın alıyoruz. Bilgisayar programlarını satın alırken ve geliştirirken, bu cihazlar üzerinde ve muhasebe bilgi sistemlerinin etkin kullanımı konusunda çalışanlarımız için, sürekli eğitim kursları düzenliyoruz. Aynı zamanda personele, muhasebe bilgi sistemlerinin geliştirilmesi ile ilgili önerilerini sunma şansı da veriyoruz. Muhasebe uygulamalarında bilgisayar teknolojilerini kullanmanın getirisi, bir dereceye kadar tatmin edicidir. Tesisin, performans olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi için yönetime yardımcı olan planlama bütçelerinin hazırlanmasında, muhasebe bilgilerinin önemli bir rolü vardır." (İbrahim Bey).

3.3. Muhasebe Bilgi Sistemini Kullanmanın Ekonomik Fiziblilitеye İlişkin Bulgular

Şekil 3.3. Muhasebe Bilgi Sistemini Kullanmanın Ekonomik Fiziblilitеye İlişkin Bulgular

Şekil 3.3'te görüldüğü gibi Bu bölümde, özel hastanelerde muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımının ekonomik fizibilite ve kullanılan kontrol sistemi belirlenmiştir.

3.3.1. Ekonomik Fizibilite

Ekonomik fizibilite, belirli bir proje hakkında bilgi toplama ve daha sonra uygulanıp uygulanamayacağını analiz ederek, projenin risklerini ve karlılığını azaltan süreçtir. Ekonomik fizibilite, şirketlerin veya hastanelerin belirli bir süre boyunca hayatta kalabileceklerini tahmin etmede yararlıdır. Katılımcılar, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılmasının, şirketin mevcut ve gelecekteki karlarının öngörülmesine açıkça katkıda bulunduğunu ve risk derecesinde bir azalmaya yol açtığını belirtmişlerdir.

> *"Özel hastanemizin temel gelirleri, hastane müşterilerden elde edilmektedir. Söz konusu müşterilerin muhasebe bilgi sistemlerine bağlı olup olmadıklarına bakılmamaktadır. Bana göre özel hastanelerdeki gelir oranını artırmak için muhasebe bilgi sistemlerini kullanmanın çok büyük bir önemi yoktur, aslen gerekli de değildir. Onun için, hastanemizde hizmet alan müşterilere çıtayı yükselterek hizmet vermek, gelir oranını artırabilir.*

Dolayısıyla, gelir artışının, illa da muhasebe bilgi sistemlerine dayanmak zorunda olmadığını ifade edebiliriz. Ancak bu, hastaneden hastaneye değişen ve genellikle idari ve örgütsel koşullarla bağlantılı olan değişken ve göreceli bir kaidedir. Bu bağlamda diyebilirim ki, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, risk derecesini azaltarak şirketin mevcut ve gelecekteki karlarının tahmin edilebilmesine katkıda bulunmaktadır." (Halil Bey).

"Biliyorsunuz ki, ekonomik fizibilite, öncelikle önerilen bir proje hakkında bilgi toplama sürecinden, ikinci olarak da projenin uygulanabilirliğini anlamak ve riskleri azaltıp projenin karlılığını sağlamak için işbu sürecin tahlil edilmesinden ibarettir. Hastane yönetimi olarak görüyoruz ki, muhasebe bilgi sistemlerini hastanede uygulamak için ekonomik fizibilite şarttır. Zira muhasebe bilgi sistemlerine yatırım hacmi arttıkça, gelir de aynı oranda iyi ve gözle görülür bir şekilde artmaktadır. Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, aynı zamanda hastanenin mali gelirlerinin ve gelecekteki kârlarının öngörülmesine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Bunun içindir ki, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, risk derecesini önemli ölçüde azaltır ve bu nedenle kârlarda gözle görünür bir artış sağlar." (Mehmet Bey).

"Sizin de bildiğiniz gibi ve üniversitelerde öğrendiğimiz üzere hastanemizdeki muhasebe bilgi sistemlerine yapılan yatırım arttıkça gelirler de buna paralel olarak artmaktadır. Bu artış neticesinde, muhasebe bilgi sistemleri, etkin bir şekilde kullanılabilmektedir. Bu, hastanenin mevcut ve gelecekteki karlarının ön görülmesine olumlu şekilde yansıyacaktır. Kısaca ifade edecek olursak muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, risk derecesini azaltmakta ve dolayısıyla hastanenin kar oranını belirgin derecede artırmaktadır." (Yusuf Bey).

"İşteki yatırım hacminin arttırılmasından elde edilen fazla geliri incelemek için tüm iş yerlerinde ekonomik fizibilite çalışması yapılması gerekmektedir. Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, gelirleri artırmak için önemlidir ve bu da bize gelecekteki karları tahmin etmemize olanak sağlayan sisteme güveni artırmaktadır. Ayrıca, risk derecesini inceliyor ve bunu azaltabiliyoruz; bu sayede karlılığı da artırabilmekteyiz." (Kemal Bey).

"Muhasebe bilgi sistemleri, hastaneye bağlı tüm idari bölümlerin büyüme ve ilerlemesini artırmak için kullanılmaktadır. Özellikle bugün her alanda teknolojik ve bilgi gelişimi gölgesinde yaşadığımız göz önünü alınırsa, muhasebe bilgi sistemlerinin, söz konusu hedeflere ulaşma konusundaki etkin rolünü hiç kimse inkâr edemez. Muhasebe bilgi sistemlerine yapılan yatırım arttıkça, gelirlerin de arttığını söyleyebiliriz. Muhasebe bilgi sistemlerinin

kullanılması, aynı zamanda hastanenin mevcut ve gelecekteki karlarının tahmin edilmesine de açıkça katkıda bulunmaktadır. Söz konusu sitemin kullanılması, yapılan planların seyrini ve hedeflerin ne derece gerçekleştiği konusunda bize malumat vermekle beraber, doğru yönde hareket edip etmediğimize dair de gerçek işaretler elde etmemizi sağlıyor. İşte burada, ister özel, ister genel olsun, hastanelerde muhasebe bilgi sistemleri kullanımının ne derece önemli olduğu ortaya çıkıyor. Bu konuda söylediğim hususlarla, daha önce söylediğim hususlar arasında bir çelişki olmasın diye, diyebilirim ki muhasebe bilgi sistemlerini kullanmak, risk derecesini düşürmektedir. Muhasebe bilgi sistemlerinin sağladığı sonuçlar genellikle doğrudur. Çünkü hassas gerçeklere dayanmakta ve böylece hastanenin, yıllık kazancını artırmaktadır. Fakat burada çok önemli bir noktaya dikkat etmemiz gerekir ki, o da şudur: Önceden belirlenmiş olan planların, hedeflerin ve programların uygulanması sürecinde, sistemin sürekli değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü bu gelecekteki riskleri azaltacak ve bu nedenle de hastanenin kârını artıran önemli bir faktör olacaktır." (İbrahim Bey).

3.3.2. Muhasebe Bilgi Sisteminin Kontrolü

Bu noktada katılımcılar, hastanenin muhasebe sisteminin izlenmesinin hataların tespit edilmesinde ve düzeltilmesinde yardımcı olduğu, ayrıca bilgi almak için yetkili makamlara dağıtılmadan önce sistemden çıkarılan rapor ve belgelerin incelenmesinden bahsetmişlerdir.

"Hastanemizin denetleme departmanı, üst yönetim bünyesinde faaliyet göstermektedir. Hastanenin özel teşkilat ve idari yapısı gereği hastanemizde bağımsız bir kontrol departmanı bulunmamaktadır. Hastanenin değerlendirme ve takibi, genellikle hastane üst yönetiminin sorumluluğundadır. Özel hastaneler, bilgisayar bölümüne girme şekilleri bakımından farklılık arz eder. İfade etmeliyiz ki hastanemizde, bilgisayar korsanlığı işlemlerinin önlenmesini sağlamak ve işin gizliliğini korumak için bilgisayar departmanı ile çalışabilecek deneyimli ve yetkin bir ekibe sahibiz. Daha önce de belirttiğim gibi, iç ağı korumak için kontrol prosedürlerini oluşturmaktan sorumlu merci, üst yönetimdir. Bu sistemin amacı, muhasebe bilgilerini takip etmek ve kamuya sunulan işlemlerin önceden planlanan hedeflere uygun olarak tamamlanmasına yardımcı olacak zayıf noktaları tespit etmektir. Bu çalışma, hastane genel sisteminin ihlaline fırsat vermiyor ve bilgi güvenliğini sağlayarak bunlara erişimi engelliyor. Ayrıca kamu muhasebe sisteminin geliştirilmesi sürecinde üst yönetimden

resmi onay da alınmakta; bu da ancak bu süreçte yapılabilmektedir." (Halil Bey).

"Bildiğiniz üzere sistem denetimi, iş seyrini ve bunun plana uygun olup olmadığının incelenmesi sürecinden ibarettir. Üst yönetim olarak hiyerarşik yapı içerisindeki elektronik muhasebe bilgilerinin işlenmesi için bağımsız bir departman tahsis etmek konusunda kararlıyız. Zira bu, işlemlerin, mesai saatleri dışında bilgisayar departmanına girilmesini engellemek için oldukça önemli bir husustur. Ayrıca iç ağı güvence altına almak, muhasebe bilgilerini sürekli takip etmek ve sistemdeki zayıflıkları tespit edebilmek için denetim prosedürleri oluşturmaya çalışıyoruz. Dâhili denetimin, hataları tespit edip düzeltmek ve düzeltilmiş verileri tekrar girmek konusunda büyük bir hünere sahip olduğunu anlamış bulunmaktayız. Ayrıca muhasebe sisteminin denetlenmesi, girilen verilerin doğru işlenip işlenmediğinden emin olmamıza yardımcı olmakta ve rapor ve muhasebe belgeleri gibi sistemden yapılan çıktıların, ilgili makamlara dağıtılmadan önce izlenmesine de yardımcı olmaktadır." (Mehmet Bey).

"Hastane müdürü olarak, muhasebe bilgilerinin bakımı için bağımsız bir bölüm tahsis etmiş bulunuyoruz. İşin mümkün olduğunca tam olarak yerine getirilmesini sağlamak için bu bölümün tüm faaliyetlerini değerlendiriyor ve takip ediyoruz. Zayıflık noktaları tespit etmek ve muhasebe bilgilerini takip etmek için idare tarafından kontrol prosedürleri oluşturmuştur. Bunun sebebi, iç ağı güvence altına almak ve bilgilerin gizliliğini korumak, ayrıca da gizli bilgilere sızılmasını engellemektir. Ayrıca, zaman zaman muhasebe bilgi sistemi geliştirilmekte ve bu amacı gerçekleştirmek için resmi onaylar alınmaktadır. Bu, girişlerin kontrolünü sağlamak ve muhasebe bilgi sistemlerinde bulunan hataları düzeltmemizi, verileri temize çekip tekrar sağlıklı bir şekilde girişini yapmamızı sağlamaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi hastanemizde sistemden çıkarılan raporlar ve belgeler, çevreyi ve iş kalitesini korumak için bilgilerin doğruluğunu sağlamak amacıyla yetkili makamlara dağıtılmadan önce incelenmektedir." (Yusuf Bey).

"Hataların tespitinde ve tedavisinde ve işin gerektiği şekilde tamamlanmasında kontrollerin ne derece önemli olduklarının farkındayız. Hastanede, işin uygun şekilde tamamlanmasını sağlamak için muhasebe bilgilerini iyileştirmek için bağımsız bir bölüm tahsis ediyoruz. Bunun için bilgisayar bölümüne yalnızca resmi çalışma saatlerinde erişime izin verilmesi gibi, gerekli bazı prosedürler uyguluyoruz. İç ağı güvence altına alan kontrol prosedürlerinin varlığına ve zayıf yönlerinin ortaya

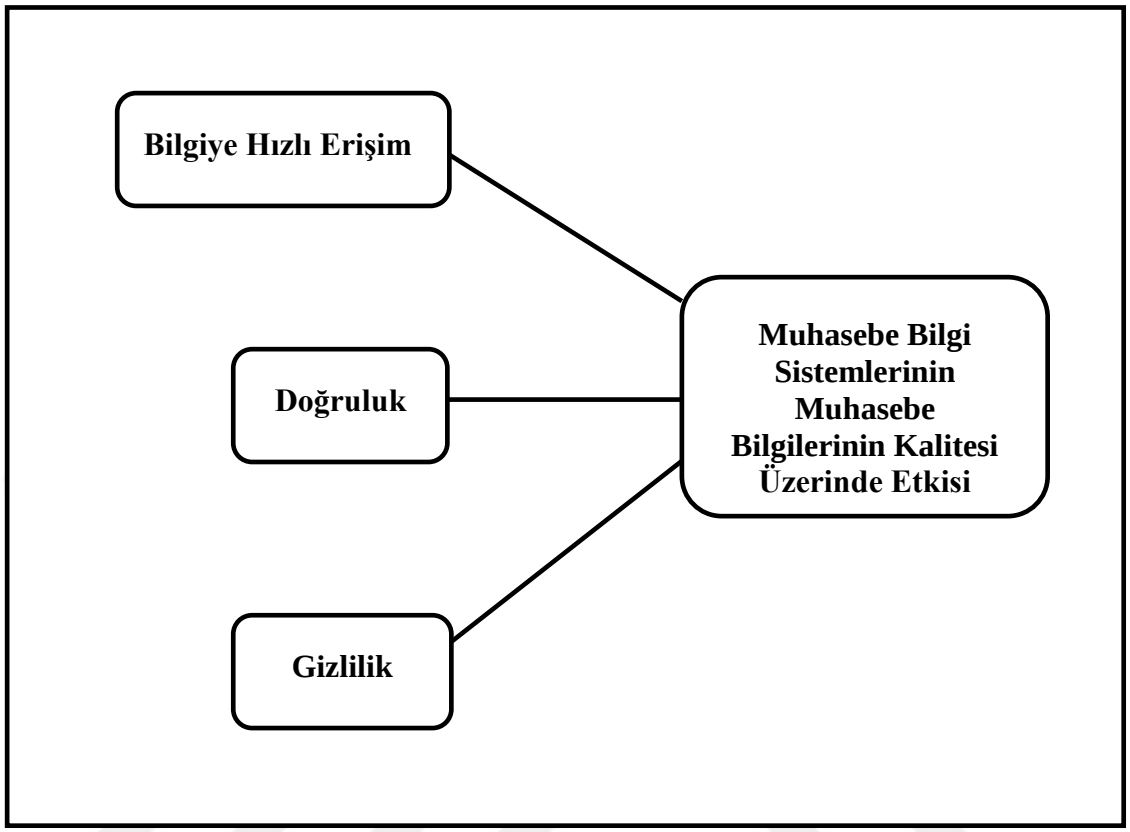
konmasına rağmen, tasarım ve geliştirmek üzere atılan adımları, sadece resmi makamın onayı ile atabiliyoruz. Bahsettiğimiz daire, tüm girişleri ve işlemleri kontrol edebiliyor, hataları tespit edip düzeltebiliyor ve ardından doğru verileri tekrar girebiliyor. Ayrıca, sistem tarafından çıkartılan tüm belgeleri incelemek ve yetkili makamlara dağıtma işlemi de görür ki, tüm bunlar bilgi ve işin ilerlemesini sağlamak içindir." (Kemal Bey).

"Hastanede, muhasebe bilgilerini iyileştirecek ve muhasebe bilgi sistemlerinin işlerini inceleyecek bağımsız bir bölüm açtık. Sistemin ekipmanını, programlarını, iletişimini ve verilerini yetkisiz erişimlerden, değişiklik veya sabotajdan korumak için gerekli olan güvenlik önlemlerini almak; aynı şekilde program oluşturma ve geliştirme sürecini, teknik açıdan değerlendirilmesini yapmak ve programların kurulması ve değiştirilmesinin, idarenin izni ve beyanıyla olduğundan emin olmak, bu bölümün en önemli görevleri arasındadır.

Bu birim, aynı zamanda muhasebe bilgi sisteminde girdilerin doğrulanması ve tespit edilen hataların düzeltilmesi; ardından düzeltilen verilerin tekrar girilmesine ve girilen verilerin işlendiğinin teyit edilmesi konusunda tüm yetkilere de sahiptir. Son olarak, sistemden çıkarılan rapor ve belgeler, -bilgilerin doğru olduğundan emin olmak için- yetkili makamlara dağıtılmadan önce incelenmektedir." (İbrahim Bey).

"Yönetim, stratejik planlama sürecini denetlemek için hastanenin sistematik yapısında elektronik olarak muhasebe işlemlerini yürütmek üzere bağımsız bir bölüm tahsis etmeye özen göstermektedir. Kullanılan muhasebe bilgi sistemi, resmi çalışma saatleri dışında işlemlerin bulunduğu bilgisayar departmanına girilememesini sağlar. Bu prosedürlerin amacı, yalnızca yetkili kişilerin muhasebe donanım ve yazılımlarına erişmesine izin verilmesini ve işlerini niteliği ve büyüklüğü ile uyumlu resmi çalışma saatleri içinde gerçekleştirmeleri üzere bir düzen getirilmesini sağlar. Ayrıca izinsiz erişim ve bilgisayarın sistem verilerinin kullanılması sonucu oluşan hataları ve ihlalleri önlemek ve tespit etmek için dahili ağı güvence altına almak, muhasebe bilgilerini takip etmek ve zayıf yönleri tespit etmek için kontrol prosedürleri uygulanır." (Ali Bey).

3.4. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Muhasebe Bilgilerinin Kalitesi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Şekil 3.4. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Muhasebe Bilgilerinin Kalitesi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Şekil 3.4'te görüldüğü gibi bu bölüm, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımının, bilgiye hızlı erişim, doğruluk ve gizlilik açısından muhasebe bilgilerinin kalitesi üzerindeki etkisini belirlenmiştir.

3.4.1. Bilgiye Hızlı Erişim

Tüm karar vericilere rasyonel kararlar için zamanında bilgi sağlama konusunda artan bir ilgi var. Bu, geleneksel bilgi sistemlerinin, karar vericilere bilgi sağlamada daha az uygun hale geldiği anlamına gelmektedir. Bu temada katılımcılar, muhasebe bilgi sistemlerinin hastanedeki sorunları çözmek için hızla katkıda bulunduğunu ve bu sistemlerden elde edilen muhasebe bilgilerinin yüksek derecede entegrasyonunu sağladıklarını ifade etmişlerdir.

> *"Şu an toplumu her alanda kalkınmaya götüren devasa bir teknolojik ve bilgi devriminin gölgesi altında yaşıyoruz. Bilgisayar teknolojilerinin muhasebe uygulamalarında kullanılması, performans ve zamandan*

tasarruf etmeye yardımcı olduğu gibi, hastane içindeki personelin memnuniyetini de temin etmekte ve hastane müşterilerini memnun bırakmaktadır. Hastane müdürü olarak muhasebe raporlarının, her zaman karar almaya uygun olan bir zamanda hazırlanmasını talep ediyorum. Bu oldukça önemlidir ve muhasebe bilgi sistemleri ile üst yönetim arasındaki idari iletişimi sağladığı gibi, idari yapı içerisindeki işin niteliğine de olumlu yansımaktadır. Ayrıca muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, hastanedeki sorunların ivedilikle halledilmesine de katkıda bulunaktadır." (Halil Bey).

"Hastanedeki tüm işlemlerin izlenmesi sürecinde şunu anladık ki, muhasebe bilgi sistemlerinin ve bilgisayar teknolojilerinin kullanılması, performansı büyük oranda artırmış ve vakitten tasarruf etmemizi sağlamıştır. Ayrıca, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması sayesinde; muhasebe raporları, karar almaya yetecek uygun bir zamanda hazırlanabilmiştir. Muhasebe bilgi sistemlerinin zamanında temin edilebilmesi nedeniyle, finansal bütçenin hazırlanmasında da her hangi bir gecikme yaşanmamaktadır. Şunu da ifade edebilirim ki, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, bu sistemlerden çıkarılan muhasebe bilgileri arasında yüksek derecede bir uyumluluk ve gelişimin elde edilmesini sağlamıştır. Ayrıca, muhasebe bilgi sistemleri, hastane içindeki sorunların hızlı bir şekilde çözülebilmesinde önemli bir rol oynamaktadır." (Mehmet Bey).

"Bilgisayarların iş performansı ve zamandan tasarruf konusunda oynadığı rolün büyüklüğünü hiç kimse inkâr edemez. Bu, muhasebe raporlarının zamanında hazırlanmasına yardımcı olur ve aynı zamanda bilgilerin uygun zamanda alınması için finansal bütçenin hazırlanmasını geciktirmez. Ayrıca muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, bu sistemlerden elde edilen muhasebe bilgileri arasında bir dereceye kadar tamamlayıcılık ve tutarlılık sağlamaktadır ki, bu da hastanenin karşılaştığı sorunları hızla çözmemize yardımcı olmaktadır." (Yusuf Bey).

"Bir hastane yöneticisi olarak ifade edebilirim ki, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılmasının muhasebe bilgilerinin kalitesini olumlu yönde etkilemektedir. Muhasebe uygulamalarında modern bilgisayar teknolojilerinin kullanılması, performansı artırmakta ve zamandan tasarruf etmemizi sağlamaktadır. Böylece muhasebe raporları, uygun zamanda alınabilmektedir. Bu, mali bütçenin hazırlanmasını geciktirmemekte ve bu sistemlerden elde edilen muhasebe bilgileri arasında tutarlılık sağlamaktadır hem de hastanenin sorunlarını daha hızlı çözmemize yardımcı olmaktadır." (Kemal Bey).

"Bilgisayar teknolojilerinin muhasebe uygulamalarında kullanılması, etkin bir şekilde performans sağlıyor ve zaman kazandırıyor. Hastane yönetimi olarak bizler, karar vermeye uygunluk arz edecek sürede raporları hazırlamaya çalışıyoruz. Hastanemizde muhasebe bilgilerinin uygun zamanda sağlanması nedeniyle finansal bütçenin hazırlanmasında her hangi bir gecikme yaşanmamaktadır. Bu, gelecek yıllarda ortaya çıkabilecek krizleri veya finansal sorunları öngörmeyi sağlamaya yarayan bütçenin hazırlanması ve onaylanması sürecini hızlandırmaya yardımcı olmaktadır. Böylece gelecekte karşılaşabileceğimiz zorlukların farkında olmuş oluyoruz. Hastane Müdürü olarak diyebilirim ki, muhasebe bilgi sistemleri kullanılmasının, bu sistemlerden elde edilen muhasebe bilgileri arasında bağlantı ve gelişim olarak en yüksek dereceyi elde etmeye yardımcı olmaktadır." (İbrahim Bey).

"Muhasebe raporları, raporlar arasında koordine edilip birleştirilir, karar verilmesine ve farklı kararlar vermelerine yardımcı olmak için yönetime uygun bir zamanda teslim edilir. Mali bütçeyi hazırlarken, hazırlanma süresi geciktirilmemeli, esas olarak hesapların tatbiki ve uygun finansal raporların hazırlanması zamanında yapılmalı, hesap yerleştirme işlemleri güvenilir ve prosedürlere uygun olmalıdır." (Ali Bey).

3.4.2. Doğruluk

Muhasebe sisteminin etkinliği, ürettiği bilgilerin kalitesi ile ilgilidir. Muhasebe sisteminden elde edilen bilgilerin doğruluğu muhasebe sisteminin önemli bir amacıdır. Bu bağlamda, katılımcılar muhasebe bilgi sistemlerine ne kadar güvenirsek, verilen muhasebe bilgilerinin kalitesinin o kadar iyi olduğunu ve muhasebe bilgi sisteminin kullanımının hataların tespitinde ve onarımında yardımcı olduğunu belirtmişlerdir.

"Daha önce de belirttiğim gibi, hastanemizde problem ve hataları, henüz meydana gelmeden önce tespit edebiliyoruz ve hatta minimum hasar ve maliyetle onarabiliyoruz. Bu da müşterilerin memnuniyetini arttırıyor ve hastanenin itibarını diğer hastanelere göre arttırıyor. Kullandığımız basit programlar ve sağlam bir iş muhakemesi nedeniyledir ki, hastanemizde muhasebe kayıtlarında her hangi bir yanlışlık mevcut değildir. Bu, hataların zamanında ve kolayca tespit edilmesini sağlamaktadır. Bu nokta, gerçekten çok önemlidir. Çünkü problemlerin ve hataların zamanından önce tespit edilmesi, söz konusu hataların çözülmesine ve bilgi rotasının düzeltilmesine katkıda bulunmaktadır." (Halil Bey).

"Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, muhasebe bilgilerinde görülen hataları gözle görülür derecede azaltmıştır. Şöyle ki: Hastanede kullanılan yazılım, hiç de karmaşık olmayıp hataları zamanında tespit etmeyi kolaylaştırmakta ve yanlışları minimum hasarla onarmamızı sağlamaktadır. Bu nedenle, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, muhasebe bilgisi kalitesini artırmaktadır. Dolayısıyla, muhasebe bilgi sistemlerine güven ne kadar büyük olursa, verilen bilgilerin kalitesi de o kadar iyi olur. Ayrıca muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, verilen bilgilerin miktarını ve doğruluğunu arttırır ve alınan kararların güvenliğini sağlamak ve oluştukları takdirde hataları tespit etmek için bir dizi denetim işlemleri sunar." (Mehmet Bey).

"Hastane müdürü olarak genel çalışma ortamına genel olarak tam bir aşinalığım var ki, bu sayede muhasebe kayıtlarında hata ve yanlışlıklar bulunmamaktadır. Bu, işin titizliğine ve hastanedeki verimliliğin artmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca kullandığımız programlar yüksek özelliklerle sahiptir. Bu sayede hataları zamanında tespit edebiliyor ve kolayca düzeltebiliyoruz. Böylece, hastanede kullanılan muhasebe bilgi sistemlerinin, muhasebe bilgilerinin kalitesine olumlu olarak yansıdığını söyleyebiliriz. Hastanenin iç ortamı ve idari yapısının doğası gereği buna ihtiyaç vardır. Şöyle ki, muhasebe bilgi sistemlerine güven arttıkça, bilgi kalitesi de artmakta, bu da bütün hastaneye olumlu yansımaktadır. Bilgi sistemlerinin kullanımındaki pratik deneyimin, hastanedeki üretim sürecinin işleyişi üzerinde güçlü bir etkisi olduğu hususu unutulmamalıdır. Söz konusu pratik deneyim sayesinde, müşterilerin hastanemize karşı olan memnuniyetlerinin artığını söyleyebiliriz. Şöyle ki, hastane, eğer pratik deneyime sahipse, bu iç ve dış kitle arasında bir sevgi ve memnuniyet köprüsü kurulmasına yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda, hastanelerdeki her sistem, işin gidişatını güvence altına almak ve uygulamaya yönelik adımlar sağlamak için etkin kontrol araçlarına sahiptir. Zira muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması sayesinde, alınan kararların güvenliğini sağlamak ve hataları zamanında, yani ortaya çıkmadan önce tespit etmek için bir dizi kontrol prosedürü sağladığını görüyoruz. Bu da iş kalitesinin korunmasını ve hataların düzeltilmesini sağlamaktadır ki, tüm bunlar diğer hastanelere kıyasla hastaneye olan güveni arttırmaktadır." (Yusuf Bey).

"Titiz çalışmadan bahsedecek olursak eğer şunu ifade edebiliriz ki, muhasebe sistemlerinin kullanımı, buna büyük ölçüde destek olmaktadır. Şöyle ki, muhasebe kayıtlarında hatamız yoktur; zira kullanılan yazılım öyle karmaşık bir yapıya sahip değildir ve hataları algılamak ve minimum

hasarla onarmak oldukça kolaydır. Bilimsel uzmanlığın bu konudaki rolü ve faydasının ve kullanılan raporların güvenliğini sağlamak için çalışan sistemi denetlemenin ne kadar önemli olduğunun da ayrıca farkındayız." (Kemal Bey).

"Hastane müdürü olarak, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımının muhasebe bilgilerinin kalitesini artırdığını ve bunun da muhasebe bilgilerinin kalitesinde kullanılan muhasebe bilgilerinin çeşidini etkilediğini söyleyebilirim. Bunu anlamak için uygulamanın hastanede tatbik edilmesi lazımdır. Zira bu program, hastane içindeki tüm idari bölümlerin performansına, olumlu şekilde yansımaktadır. Aynı şekilde muhasebe bilgi sistemlerine güven ne kadar yüksek olursa, verilen muhasebe bilgilerinin kalitesinin de o kadar yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Buradaki kalite derecesi, hastanedeki muhasebe bilgi sistemlerinin ne kadar geliştirildiği ile yakından ilgilidir. Bu kalitenin hastaneden hastaneye farklılık arz ettiğini ifade edebiliriz. Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımındaki pratik tecrübenin, muhasebe bilgilerinin kalitesi üzerinde güçlü bir etkisi olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktur. Mesela, hastanemiz yeterli pratik deneyime sahip seçkin bir kadroya sahiptir ve bu nedenle onların varlığı, hastanemizin özel bilgi kalitesine olumlu yansımaktadır." (İbrahim Bey).

"Hastanede kullanılan yazılımın kullanımı kolay ve karmaşık olmadığından, oluşabilecek hatalar iş sırasında hızlı bir şekilde ve minimum hasarla düzeltilebilir. Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, verilerin niteliksel özelliklerinin kazanılmasını sağlar, muhasebe bilgilerinin kalitesini, alaka düzeyini, güvenilirliğini ve muhasebe bilgilerine zamanında erişim kolaylığını artırır. Muhasebe bilgi sistemlerine güvenin artmasıyla, çıkan muhasebe bilgilerinin kalitesi de artar. Çünkü bilgilerin kalitesi arttıkça kullanıcısı için önemi de artar. Bilgi ne kadar alakalı olursa, kullanıcının karar verme algısı o kadar geniş olur. Kararlarını verirken ve görevlerini yerine getirirken yönetim, muhasebe bilgilerinin kalitesine dayanır. En önemli özelliklerinden biri de muhasebe bilgilerinin yetkililere ulaştırılmasını hızlandırmak için muhasebe sisteminin kullanılması gerekliliğidir. Böylece yetkililerin muhasebe bilgilerinin kalitesiyle etkin bir şekilde başa çıkma yeteneklerinin arttırılmasına katkıda bulunulur." (Ali Bey).

3.4.3. Gizlilik

Gizlilik, kurumların çalışmalarının dengesini ve sürekliliğini sağlayan faktördür. Bu bağlamda, katılımcılar muhasebe bilgi sistemlerinin dış ihlallere karşı

güvenli olduğunu ve bilgilerin gizlilik derecesine göre sınıflandırıldığını ve erişimine izin verilen çalışanları belirlediklerini ifade etmişler.

> *"Hastane müdürü olarak, hastanemizde kullanılan gelişmiş muhasebe yazılımları sayesinde muhasebe bilgilerinin dış ihlallere karşı güvende olduklarının altını çizerim. Bu, hastanenin tüm idari bölümlerindeki işin temel yapısına olumlu bir şekilde yansımakta ve diğer rakip hastanelere kıyasla hastanenin itibarını artırmaktadır. Hastanemizde, kullanıcı adı belirtilmeden her hangi bir değişiklik yapmanın mümkün olmadığını ifade etmek isterim. Elbette bu, her hastanenin çalışma niteliğine, hastanenin idari ve teşkilat yapısındaki alışılagelen uygulamalarına göre değişiklik arz etmektedir. Zaman zaman, bilgi gizliliğin korunması teminat altına alınmaktadır, ancak bu düzenli bir şekilde yapılmamaktadır." (Halil Bey).*

> *"Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması, bilgileri, dış tehditlere karşı büyük ölçüde güven altına almıştır. Bu bağlamda, kullanıcı kimliği belirtilmeden bilgiler üzerinde herhangi bir değişiklik yapmak mümkün değildir. Sistem ayrıca, bilgiler üzerinde oynama veya sızdırma girişimlerin, hızlı bir şekilde tespit etmemize büyük ölçüde yardımcı olmuştur. Şöyle ki: İşbu bilgilerin gizliliği, en gelişmiş yazılım araçları kullanılarak sağlanmaktadır. Keza bilgilerin korunması, açık metot ve prosedürlere uygun olarak sağlanmakta ve periyodik olarak değerlendirilip ve incelenmektedir." (Mehmet Bey).*

> *"Hastanemizde sürekli olarak bilgilerin gizliliğini korumaya çalışıyoruz ki, böylece muhasebe bilgileri dış ihlallerden korunmuş oluyor. Buna ek olarak, bilgilerin güvenliğini sağlamak adına, kullanıcı kimliği belirtilmeden bilgilerde hiçbir değişiklik yapılamaz. Ayrıca sistem genel olarak, bilgileri değiştirme veya bu bilgilere sızıntı girişimlerini tespit etmeye yardımcı olmaktadır. Bizler, hastane müşterilerinin gizliliğini korumak için yoğun bir çaba sarf ediyoruz ki, bu da hastaneye olan güveni arttırıyor ve ilişkileri iyi ve güçlü kılıyor. Hastanemizde bilgiler, gizlilik derecesine göre sınıflandırılmakta ve buna göre personelin erişimine izin verilmektedir. Gizliliği ve mesleki seviyeyi korumak adına her personelin bilgilere erişme yetkisi yoktur. Bilginin tam gizliliğini sağlamak adına, bilgilerin selametini ve güvenliğini teminat altına alacak en son teknoloji programlar kullanılmaktadır. Bilginin gizliliğini güvence altına almak ve sistemi korumak için kullanılan araçların periyodik olarak değerlendirildiğini ve incelendiğini söyleyebiliriz. Bilginin korunmasına ve güvenliğine yönelik bir dizi prosedür uygulanmaktadır ki, söz konusu uygulamalar, hastanedeki tüm bölümlerin politikalarına uygun olarak gerçekleştirilmektedir." (Yusuf Bey).*

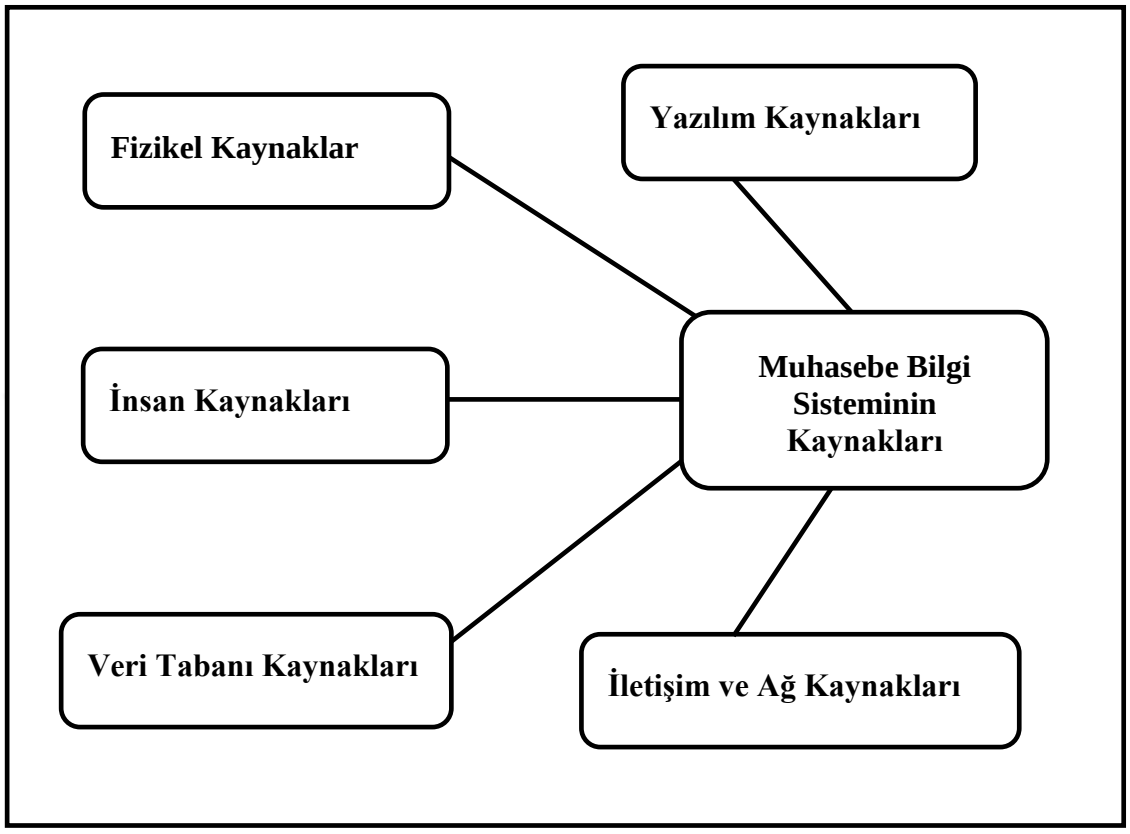
"İşin gizliliği ve bunların dış saldırılara karşı güvende olması, hastanemizi diğerlerinden ayıran en önemli hususdur. Bu, kullanıcı kimliği olmadan herhangi bir işlem veya değişiklik yapılmasını kesinlikle müsaade etmeyen bazı işlemlerimizle sınırlıdır. Takip ettiğimiz gizlilik politikası, herhangi bir bilgiyi manipüle etme veya sızdırma girişimlerini tespit etmemize yardımcı olmaktadır. Bilgilerimiz, gizlilik derecesine göre güvence altına alınmıştır ve erişim sınırlıdır. Bu, net politikalar ve prosedürler içerisinde en güvenli ve en belirgin araçlar kullanılarak yapılmakta; gerekli gizliliği korumak ve işin sürekliliğini sağlamak için bunlar, periyodik olarak kontrol ve değerlendirilmeye tabi tutulmaktadır." (Kemal Bey).

"Bilgi sistemleri, piyasalar ve rakiplerin yanı sıra, iç ve dış ortamlar ve idari fonksiyonlarla ilgili bilgi sağladıkları için, iş organizasyonlarında önemli bir rol oynamaktadır. Bu yüzden bilgi sistemleri büyük risk altındadır. Bu nedenle kuruluşlar, bilgilerinin gizliliğini sağlayabilmek için bilgi sistemlerini korumalı ve kontrol etmelidirler. Bilgi sistemlerini koruma yöntemleri, hasara ve söz konusu hasarın kaynaklarına göre değişiklik arz eder. Bunun içindir ki, kuruluşlar bilgi sistemlerini korumak için birçok farklı metot ve yöntem takip etmişlerdir. Bilgilerin sınıflandırılma yönetmelerin, her hastaneye ve sahip oldukları idari sisteme göre değiştiğini söyleyebilirim. Bizim özel hastanemizde bilgiler, gizlilik derecesine göre sınıflandırılmamaktadır. Şöyle ki, tüm çalışanlar, söz konusu bilgilere erişim sağlayabilmekte, ayrıca belirtildiği üzere tüm çalışanların erişebileceği şekilde bilgilerin gizliliği korunmamaktadır." (İbrahim Bey).

"Muhasebe bilgileri dış ihlallere karşı da güvenlidir. Kimsenin ihlal edememesi için bilgiler, çeşitli ortamlarda depolanır. Bu bilgilerin korunması, aktarılması ve depolanması halinde de şifrelenir. Daha önce bahsettiğimiz gibi, kullanıcı kimliği olmadan hiçbir değişiklik yapılamaz. Yani, kullanıcı kimliği ve şifreler koyulur ve bu sistemle, sadece kendilerine bu sistemi kullanma yetkisi verilen kişiler tarafından sisteme doğrudan giriş yapılabilir. Bu sistem, bilgileri manipüle etme ve sızdırma girişimlerini tespit etmeye, bilgilere sızma girişimlerini ve bu manipülasyonları sınırlandırmaya ve önlemeye yardımcı olur ve kullanıcıya o anda bir uyarı verir. Bilgiler gizlilik derecesine göre kategorize edilir ve çalışanların erişimine izin verilir. Bu prosedürlerin amacı, yalnızca yetkili kişilerin muhasebe donanımına ve yazılımına erişmesine izin verilmesini ve işletme işlemlerinin niteliği ve büyüklüğünün tutarlı bir şekilde belirlenmesini sağlamaktır. Sistemin çalışmasından önce belirlenecek açık politika ve prosedürlerle, bilgilerin

gizliliği korunur ve olabilecek herhangi bir ihlal en aza indirilir." (Ali Bey).

3.5. Muhasebe Bilgi Sisteminin Kaynaklarına İlişkin Bulgular

Şekil 3.5. Muhasebe Bilgi Sisteminin Kaynaklarına İlişkin Bulgular

Şekil 3.5'te görüldüğü gibi bu bölüm fiziksel kaynaklar, yazılım kaynaklar, insan kaynaklar, veri tabanlar kaynaklar, iletişim ve ağlar kaynaklar gibi muhasebe bilgi sistemlerinin kaynaklarını belirlenmiştir.

3.5.1. Fizikel Kaynaklar

Fiziksel kaynaklar girdi, işleme ve çıktıdan bilgi sistemleri ile ilgili faaliyetleri yürütmek için kullanılan cihazlar olarak ifade edilmektedir. Bu temada, katılımcılar hastanede işin doğasına ve kullanıcı sayısına uygun ekipman bulunduğunu belirtmişlerdir.

"Hastanemizde mevcut çeşitli cihazlar ve ekipmanlar bulunmaktadır ki elbette bunlar, gelişmiş ve moderndir. Onun için, gerek halkın gerekse de personelin istek ve ihtiyaçları rahatlıkla karşılanabilmektedir. Hastanemizde kullanmış olduğumuz cihazların modern olması, genel olarak zamandan ve emekten tasarruf edilmesine yardımcı oluyor ve hastaneye

olumlu yansıyor. Ekipman ve malzemenin bakımları, meydana gelen son gelişmeler göz önüne alınarak, periyodik olarak ve düzenli bir şekilde yapılmaktadır. Söz konusu bakımlar, işleri en iyi şekilde yerine getirmek için yeterli deneyime sahip uzman teknik personel tarafından sağlanmaktadır. Bunlara ek olarak, hastanemiz içinde bulunan ekipman ve malzemeler, yapılan çalışmaların yapısına ve çalışan personel sayısına uygunluk arz etmektedir. Bunun iş paylaşımı açısından olumlu yönleri vardır. Bir kere her çalışan, hangi ekipmanı kullanabileceğini bilir, neticede çalışanlara verilen görevlerin tamamlanması konusunda herhangi bir tearuz meydana gelmiyor." (Halil Bey).

"Ekipman ve cihazlar gibi malzeme kaynakları, ileri teknik özelliklere sahiptir. Ayrıca teknolojiye ayak uydurmak, işin niteliğine ve kullanıcı sayısına uyacak şekilde, mevcut ekipman ve cihazların periyodik olarak bakımı ve güncellenmesi yapılmaktadır. Keza hastanemizde kullanmış olduğumuz bu ekipman ve cihazlar, sistemlerin çalışma gereksinimlerine de uygunluk arz etmektedir. Aynı zamanda sistem çalışmalarının güvenliğini ve devamlılığını sağlamak için üst yönetim olarak, elektrik kesintilerini önlemeye ve alternatif enerji cihazları sağlamaya çalışıyoruz." (Mehmet Bey).

"Her zaman gelişmekte olan modern teknolojik ilerlemelere ayak uydurmaya çalışıyor, gelişmiş ve modern özelliklere sahip cihazları ve ekipmanları kullanmaya gayret ediyoruz. İşlevselliğini korumak için de düzenli ve periyodik olarak işbu cihazların güncellenmesini ve bakımını, elbette bakım alanında uzman bir grup gözetiminde gerçekleştiriyoruz. Hastanemizdeki mevcut olan cihaz ve ekipmanlar kişi ve kullanıcı sayısına uygunluk arz etmektedir. Bu nedenle, istihdam konusunda herhangi bir karışıklık meydana gelmemektedir. Bu husus, hastanedeki işlerin başarıyla neticelendirilmesi için oldukça önemlidir. Ayrıca, hastanemizde elektrik kesintileri ile başa çıkabilmek için sistemin devamı işleyişi sağlayacak alternatif güç ekipmanları da mevcuttur." (Yusuf Bey).

"Yönetim olarak, teknolojik gelişime ayak uydurabilmek için periyodik olarak denetlenen ve güncellenen ve devam ettirilen gelişmiş ve modern özelliklere sahip cihaz ve ekipmanlar edinmeye özen gösteriyoruz. Bunun yanı sıra işbu cihaz ve ekipmanların, işin niteliğine ve çalışan personel sayısına uygun olmalarına ve bunlara bağlı işletim sistemlerinin gerekliliklerine entegre etmeye gayret ediyoruz. Elektrik problemine gelince, işin uygun şekilde devam etmesini sağlamak için elektriklerin kesilmesi durumunda, alternatif bir enerji cihazımız mevcuttur." (Kemal Bey).

"Hastanemizdeki cihaz ve ekipmanların, bağlı oldukları sistemleri çalıştırma gerekliliklerine uygun olduğunu söyleyebilirim. İşin belirlenen vakitte ve zorlanmadan tamamlanması için çalışan, sürekli gelişime ayak uydurabilen, en yeni sistem ve programlara sahibiz. Bu, diğer hastanelere kıyasla, hastanemizin imajına ve ününe olumlu olarak yansımaktadır. Sistemlerin çalışma sürekliliğini ve güvenliğini sağlayan elektriklerin kesilmesine mani olacak alternatif güç ekipmanlarımızın olduğunu ifade etmek isterim. Bu da doğal olarak hastane müşterilerimize sürekli olarak ve kesintiye uğramadan hizmet vermemize yardımcı olmaktadır." (İbrahim Bey).

3.5.2. Yazılım Kaynakları

Yazılım kaynakları, bilgisayarı çalıştırmak ve çeşitli birimlerinin çalışmalarını düzenlemek için gerekli tüm yazılımları temsil etmektedir. Bu temada Katılımcılar, kullanılan yazılımların gerekli görevleri yerine getirmek için kullanımı kolay ve esnek olduğunu ifade etmişlerdir.

"Daha önce de belirttiğim gibi, hastanemizde kullanılan yazılım, modern ve gelişmiştir. İşbu yazılım, teknolojik gelişmelere paralel olarak sürekli güncellenmekte ve geliştirilmektedir. Gerekli işlemlerin yerine getirilebilmesi için kullanılan bu yazılımların en önemli özelliği, esnek ve kullanımı kolay olmasıdır. Bu yazılımların kullanım amacı; hastanenin ve hastanedeki mevcut idare birimlerin kalkınma ve gelişmesine; ayrıca, hastane müşterilerine sunulan hizmetlerin, mümkün olan en kısa sürede ve onları memnun edecek yaratıcılıkta sunulmasını kolaylaştırmaktır. Bu da neticede hastaneye olumlu bir şekilde yansımakta ve diğer hastaneler arasında hastanemizi iyi bir üne kavuşturmaktadır." (Halil Bey).

"Hastanedeki muhasebe bilgi sistemlerinde kullanılan yazılımlar, modern ve gelişmiştir. Diğer taraftan yerimizde durmayıp teknolojik gelişime ayak uydurabilmek için söz konusu yazılımları, sürekli geliştiriyoruz ve güncelleniyoruz. Aynı zamanda kullanmakta olduğumuz işbu yazılımların, gerekli görevleri yerine getirmek için kullanımı kolay ve esnektir." (Mehmet Bey).

"Daha önce de belirttiğim gibi, hastanemizde kullanılan yazılımlar, modern ve gelişmiş teknolojik niteliktedir. Bildiğiniz gibi, teknolojik gelişmeler bir tekerlek misali dur durak bilmeden sürekli hareket ediyor ve sürekli yeni şeyler ortaya çıkıyor. Bizler de hastanemizde yüksek pratik özelliklere sahip en iyi programları kullanarak bu yeniliklere ayak uydurmaya çalışıyoruz. Önemli bir noktaya

daha temas etmek istiyorum ki, işbu modern programların, işlemleri yerine getirmek ve iş kalitesini korumak için esnek ve kullanımı kolay olması gerekmektedir." (Yusuf Bey).

"Kullandığımız yazılım, modern ve gelişmiştir. Ayrıca teknolojik gelişmeler doğrultusunda periyodik olarak güncellenmektedir. Öte yandan gerekli işlemleri yerine getirebilecek düzeyde yeterince kolay ve esnek bir kullanımı vardır." (Kemal Bey).

"Bu alanda hastanenin yönetimi olarak, işin durmamasını ve sürekliliğini garanti altına almak için modern, gelişmiş ve işe uygun yazılımları sağlamaya çalıştığımızı söyleyebiliriz. Ayrıca, teknolojik gelişmelere paralel olarak, bu programları geliştirmek ve güncellemek için de çaba sarf ediyoruz. Halen kullanılmakta olan programlar, gerekli görevleri yerine getirebilecek düzeyde, kullanımı kolay ve esnektir. Bu da, çalışanların, muhasebe bilgilerinde kaliteyi yakalamalarına yardımcı olmaktadır." (İbrahim Bey).

3.5.3. İnsan Kaynakları

Örgütlerdeki insan kaynakları en önemli kaynaklardan birini temsil etmektedir. Bir kuruluşun amaçlarına bu kaynaklar olmadan ulaşılamaz. Bu temada, katılımcılar hastanenin bilimsel ve pratik becerileri olan personele sahip olduğunu ve hastane personelinin becerilerini geliştirmek için eğitim programları sunduğunu ifade etmişlerdir.

"Hastane müdürü olarak şunu ifade edebilirim ki, hastanedeki modern teknolojiyi kullanmak için gerekli bilimsel beceri ve pratikliğe sahip bir personel kadromuz vardır. Hastanede, yazılım alanında çalışan uzman programcı bir ekip bulunmuyor; fakat daha önce de belirttiğim gibi hastane içerisinde programcıların rolünü üstlenebilecek, modern teknolojik çalışmaları mümkün olduğu kadar eksiksiz bir şekilde yerine getirmeye ehliyetli ve pratik deneyime sahip personeller mevcuttur ve hastanede aktif rolleri vardır. Daha önce de ifade ettiğim gibi hastanemiz, bilgi teknolojisi alanında gerekli bütün eğitim programlarını sağlıyor. Ancak bu, personelimizin pratik yeterliliği ve deneyimi bakımından sistemli ve düzenli olarak yapılmamaktadır. Hali hazırda hastanemizde çalışan ilgili personeli, kendilerine uygun olan yazılım ve donanım seçimine dâhil etme konusundaki çalışmalarımıza devam ediyoruz." (Halil Bey).

"Hastanemizde, modern teknolojiyi kullanmak için gereken özel ve bilimsel yetenek ve becerilere sahip

çalışanlarımız vardır. Ayrıca, kullanılan sistemi ve yazılımı geliştirebilecek uzmanlardan ve programcılardan oluşan bir ekibimiz mevcuttur. Şunu da ifade etmeliyiz ki, kurumumuz, çalışanlarının becerilerini önemli ölçüde geliştirmek için bilgi teknolojisi alanında eğitim programları sunmaktadır. Ayrıca, uzman personeli, kendilerine uygun olan yazılım ve donanımın seçimine dâhil etmeye gayret ediyoruz." (Mehmet Bey).

"Hastane müdürü olarak diyebilirim ki, herhangi bir hastanenin başarısı, o hastanenin çalışanlarıyla yakından ilgilidir. Hastanemizde modern teknolojiyle başa çıkmak için gerekli yetenek, bilimsel beceri ve pratikliğe sahip bir personel ekibe sahibiz. Ayrıca, kullanılan yazılım ve sistemleri geliştirebilecek bir programcı ve uzman ekibimiz var. Ve hastane personelimiz, çalışma ortamından edinilen tecrübelere sahip niteliktedir. Çalışanlar arasında farkındalığı artırmak ve modern teknolojik çevreye uyum sağlamak için en son gelişmelerden haberdar olmak üzere sürekli olarak bir dizi eğitim kursu düzenlemeye gayret gösteriyoruz. İşçilerin moralini yükseltmek ve işe olan memnuniyetlerini artırmak için Çalışma ortamına ve kendilerine uygun yazılım ve donanım seçiminde onlara danışarak, onları karar alma sürecine dahil etmeye çalışıyoruz. Bu nokta o kadar önemlidir ki üretkenliği ve teslimat hızını arttırmakta, bu da hastanenin tümüne olumlu yönde yansımaktadır." (Yusuf Bey).

"İnsan unsuru, korunabilecek en önemli şeydir, çünkü düzgün çalışmayı sağlayan ana faktör, insandır. Mevcut teknolojinin modernliği ile başa çıkabilmek için bilimsel ve pratik beceri ve yeteneğe sahip personelimiz mevcuttur. Ayrıca yenileme ve geliştirme açısından, kullanılan yazılımı geliştirebilecek programcı ve uzmanlarımız bulunmaktadır. Söz konusu personelin, eğitim ve berileri sürekli olarak geliştirilmekte, çalışmaları için kendilerine uygun yazılım ve donanımın seçimine katılımları sağlanmaktadır." (Kemal Bey).

"Daha önce de belirttiğim gibi hastanemiz, bilgi teknolojisi alanında, gerekli tüm eğitim programlarını sunmaktadır Ancak personelimizin uzmanlığı ve pratik verimliliği nedeniyle, işbu hizmet periyodik ve düzenli olarak yapılmamaktadır. Deneyim ve pratik yeterliliğin bir sonucu olarak, üst yönetimimiz genellikle kendileri için uygun olan yazılım ve donanımı seçme konusunda uzmanlaşmış personelleri görevlendirmektedir. Bu, bir yandan üst düzey yönetim ile çalışanlar arasındaki, diğer yandan da işçilerin birbirlerine karşı olan memnuniyetlerini artırmaktadır. Bu da, işin doğasına ve genel olarak yerine getirilmesine olumlu olarak yansımaktadır. Ayrıca kullanılan yazılım ve sistemleri

geliştirebilecek programcıları ve uzmanları bulup, onları bu alanda görevlendirmeye gayret ediyoruz." (İbrahim Bey).

3.5.4. Veri Tabanı Kaynakları

Veritabanları, verilerin ve bilgilerin hazırlanmasında, alınmasında ve depolanmasında kullanılan en son teknolojilerden biridir. Bu termada katılımcılar, veritabanlarının teknolojik gelişmeleri karşılayacak kadar esnek olduğunu ve hataları tespit etme ve bilgileri çoğaltma yeteneklerine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

"Hastanemiz, teknolojik gelişmeleri karşılayacak şekilde yeterli ve esnek veri tabanlarına sahiptir ki bu, hata ve yanlışları hızlı bir şekilde tespit etmeye ve bilgi tekrarlarını ortadan kaldırmaya yardımcı olmaktadır. Veri tabanlarındaki söz konusu esneklik, sorunların ortaya çıkmadan önce tespit edilmesine ve iş akışı sırasında halledilmesine destek olmakta; bu da bütün çalışmalara olumlu yönde yansımakta ve de halkın hastaneye olan güveninin artıracak yönde geliştirilen plan ve hedeflerin belirlenen vakitte gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktadır. Şunu da ifade etmeliyiz ki, hastanemizde mevcut bulunan söz konusu veri tabanı, muhasebe bilgilerine hızlı yanıt ve erişim sağlamakla beraber, muhasebe bilgilerinin doğru şekilde sıralanmasına ve sınıflandırılmasına da büyük oranda yardımcı olmaktadır." (Halil Bey).

"Hastane yönetiminde, veri tabanı kaynaklarını, muhasebe bilgi sistemlerinin en önemli kaynaklardan biri olarak görüyor ve onlara büyük önem veriyoruz. Teknolojik gelişmelere ayak uyduracak ve yeterli esnekliğe ve işlevselliğe kavuşması için veri tabanını sürekli geliştiriyor ve organize ediyoruz. Teknolojik veri tabanları, hem bilgilerdeki hataları ve fazlalıkları tespit etmede çok iyi bir kapasiteye sahiptir, hem de hızlı yanıt verebilme ve bilgiye zamanında erişim sağlamaktadır. Ayrıca veri tabanları, muhasebe bilgilerinin doğru şekilde sıralanmasında ve sınıflandırılmasında büyük ölçüde yardımcı olmakta, bu da işlemleri kolaylaştırmaktadır." (Mehmet Bey).

"Hastanemizde veri tabanlarının teknolojik gelişmeleri karşılayacak kadar esnek olduğunu söyleyebiliriz. Veri tabanları, hataları tespit etme ve tekrar edilen bilgilerin kaldırılmasına yardımcı olmaktadır. Bunlar, dikkat edilmesi gereken önemli hususlardır, zira hastane içerisinde işlemlerin tamamlanmasını hızlandırmaya yardımcı olmaktadır. Ayrıca veri tabanları, muhasebe bilgilerinin uygun şekilde sıralanması ve sınıflandırılmasını sağlamaktadır. Diğer taraftan farklı bilgi sistemleriyle de

uygunluk ve uyumluluk arz etmektedir. Yukarıda bahsettiğim bilgilerin tümü, öncelikle hastane içindeki veri tabanlarına dayanmaktadır. Bu nedenle veri tabanları, önemi ve genel işlemlerin üzerindeki etkisi nedeniyle periyodik olarak güncellenmelidir." (Yusuf Bey).

"Hastanede çalışmamızı kolaylaştıran bir veri tabanımız var, bu veri tabanı yeterince esnektir ve teknolojik gelişime ayak uydurabilme özelliğine sahiptir. Bu sayededir ki hataları tespit edebilmekteyiz. Ayrıca güçlü bir veri tabanının varlığı, bilgiye zamanında erişmemize yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla, muhasebe bilgilerinin kullanımı kolaydır ve en önemlisi de, kullanılan farklı bilgi sistemlerinin işlemleri ile uyumludur. Böylece işi, sağlam ve başarılı temeller üzerine inşa etmiş oluyoruz." (Kemal Bey).

"Veri tabanları, bilgiye zamanında erişim sağlar ve muhasebe bilgilerinin doğru şekilde sıralanıp kategorize edilmesine yardımcı olur. Bu, mevcut olan sistemle kullanılan başka bilgi sistemleri arasında bir çeşit uyumluluk sağlar. Belki de kategorize etme işi, bilgiye erişimin kolaylaştırılmasına ve idari çalışmanın tüm yönleri arasında bir tür sistem sağlamaya yardımcı olan bilgi edinme sürecinde önemli bir rol oynar. Bu sayede hastane içerisindeki tüm idari bölümlere veri iletimi ve dağıtımı konusunda bağlantı ve kolaylık sağlanmaktadır. Şunu da ifade etmeliyiz ki veri tabanlarımız, esnek ve teknolojik gelişmelere ayak uydurabilir niteliktedir." (İbrahim Bey).

3.5.5. İletişim ve Ağ Kaynakları

İletişim araçları ve ağları, BİT'lerin önemli bir parçasıdır ve çağdaş organizasyonlardaki ticari faaliyetlerin ve operasyonların başarısında kilit faktörlerden biridir. Kuruluş içinde ve dışında veri ve bilgilerin aktarılmasını ve paylaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda katılımcılar, hastanelerin tüm bölümleri birbirine bağlayan iç iletişim ağlarına sahip olduğunu ve ağların geliştirilmesinin sürekli olarak güncellendiğini belirtmişlerdir.

"Hastane müdürü olarak şunu söyleyebilirim ki, tüm birimleri birbirine bağlayan ağlara ve dâhili bilgilere sahibiz. Yaptığımız işin kalite olarak devamlılığını sağlamak için, söz konusu ağlar periyodik olarak kontrol edilmekte ve muntazaman bakımları yapılmaktadır. Daha önce de belirttiğim gibi, sağlamlığını korumak için veri tabanlarını sürekli olarak kontrol eden ve bakımlarını yapan oldukça deneyimli bir teknik ekibimiz vardır. Sözünü ettiğimiz bu dâhili ağ, hastane içindeki işlemleri kolaylaştırmakta ve tamamlamaktadır. Biz diğer hastaneler arasından sıyrılıp

başarılı ve önemli bir yere sahip olmak istiyorsanız. Dolayısıyla iletişim ve bilgi ağlarını modern teknolojik gelişmelere uygun olarak geliştirmek ve modernize etmek zorundasınız. Günümüz dünyasında korkunç bir bilgi devrimi içinde yaşadığımız için tek sermayemiz, modern teknolojiye olan bağlılığımızdır. Üstelik bu, hastanemizin tanınması ve reklamı adına insanlar nazarında iyi bir ün yapmasına da yardımcı olacaktır." (Halil Bey).

"Hastanemizde, tüm birimleri birbirine bağlayan bir iletişim ve iç bilgi ağlarına sahibiz. Bunların düzenli olarak kontrol ve bakımları da periyodik yapılmaktadır. Ayrıca teknolojik gelişmelere ayak uyduracak şekilde iletişim ve bilgi ağlarının geliştirilmesi ve yenilenmesine dikkat edilmektedir. Keza iletişim ve bilgi ağları, kolay ve hızı bir şekilde bilgi alışverişi sağlamakta; ayrıca kullanılan bilgi sistemlerinin tutarlılığını ve verimliliğini arttırmaya katkıda bulunmaktadır." (Mehmet Bey).

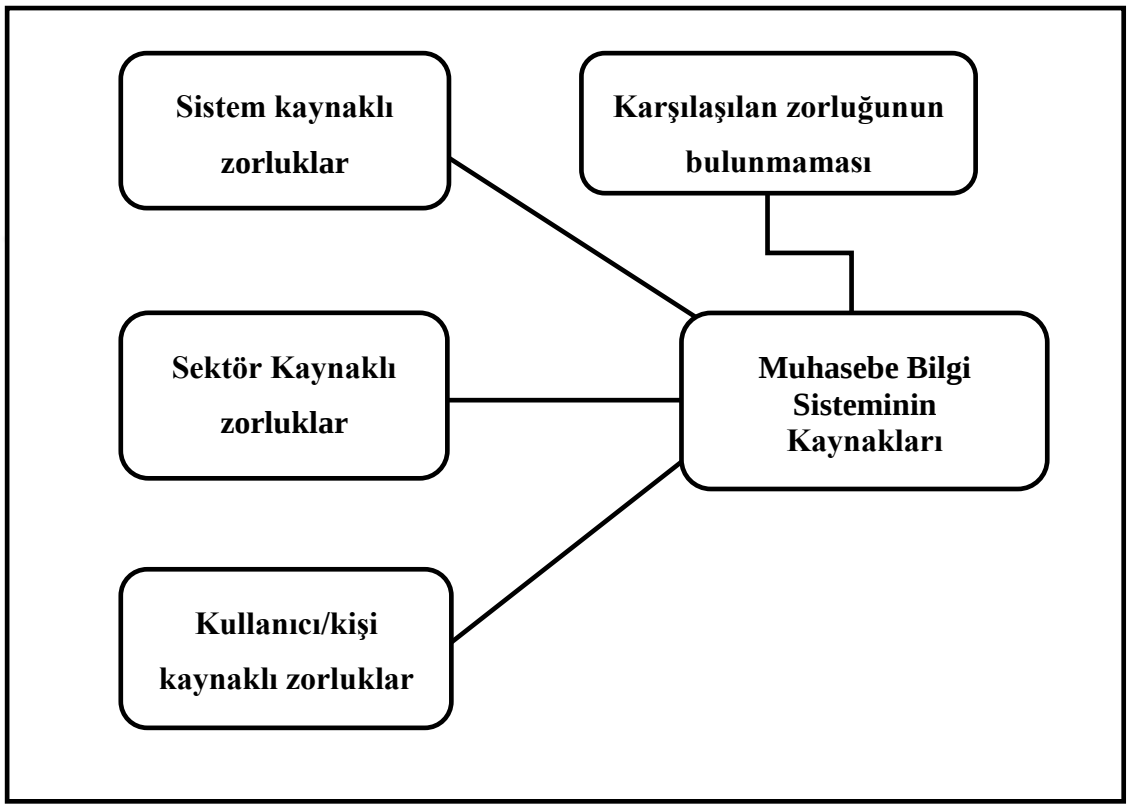
"Hastane müdürü olarak ifade etmeliyim ki, her bir hastanenin, tüm departmanları birbirine bağlayan bir ağa ve dahili bilgiye sahip olması gerekir ve hastane içindeki çalışma kolaylığını sağlamak ve çeşitli idari bölümler arasında tutarsızlık ve örtüşme olmadan işlemlerin tamamlanmasına yardımcı olması için bunların periyodik olarak incelenip bakımının yapılması gerekmektedir. Bu başarının sağlanması için iletişim ve bilgi ağlarının en son teknolojik gelişmelere paralel olarak geliştirilmesi ve güncellenmesine azami itina göstermek gerekmektedir. İletişim ve bilgi ağları, kolay, hızlı ve bilgi paylaşımına sahip olmak gibi ortak nitelikleriyle ön plana çıkmaktadır. Ağların hastane içinde verimlilik ve üretkenliğe katkıda bulunduğunu söyleyebilirim ki bu, halkın hastaneye olan güvenini artırıyor ve diğer hastanelere kıyasla hastanenin itibarını artırıyor." (Yusuf Bey).

"İletişim ve tüm bölümleri birleştirmedeki rolü, işi doğru ve hızlı bir şekilde yapmamıza yardımcı olmaktadır. Bu ağların periyodik muayenesi ve bakımı, teknoloji gelişmelere ayak uydurulabilecek ve bilgi paylaşımını ve değişimini kolaylaştırabilecek şekilde gerekli güncellemeleri yapılmaktadır. Bu, kullanılan sistemlerin verimliliğini sağlamaktadır ki, böylece hastanede istenen hedefi ulaşmış olacağızdır." (Kemal Bey).

"Hastanemiz, iletişim ve bilgi ağlarının kolay ve hızlı olması ve bu ağlar üzerinden bilgilere katılım ve paylaşım sağlaması nedeniyle, diğer hastanelerden öne çıkan bir hastanedir. Bu husus, muhasebe bilgi sistemlerinin daha fazla tutarlılığı ve verimliliğini sağlamakta ve hastane içindeki tüm idari bölümler arasında ortak bir paydaya imkân vermektedir. Bu da, daha önce geliştirilen plan ve hedeflere daha hızlı ulaşılmasına ve hastane müşterilerinin

işlemlerinin hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, hastanenin imajına da olumlu yansımakta ve aynı alanda faaliyet gösteren diğer hastaneler karşısında iyi bir izlenim bırakmaktadır." (İbrahim Bey).

3.6. Muhasebe bilgi sistemlerinin özel hastanelerde kullanılmasında karşılaşılan zorluklara ilişkin bulgular

Şekil 3.6. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Özel Hastanelerde Kullanılmasında Karşılaılan zorluklara İlişkin Bulgular

Şekil 3.6'da görüldüğü gibi, bilgi teknolojisinin sağladığı birçok faydaya rağmen, bu kullanıma çoğu zaman hizmet kalitesinin olumsuz yönde yansıyan iş performansının etkinliğini sınırlayan birçok engel eşlik etmektedir. Bu bağlamda, katılımcılar muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımını engelleyen bazı engellerin bulunduğunu ancak işlerin performansını etkilemediğini belirtmişlerdir.

3.6.1. Sistem kaynaklı zorluklar

Bu bağlamda İbrahim bey sistemde bazı engellerin olduğunu belirtmiştir.

"Hastaneler sürekli hasta giriş çıkışlarının olduğu, yoğun bir sektör olduğu için anlık fatura kesimleri ve bu

faturaların GİB portalına gönderilmesindeki aksaklıklar e-fatura sisteminin en büyük zorluğu olarak sayılabilir sağlık sektörü için. Fakat sistemin hastanelerin evrak yükünü azaltması hatta bitirmesi bu aksaklıklarında görülmemesini sağlamaktadır." (İbrahim Bey).

3.6.2. Sektör Kaynaklı zorluklar

"Özel hastanelerde kullanılan sistemle ilgili pek fazla bir sorun yoktur ama şunu diyebilirim ki örneğin maliyet muhasebesini ele alırsak bir fabrika gibi standart bir veri girişi yoktur, standart bir işçilik saati yoktur, 15 dakika süren bir hastanın işi bazen yarım saate ancak bitebiliyor bir de bunların ölçümü çok zor oluyor bir hastanın maliyeti nedir? Ancak genel bir maliyet çıkartmak mümkün mal üretimine bağlı ölçüm yapmak mümkün değil ama neler yapılabilir istenen bilgilerde derine inilebilir yada ortalama bir hastanın maliyeti budur diyebiliriz. Sadece bu yönüyle sıkıntılı onun dışında herhangi bir sıkıntı söz konusu değildir." (Halil Bey).

3.6.3. Kullanıcı/kişi kaynaklı zorluklar

Bu temada Mehmet Bey muhasebe bilgi sistemlerini kullanan bireylerin yeterince eğitimli olmadığını ifade etmiştir

"Kullanıcıların bireysel hataları ve eğitim eksikliğinden dolayı bilgi sistemlerinin yaşadığı genel sorunlar elbette var ama bunlar genel etkileyişi engelleyen durumlar değildir." (Mehmet Bey).

3.6.4. Karşılaşılan zorluğunun bulunmaması

Aksine, Ali, Kemal ve Yousef Bey muhasebe bilgi sistemlerinin hiçbir engelle karşılaşmadığını belirtmişlerdir.

"Özel hastanelerin muhasebe bilgi sistemleri olması gerekiyor ; hastaların takibi,hastaların ödeme ,cari hesapları açısından . Hizmet işletmesi oldukları için kullanılan muhasebe işletme sistemleri ve modülleri ve hesap kartları daha da basittir. Genel itibari ile elinde pek fazla bir stok bulundurmaz bu yüzden pek bir zorluk yoktur hastaneler için. Hastanelerde gelen hastaların cari işlemler açılır ve takip edilir ,yapılan hastane hizmetinden ötürü hizmet bedeli olarak faturası kesilir, ödemler tahsil edildikten sonra sisteme yani hesaplarına entegrasyon yapılarak atılır." (Ali Bey).

"Herhangi bir fiziksel sorun yada zorluk yoktur. Resmi süreç sorun olabilir o da zorluk olarak görünmüyor" (Kemal Bey).

"Yeterli alan sağlandığı sürece ve etki, donanımlı kullanıcılar ve çalışanlar olduğu taktirde hiçbir zorluk yaşanmaz. Daha etkin olacak hale getirilebilir." (Yusuf Bey).

4. TARTIŞMA

Bu bölümde katılımcıların cevaplarından ulaşılan bulgular genel anlamda incelenmiş olup elde edilen bulgular literatürde yer alan bilgilerle kıyaslanarak tartışılmıştır.

Bu tezin hazırlanması sırasında gözden geçirilmiş olan önceki çalışmalar, muhasebe bilgi sistemlerinin çeşitli yönlerden ele alınmasına ve farklı sektörlere uygulanmasına kapı açmıştır.

Bu çalışmada Muhasebe bilgi sistemlerinin karşılaştığı sorunlar ve riskler üzerinde durulmuş; bu sistemleri etkileyen faktörler ve karşı karşıya bulundukları tehditlerden bahsedilmiştir. Bazı araştırmalarda, muhasebe bilgi sistemlerinin yönetim kararlarını rasyonelleştirmedeki rolü ve bunların finansal tabloların kalitesi ve finansal performans üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Ayrıca önceki çalışmalarda, farklı sektör ve kurumlar üzerinde durulurken -Filistin Maliye Bakanlığı'nı ele alan 2007 yılına ait Zaanin çalışması dışında- bakanlıklara, devlet kurumlarına ve sağlık kurumları üzerinde durulmadığı görülmüştür. Bu çalışmada dönüşümün, muhasebe bilgi sistemleri üzerindeki etkileri ve özellikle de bu dönemde uygulanan tek bilgisayarlı sistem olması nedeniyle merkezi finansal sistemin incelenmesi amaçlanmıştır.

Dahman'ın (2012) yaptığı "Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Finansal Raporların Kalitesini Sağlamadaki Etkinliği" başlıklı tez çalışmasında, çalışmanın en önemli sonuçlarından biri şudur ki, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması netice itibariyle bilgilerin doğruluğu ve verilerin zamanında elde edilebilirliği açısından finansal tabloların kalitesini artırmaktadır.

Katılımcılar, muhasebe bilgi sistemlerine olan itimat arttıkça, bu sistemler tarafından alınan finansal bilgi kalitesinin erişim hızı ve veri titizliği bakımından o kadar artacağını ifade etmişlerdir.

El-Almi (2015) yaptığı "Dış Denetimin Verimliliği ve Etkinliğinde Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Rolü" isimli çalışmasında, bu çalışmada, muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılmasının, giderlerin azalttığı ve gelirleri bariz şekilde artırdığı sonucuna varılmıştır ki böylece manuel sistemi kullanarak yapılan masrafları ortadan kaldırımı ve ayrıca müşterilere verilen hizmetin kalitesinin de artması sağlanmıştır.

Bu çalışma, ayrıca bu noktada şu da ifade edilmelidir ki muhasebe bilgi sistemlerine olan güven ne kadar fazlaysa, hastane gelirleri de o kadar fazla olacaktır.

Ahmed (2006) yaptığı "Filistinli İşletmelerde İdari Kararların Rasyonelleştirilmesinde Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Rolü" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasıyla, Filistin anonim şirketlerde çevresel değişkenlerin, muhasebe bilgi sistemlerinin etkinliği ve yeterliliği üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu, çevre unsurlarının gerekli analizlerinin, değişkenlerle orantılı bir şekilde yapılmıyor olması, yeniliklere ayak uydurmak için gerekli muhasebe bilgi sistemlerinin geliştirilmesine özen gösterilmemesi, uygulanan muhasebe bilgi sistemlerinin dış ortama uyum için tüm gereklilikleri karşılamaması, bu araştırmada elde edilen sonuçlardan bazılarıdır.

Katılımcıların açıklamaları bu çalışmanın sonuçlarıyla çelişmektedir. Çalışmaya katılanlar, bunun hastanedeki muhasebe bilgi sistemlerinin geliştirilmesinden önce olduğunu belirtti. Bunun için evvela çevre analizi yapılır ve üst düzey yönetim aynı zamanda çevredeki değişimlere ayak uydurabilmek için muhasebe bilgi sistemlerinin planlanması ve geliştirilmesini takip eder. Yöneticiler dış çevre analizlerine dayanarak karar verirler.

Helou (2014) yaptığı "Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Finansal Raporların Kalitesini Sağlamadaki Etkinliği" başlıklı tez çalışmasında, uygulanan muhasebe bilgi sistemlerinin planlama ve pazarlama işlemlerinde tam bir şekilde temel oluşturmadığı için muhasebe bilgi sistemlerinde bazı zayıflıklar olduğu sonucuna varmıştır. Bu sistemler, sapmaların tespitinde yönetime yardımcı olacak yeterli standart ve kontrol göstergeleri sağlamamakta; ilgilenilmemesi ve verilerle tutarlılık arz etmemesi nedeniyle yetkililerin bilgi ihtiyaçlarını karşılama konusunda zayıf kalmaktadır.

Bunun aksine katılımcılar, hastane yönetiminin muhasebe bilgi sistemlerinin kontrolü için bağımsız bir bölüm açmaya çalıştığını belirtmişlerdir. Muhasebe bilgi sistemleri, hastane politikalarının planlanması ve geliştirilmesi için güvenilir bir temel sağlamakta; bu sistemlerden elde edilen muhasebe bilgileri, yönetimin karşılaştığı sorunların tanımlanmasına ve bunları çözmek için önerilen alternatiflerin geliştirilmesine etkili bir şekilde katkıda bulunmaktadır.

Aldaya (2009) yaptığı “Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Kullanımının Gazze Şeridi'nde Hizmetler Sektöründe Finansal Tabloların Kalitesine Etkisi” isimli araştırmasında, muhasebe bilgi sistemleri performansının etkinliğini engelleyen bazı sorunların olduğu ortaya konmuştur. Şöyle ki şirketin farklı bölümleri ve şubeleri arasındaki entegrasyonda, bunlarda kullanılan muhasebe ve finansal prosedürler nedeniyle bir takım zayıflıklar bulunmaktadır. Ayrıca, hiyerarşik yapı muhasebe sisteminin tasarımı, performansa etkinlik ve yetkinlik sağlayacak şekilde dikkate alınmamaktadır.

Bu çalışmaya katkı sağlayan bazı katılımcılar, muhasebe bilgi sistemlerinin etkin kullanımını sınırlayan bazı kısıtlamalar olduğunu belirtmişlerdir. Ancak bununla beraber söz konusu engeller iş akışını etkilememektedir ve doğal engellerdir. Diğer başka katılımcılar ise Konya ilindeki özel hastanelerde muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımında küçük engeller olduğunu söylemişlerdir.

Yukarıda ifade edilen hususlara dayanarak denilebilir ki, bu araştırmada daha önceki çalışmalarda ele alınmayan bilgisayarlı muhasebe bilgi sistemlerinin muhaesebe bilgi kalitesi üzerindeki etkisi üzerinde durulmuş olması, bu çalışmayı diğerlerinden ayırmaktadır. Nitekim konunun önemine ve bunun finansal politikaların belirlenmesi ve ekonomik planların geliştirilmesi ile ilgili kararlar almadaki etkisine ve dolayısıyla tüm sağlık faaliyetleri üzerindeki etkilerine rağmen konuyu genelde sağlık sektörü üzerinde hassaten ise özel hastaneleri ele alan literatürde daha önce yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, çalışmaya katılan katılımcılardan görüşleri özetlenerek sonuçlara yansıtılmıştır. Muhasebe bilgi sistemelrinin daha etkin ve verimli olması için öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuç

Burada, araştırmaya katılan katılımcıların verdikleri cevapların ışığında varılan çıkarımlar değerlendirilerek buradan elde edilen genel sonuçlara kısaca temas edilmiştir. Söz konusu katılımcılarla ile tapılan görüşmeler neticesinde toplanan bilgilere dair bazı tavsiyelerde bulunulmuş ve söz konusu görüşmelerden sonra elde edilen tecrübelerden yola çıkarak bundan sonraki araştırmalara ışık tutabilecek bazı önerilerde bulunulmuştur.

Konya'daki özel hastanelerde bulunan muhasebe bilgi sistemlerinde, planlama, izleme ve karar almadaki rolü bakımından bazı güçlü yönler şöyledir:

- Uygulanan muhasebe bilgi sistemleri, planlama ve pazarlama süreçleri için güvenilir ve sağlam bir temele dayanır.

- Muhasebe bilgi sistemleri, hedef ve politikaların, planlı bir şekilde icraata ve programa aktarılmasında etkin rol oynamaktadır.

- Kullanılan muhasebe bilgi sistemleri, sapmaların tespitinde yönetime yardımcı olacak yeterli kontrol standartları ve göstergeler sağlamaktadır.

- Muhasebe bilgileri, yönetimin karşılaştığı sorunların tam olarak tanımlanmasına ve bu sorunlara yönelik önerilen alternatiflerin geliştirilmesine etkili bir şekilde katkıda bulunur.

- Muhasebe bilgi sistemleri, yöneticilerin ihtiyaç duyduğu bilgileri sağlamaktadır.

- Çevresel değişkenlerin, Konya'daki özel hastanelerde bulunan muhasebe bilgi sistemleri üzerinde etkileri söz konusu olmaktadır.

- Çevre unsurlarının gerekli analizleri, değişkenlerle uygun olarak yapılmaktadır. Gelişmelere ayak uydurabilmesi için muhasebe bilgi sistemlerinin geliştirilmesinde de özen gösterilmelidir.

- Uygulanan muhasebe bilgi sistemleri, söz konusu sistemlerin geliştirilmesi için gerekli tüm gereksinimleri ve değişkenleri karşılamaktadır. Bu çalışma göstermiştir ki, Konya'da bulunan özel hastaneler, muhasebe bilgi sistemlerinin

etkinliğini ve yeterliliğini arttırmak için gereken idari hususlara azami özen göstermişlerdir.

- Bireylerin ve kullanıcıların bu sistemlerin hazırlanmasına ve geliştirilmesine katılımları sağlanmakta; ayrıca bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarını belirleme ile muhasebe bilgi sistemlerinin oluşturulması süreci arasında bir etkileşimin ortaya konmaktadır.

- Muhasebe bilgi sistemlerinin çalışmasına mani olacak bir engelin bulunmamakta, zira Hastane içindeki bölümlerin arasında güçlü bir bütünlük söz konusudur. Bu, hastanede kullanılan muhasebe ve finansal işlemlerden dolayı böyledir.

- Verilerin uygun şekilde elektronik olarak çalışmasını sağlamak ve gerekli olduğunda hataları tespit edebilmek için gerekli kontrol programlarına ve dosyalarına katkıda bulunulmaktadır.

- Özel hastanelerin muhasebe verilerini işlemek için özel muhasebe programlarının bulunmakta ve yönetim muhasebe bilgilerinin üretiminde kullanılan donanım ve yazılımların geliştirilmesine ihtimam göstermektedir.

- Hastane yönetimi, muhasebe alanında çalışanların yeteneklerini geliştirmek ve mesleğin gereksinimlerine uyacak şekilde yetkinliklerini geliştirmek için periyodik olarak eğitim ve programlar düzenlemektedir. Yönetim ayrıca, muhasebe bilgi sistemlerinin hazırlanması ve geliştirilmesinde muhasebecilerin ve ilgili personelin katılımlarına de destek vermektedir.

- Muhasebe bilgi sistemlerinin fiziksel bileşenleri için gerekli korumaların sağlanmasına destek verilmekte, işbu sistemlerin ihlal edilmesini önlemek adına çeşitli güvenlik önlemleri alınmaktadır. İşbu çalışma, özel hastanelerde uygulanan muhasebe bilgi sistemlerinin oldukça faal olduğunu kanıtlamıştır ki, şu hususlardan da bu net şekilde anlaşılmaktadır:

- Muhasebe bilgi sistemleri çıktılarının hastane içinde ve dışında yetkililere, ihtiyaçlarını karşılayacak kalitede bilgi elde etmelerine katkıda bulunmaktadır.

- Muhasebe bilgi sistemleri, performansı artırmaya ve girdi maliyetlerini azaltmaya ve verilerin bakım işlemlerine katkı sağlamaktadır.

- Muhasebe bilgi sistemlerini, finansal işlemleri son derece doğru ve hızlı bir şekilde yerine getirme ve bu işlemleri kayıt altına alma kudretine sahiptir.

- Muhasebe bilgi sistemleri, ihtiyaç olması durumunda bilgileri en kısa sürede ve en ekonomik çaba ile hızlı bir şekilde saklama ve geri getirme özelliğine sahiptir.

5.2. Öneriler

Muhasebe bilgi sistemlerinin özelliklerinin geliştirilmesi üzerinde yapılan çalışmalar, muhasebe bilgi sistemleri oluşumunun sağlık çalışmalarıyla bağlantılı olması nedeniyle hastanenin sistem yapısının sütunlarının önemli bir ayağını oluşturmaktadır.

Donanım (altyapı), yazılım, veri tabanları ve bakım işlemleri alanındaki son gelişmelerden haberdar olmanın ve bilgisayarlı muhasebe bilgi sistemlerinin seviyesine dikkat etmenin iç denetimin etkinliğini ve verilen hizmetlerin kalitesini artırmada büyük bir etkisi vardır.

Muhasebe bilgi sistemleri alanında, eğitim programları, atölye çalışmaları ve seminerler düzenlemek, muhasebe bilgi sistemlerinin yetenekli ve tecrübeli personellerinin ihtiyaçlarına uygun yazılım programları ve cihazları seçme konusunda aktif katılımlarını sağlamak oldukça önemlidir. Buna ek olarak muhasebe bilgi sistemi kullanıcılarının bu sistemi geliştirme konusundaki görüşleri ve gözlemleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Hazırlığı tamamlanmış gizli bilgilerin güvenlik ortamının korunmasına ilişkin en modern yöntem ve teknikleri kullanmak, inceleme ve değerlendirme yapmak ve sürekli olarak güncel tutmak da oldukça gereklidir.

Güvenlik politikaların uygulanmasını takip edilmeli, tüm bilgilerin güvenliğiyle, unsurlarıyla ve değerlendirmeleriyle ilgili düzenli çalışmalar yapılmalı ve bu bilgilerin açık ve spesifik olmasına özen gösterilmelidir.

6. KAYNAKLAR

Ahmed B, 2006. Filistinli İşletmelerde İdari Kararların Rasyonelleştirilmesinde Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Rolü. yüksek lisans tezi, İslam Üniversitesi Kütüphanesi, Gazze, Filistin.

Ajila M, 2011. Cezayir Finansal Muhasebe Sistemi Mekanizmaları ve Muhasebe İnovasyonu, Bağlantılar ve Politikalar. İktisadi Bilimler, İşletme ve Ticari Bilimler Fakültesi, Cezayir.

Al-Daya, M, 2009. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Kullanımının Gazze Şeridi'nde Hizmetler Sektöründe Finansal Tabloların Kalitesine Etkisi, yüksek lisans tezi, İslam Üniversitesi Kütüphanesi, Gazze, Filistin.

Al-Husban A, 2013. Muhasebe Bilgi Sistemleri. Yayıncılık ve Dağıtım için Dar Al Yazuri, Amman.

Al-Michali N, 2009. Muhasebe Bilgisinin Özellikleri ve Karar Verme Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Batna Üniversitesi.

Al-Raşid V, 1990. Muhasebe Bilgisinin Önemi ve Menkul Kıymetlerde Yatırım Kararlarını Verme Yeterliliği. Kuveyt Üniversitesi, Arap Muhasebe Dergisi, Üçüncü Cilt , Birinci Sayı, Kuveyt.

Al-Sakka M, 2016. Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Kalitesinin Değerlendirilmesi ve Filistin Maliye Bakanlığının Mali Performansının Geliştirilmesine Etkileri. yüksek lisans tezi, İslam Üniversitesi Kütüphanesi, Gazze, Filistin.

Arap Resmi Muhasebeciler Kurulu, 2011. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları. Amman.

Bakari H, 2015. Muhasebe Bilgisinin Güvenilirliği ve İdari Karar Vermedeki Rolü. Yüksek Lisans tezi, Al-Wadi Al-Khader Üniversitesi, Cezayir.

Boufroua S, 2012. Muhasebe Bilgi Sistemi ve Ekonomik Kurumun Yönetimindeki Rolü Yüksek Lisans tezi, Constantine Üniversitesi, Cezayir.

Coyne IT, 1997. Sampling in Qualitative Research. Purposeful and Theoretical Sampling; Merging or Clear Boundaries?, Journal of Advanced Nursing, 26 (3).

Dahman O, 2012. Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Finansal Raporların Kalitesini Sağlamadaki Etkinliği. Uygulamalı Çalışma, İslam Üniversitesi Kütüphanesi, Gazze, Filistin.

Demirkıran M, 2014. Sağlık Bakanlığı'ndaki Nitelikli Personel Devrinin Nedenlerine ve Önlenmesine Yönelik Nitel Bir Çalışma. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Devers KJ, Frankel RM, 2000. Study Design in Qualitative Research--2: Sampling and Data Collection Strategies, Education for Health, 13(2).

DiCicco-Bloom B, Crabtree BF, 2006. The Qualitative Research Interview, Medical Education 40 (4).

Dinç E, Varıcı İ, 2008. e-işletme Olgusunun Muhasebe ilke ve Uygulamaları Üzerine Etkisi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(10), 191-211

El-Almi H, 2015. Dış Denetimin Verimliliği ve Etkinliğinde Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Rolü. Uygulamalı Çalışma, İslam Üniversitesi, Gazze, Filistin.

El-Fadl M, 2002. İdari Muhasebe. Yayıncılık ve Dağıtım için Dar Al-Masirah, Birinci Basım, Amman.

El-Hısban A, 2009. BT Ortamında İç Kontrol ve Denetim. Yayıncılık ve Dağıtım için Dar Al-Raya, Birinci Baskı, Amman.

El-Îsî Y, 2003. Modern Muhasebenin Temelleri I. Bölüm. Yayıncılık ve Dağıtım için Dar Al Shorouk, 1. Bası, Amman.

Emin A, 2013. işletmelerde ön muhasbe bilgi sistemi model önerisi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, istanbul.

Gelling L, 2015. Qualitative Research, Nursing Standard, 29 (30).

Gibbs GR, 2007. Analysing Qualitative Data. London, SAGE Publications.

Gibbs GR, 2007. Analysing Qualitative Data. London, SAGE Publications.

Green J, Thorogood N, 2004. Qualitative Methods for Health Research, Sage Publications.

Güner S, 2013. Muhasebe Bilgi Sistemi Algısı: Karabük Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Karabük.

Halil M, 2005. Kurumsal Yönetişimin Rolü. Ticari Araştırmaları Dergisi, İlk Sayı, Benha Üniversitesi, Mısır.

Halil M, 2005. Muhasebe Bilgisinin Kalitesini Elde Etmede Kurumsal Yönetişimin Rolü. Ticari Araştırmalar Dergisi, Benha Ticaret Fakültesi, İlk Sayı, Mısır.

Helou R, 2014. Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Finansal Raporların Kalitesini Sağlamadaki Etkinliği. Uygulamalı Çalışma, İslam Üniversitesi Kütüphanesi, Gazze, Filistin.

Hilali F, 2016. SCF finansal muhasebe sistemi altında muhasebe bilgilerinin kalitesi. Yüksek lisans tezi, Dr. Moulay Eltaher Üniversitesi, Cezayir.

Kassem, A. 2003. Bilgisayar Muhasebe Bilgi Sistemleri. Birinci Basım, Yayıncılık ve Dağıtım için Dar Al Thaqafa, Amman.

Khankeh H, Ranjbar M, Khorasani-Zavareh D, Zargham-Boroujeni A, Johansson E, 2015. Challenges in Conducting Qualitative Research in Health: A Conceptual Paper. Iranian Journal of Nursing And Midwifery Research, 20(6).

Krahn GL, Putnam M, 2003. Qualitative Methods in Psychological Research, Handbook of Research Methods in Clinical Psychology.

Mahademah A, 2007. Bilgisayarlı Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Yatırım Karar Verme Üzerindeki Etkisi. Ürdünlü Şirketler Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Al-Manara Dergisi, Cilt 13, Sayı 2, Amman.

Matuh H, 2012. Hesapların valisinin ekonomik kurumun mali tablolarındaki muhasebe bilgilerinin güvenilirliğini desteklemesindeki rolü. Yüksek Lisans Tezi, İktisadi ve Ticari Bilimler ve Yönetim Bilimleri Fakültesi. Cezayir.

McCusker K, ve Günaydın S, 2015. Research Using Qualitative, Quantitative or Mixed Methods and Choice Based on The Research, Perfusion, 30 (7).

Özçelik, H. 2010. Muhasebe bilgi sistemlerince üretilen bilgilerin kalitesini etkileyen kritik başarı faktörleri: İMKB'de bir araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi, S.B.E. işletme Anabilim Dalı Doktora Tezi, Isparta.

Pyett PM, 2003. Validation of Qualitative Research in The "Real World. Qualitative Health Research, 13(8).

Qasim, M, 2008. Bilgisayar Muhasebe Bilgi Sistemleri. Yayıncılık ve Dağıtım için Dar Al Thaqafa, Amman.

Qasim, M, 2013. Bilgisayar Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Analizi ve Tasarımı. Yayıncılık ve Dağıtım için Dar Al Thaqafa, Amman.

Rifai H, 2009. Bilgisayar Kullanımının Yatırımcıların Bakış Açısından Muhasebe Bilgisinin Özellikleri Üzerine Etkisi, İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi, Zarqa Özel Üniversitesi.

Rifai, H, 2009. Bilgisayar kullanımının yatırımcıların bakış açısından muhasebe bilgilerinin özellikleri üzerine etkisi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yedinci Uluslararası Bilimsel Konferansı'na sunulan araştırma, Zarqa Özel Üniversitesi.

Salih R, 2009. Muhasebe Standartlarının Muhasebe Bilgisinin Nitelikleri Üzerine Adil Değere Etkisi. Ticaret Fakültesi Dergisi, Sayı 2, Cilt 46, İskenderiye Üniversitesi, Mısır.

Sankar P, Jones NL, 2008. Semi-Structured Interviews in Bioethics Research, Jacoby ve L.A. Siminoff (Ed.), Empirical Methods for Bioethics: A Primer, Elsevier.

Seidman I, 2006. Interviewing as Qualitative Research: A Guide For Researchers in Education and The Social Sciences, New York: Teachers College Press.

Sönmez S, İlgün G, 2018. Nitel Araştırma Yöntemlerinin Sağlık Hizmetleri Bağlamında İncelenmesi. Balıkesir Üniversitesi. Balıkesir.

Straus A, Corbin J, 1990. Basics of Qualitative Research: Ground Theory Procedures and Techniques. Newbury Park, CA: Sage, 207-220.

Suisse H, 2011. Ulusal Kurumların Yüksek Kaliteli Finansal Bilgi Verme Yeteneğinin Kapsamı. Saad Dahlab Üniversitesi, Belida.

Şerif H, 2006. Elektronik Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Riskleri, Gazze Şeridi'nde Faaliyet Gösteren Bankalar Üzerine Ampirik Bir Çalışma. yüksek lisans tezi, İslam Üniversitesi Kütüphanesi, Gazze, Filistin.

Şubir A, 2006. İdari Karar Vermede Muhasebe Bilgilerinin Rolü. yüksek lisans tezi, İslam Üniversitesi Kütüphanesi, Gazze, Filistin.

Yıldırım A, Şimşek H, 2008. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım S, 2010. Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetim. 2. Baskı, Ankara, Siyasal Yayın-Dağıtım, 451-469.

7. EKLER

EK-A: Etik Kurul Onay Formu

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

Sayı:

Tarih: 29/05/2019

ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME FORMU

Toplantı tarihi:	29.05.2019
Toplantı no:	07
Proje no:	571
Karar no:	2019/571

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Fatma Özlem YILMAZ "Hastanelerde Muhasebe Bilgi Sisteminin Muhasebe Bilgi Kalitesi Üzerine Etkisi Konya İl Merkezinde Faaliyet Gösteren Özel Hastanelerde Bir Araştırma" adlı çalışması görüşüldü. Çalışma etik açıdan uygun bulunmuştur.

Doç. Dr. Handan ERTAŞ (Başkan)

Doç. Dr. Didem ÖNAY DERİN (Üye)

Doç. Dr. Kezban TEPELİ (Üye)

Doç. Dr. Nur FEYZAL KESEN (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Emel FİLİZ (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Gülperi DEMİR (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Emine ERGİN(Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Neslihan LÖK (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Bihter AKIN(Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Seyhan ÇANKAYA (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Özden KUŞCU(Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Sinan AKÇAY(Üye)

Arş Gör Dr. Cengiz ÇELİK (Üye)

EK-B: Görüşme Formu

SAYIN KATILIMCI

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünde tezli yüksek lisans öğrencisiyim. Yüksek lisans tez araştırma konum "Hastanelerde Muhasebe Bilgi Sisteminin Muhasebe Bilgi Kalitesi Üzerine Etkisi: Konya İl Merkezinde Faaliyet Gösteren Hastanelerde Bir Araştırma" dır. Bu çalışma konusu ile ilgili olarak deneyimlerinize ihtiyaç duymaktayım. Buna ilişkin 6 soruyu yanıtlamanız, teorik bilginin yanında pratik olarak da önemli bilgi kaynağı oluşturacaktır.

Bu araştırmanın etik izni Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından verilmiştir. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır ve araştırma sırasında istediğiniz soruya cevap verme ya da katılmaktan vazgeçme hakkınız saklıdır. Görüşme sürecinde sizden alınacak bilgiler isminiz, kurumunuz ve adres bilgileriniz gizlenerek ve kişilik haklarınız gözetilerek sadece araştırma kapsamında kullanılacaktır. Sizi tanımlayacak bilgi bütününe yer verilmeyeceğinden yaptığımız araştırma size herhangi bir risk getirmeyecektir. Eğer izin verirseniz yapacağımız görüşmede ses kayıt cihazı kullanmayı planlamaktayım. Yazıya aktarıldıktan sonra ses kaydınız silinecektir.

Tanımlayıcı Sorular;

- Lisans eğitimi aldığınız üniversite:
- Yüksek lisans eğitimi aldınız mı ?
- Kaç yıldır özel sektörde çalışıyorsunuz?
- Kaç yıldır yöneticilik yapmaktasınız?
- Daha önce muhasebe bilgi sistemi ile ilgili eğitim aldınız mı?

Yöneltilecek sorular aşağıdaki gibidir;

1. Muhasebe bilgi sistemi hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Muhasebe bilgi sisteminin hastanenizde kullanımının gerçekliği hakkında ne söyleyebilirsiniz?
3. Sizce hastanenizde muhasebe bilgi sistemini kullanımı için bir kontrol sistemi ve ekonomik fizibilite var mı?
4. Bir sağlık yöneticisi olarak Muhasebe bilgi sistemlerinin kullanılması hastanenizde muhasebe bilgi kalitesini etkiledi mi?
5. Sizce, muhasebe sisteminin kaynakları ile özel hastanede muhasebe bilgilerinin kalitesi arasındaki ilişki nedir?

6. Muhasebe bilgi sistemlerinin özel hastanede kullanılmasını engelleyen sorunlar ve zorluklar var mı? Bu konuda neler yapılabilir?

Bu sorulara verilen yanıtların, kişisel bilgiler içermeden akademik olarak kullanılmasında herhangi bir mahsur yoktur. Görüşme esnasında ses kaydı yapılmasını kabul ediyorum.

Katılımcı İsim Soyisim:

İmza:

Aşağıdaki bilgilerden araştırmacıya ulaşabilirsiniz.

Ad. Soy: Mohamed M. R. ALAGHA

Tel: 05379408964

E- mail: M7med.elagha@gmail.com

8. ÖZGEÇMİŞ

Araştırmacı Mohamed Alagha 29 Aralık 1994 tarihinde Filistinde dünyaya gelmiştir. İlköğrenimini Aylabon İlkokulu'nda tamamladıktan sonra Alkarara Lisesinden Bilimsel Dalından mezun olmuştur.

2012 yılında Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünü kazanmış ve 2016 yılında mezun olmuştur. 2016 yılında Sağlık Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünde Yüksek Lisans Öğrenimine başlamıştır.